ព្រះរាជអាណាចក្រ កម្ពុជា

ទីស្ដីការរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ

ទស្សនាវដ្ដី គ្រូបង្រៀន

ខែ វិច្ឆិកា ១៩៦៣
ឆ្នាំទី ១៧
លេខ ៣

ផ្សាយចេញរាល់ខែ

ពិទីចាត់ការគរុកោសល្យ

២៧០មហាវិថីព្រះបាទមុនីវង្ស (ភ្នំពេញ)

CA39

ការហាត្ថកម្មនៅសាលារៀនពោធិចិនតុង

ព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា

ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ និង វិចិត្រសិល្បៈ

ឆ្នាំ ទី ១៧ លេខ ៣ ខែវិច្ឆិកា គ.ស. ១៩៦៣

ទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀនខ្មែរ

មាតិការឿង

ទំព័រ

១ – សមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ :

– លក្ខន្តិកសមាគមបុគ្គលិកសិក្សាខ្មែរ « ត »

– ជំពូកទី ៣ ការគ្រប់គ្រង ៧

២ – ផ្នែកកិច្ចការរាជការ :

– លំហែយ៉ាងយូរ ១៣

– លំហែពិសេស ១៤

– លំហែនៅពេលសំរាលកូន ១៥

– ការដាក់ឲ្យតុលាការជំនុំជំរះ ២៤

– ទណ្ឌកម្ម ២៥

– ផ្ទេរក្របខណ្ឌ ២៦

៣– ចិត្តសាស្ត្រ - គរុកោសល្យ :

– មិនធ្វេសប្រហែស ២៧

៤ – ភាគសិក្សា :

ក – រៀនអាន :

– ព្រៃឈើ ៣៣

– សត្វព្រៃ ៣៤

– បំការដំណាំ ៣៦

សួនផ្កា ៣៧

– ម្ហូបអាហារ ៣៩

– សុភាវធម៌ ៤០

ខ – ធព្ទសាស្ត្រ :

– សេចក្ដីណែនាំសំរាប់ថ្នាក់បឋមភូមិ ៤៥

– សេចក្ដីណែនាំក្នុងការធ្វើនិងប្រើប្រាស់សម្ភារសិក្សា . ៥៣

គ – ប្រវត្តិសាស្ត្រ :

– បាឋកថាព្រះរាជបេសកកម្មតាមទារឯករាជ្យជាតិ . . ៦០

ឃ - ភូមិសាស្ត្រ :

- អង្គការសង្គមកិច្ច ៧៣
- គ្រឿងការពារសុខភាពពលរដ្ឋ ៧៩
- អង្គការរដ្ឋបាល ៨១

ង - សោតទស្សនៈ:

- ការសិក្សាសិល្ប: ក្នុងរង្វង់សាលារៀន (ក) . . ៨៤

ច - ផ្នែកផ្សាយវិជ្ជាហត្ថកម្ម:

- ការរៀបចំដីឥដ្ឋ ៩១
- របៀបដាំបន្លែ ៩៧
- វិជ្ជាមេផ្ទះ :
- អនាគតនៃមាតា (ក) ១០៧

៥ - អនាម័យសិក្សា :

- ការចំរើនសុខភាពនៃកុមារ (ក) ១១១

៦ - កីឡា:

- ផ្នែកដើរ ១១៦
- ផ្នែកតុល្យភាព ១១៨
- ផ្នែកកំសាន្ត សំនួរដោយរូបភាព ១២១

៧ - នយោបាយសេដ្ឋកិច្ច :

– អភិលាភ នឹងប្រាក់ចំណេញ ១២២

៨ – ពត៌មានទូទៅ:

– ពាក្យខ្មែរប្រែពីបរទេស ១៣០

– រុក្ខជាតិចំឡែក ១៣៩

– របៀបប្រើពាក្យ ១៤២

– សេចក្ដីស្នើ ១៤៦

– វចនានុក្រម សំស្ក្រឹត ខ្មែរ ១៤៩

៩ – ការប្រឡង :

– ជោគជ័យនៃនិស្សិតរបស់យើងក្នុងឆ្នាំ ១៩៦២ - ៦៣ .

១០ – វេទិកាស្វែរិន :

– សេចក្ដីស្នើអំពីសំឡេងព្យញ្ជនៈសំយោគ ១៥៧

– ចម្លើយ (ករគឺ?). ១៦៣

ដំណឹងចុងក្រោយបង្អស់ ១៦៤

១១ – មរណភាព : ១៦៨

ស.ប.ស.ខ

លក្ខន្តិកៈ សមាគមបុគ្គលិក សិក្សាខ្មែរ

ត ពីទស្សនាវដ្ដី ១៧ តុលា ឆ្នាំ ១៩៦៣

២ – ជំពូកទី ៣

ការគ្រប់គ្រង

ប្រការ ១២ – សមាគមមានគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ១ ប្រកប ដោយសមាជិក ១២ នាក់គ្រប់គ្រងគឺ :

ប្រធាន	ម្នាក់
អនុប្រធាន	ម្នាក់
អគ្គលេខាធិការ	ម្នាក់
អនុលេខាធិការ	ម្នាក់
អគ្គហិរញ្ញិក	ម្នាក់
អនុហិរញ្ញិក	ម្នាក់
បណ្ណានុរក្ស	២ នាក់
ស្នងការ	៤ នាក់

ប្រការ ១៣ — សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ត្រូវឲ្យមហាសន្និបាតបោះឆ្នោតរើសសម្រាប់ ១ នាក់ក្នុងចំណោមសមាជិកនៃសមាគមដែលមានទីលំនៅ ៗ ភ្នំពេញ ។

សមាជិកដែលត្រូវបានគេរើសតាំងហើយ ដល់ទៅឆ្នាំក្រោយៗ អាចឈរឈ្មោះឲ្យគេរើសទៀតបាន ។

ប្រការ ១៤ — ការបោះឆ្នោតត្រូវធ្វើដោយសម្ងាត់ ហើយយកតាមគាត់ច្រើនលើស ១ ។ បើបេក្ខជនច្រើនគ្នាបានសំឡេងស្មើគ្នា ត្រូវរើសយកអ្នកណា ដែលមានអាយុច្រើនជាងគេ ។

ប្រការ ១៥ — បើមានសមាជិកម្នាក់ ឬច្រើនគ្នាបេះតែមានធុរៈមកប្រជុំពុំបាន ឬក៏ត្រូវបណ្ដេញចេញ ឬក៏ស្លាប់ ឬក៏ត្រូវពជការផ្លាស់ប្ដូរទៅខេត្តក្រៅ ឬក៏សុំលាលែងពីគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល គណៈកម្មាធិការកណ្ដាលត្រូវរកសមាជិកឯទៀត នៃសមាគមមកជំនួសជាបណ្ដោះអាសន្ន ។

ប្រការ ១៦ — សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលណាដែលមិនបានមកប្រជុំ ៤ ដងជាប់ៗគ្នាដោយគ្មានធុរៈអ្វីមាំទាំ ទុកដូចជាសុំលាលែង ។

ប្រការ ១៧ — នៅក្នុងមហាសន្និបាតវិសាមញ្ញ ប្រសិនណាបើមានសមាជិកភាគច្រើនបានបញ្ចេញសេចក្ដីមិនទុកចិត្ត បំពោះគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល នេះគណៈកម្មាធិការត្រូវតែសុំលាលែង ១ រំពេច ហើយមហាសន្និបាតដដែលនោះបោះឆ្នោតរើសគណៈកម្មាធិការថ្មី ១ មកធ្វើការជំនួស រហូតដល់មានមហាសន្និបាតសាមញ្ញក្រោយទៀត ។

ប្រការ ១៨ — សមាជិកគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលត្រូវធ្វើការឲ្យសមាគមទទេ ។ បើសមាជិកណា ត្រូវតម្រូវឲ្យទៅបំពេញបេសកកម្មណាមួយដែលមានបង់ខាតសោហ៊ុយ សមាគមត្រូវចេញសោហ៊ុយនោះឲ្យ ។

ប្រការ ១៩ — បើសមាជិកគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលណាមិនបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួន ដូចមានកំណត់ក្នុងលក្ខន្តិកៈនេះឲ្យបានត្រឹមត្រូវ គណៈកម្មាធិការកណ្ដាលត្រូវហូតងារសមាជិកនោះចេញ ។

ប្រការ ២០ — កាលណាប្រធានគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ឬសមាជិកភាគច្រើននៃគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលនោះអញ្ជើញឲ្យប្រជុំ គណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ត្រូវតែប្រជុំយ៉ាងតិច ១ ដងក្នុង ១ ខែ ឬក៏ពេលដែលដងណាដែលត្រូវការប្រជុំប្រយោជន៍ឲ្យសមាគមបានជឿនទៅមុខ ។

ប្រការ ២១ — ទីងសម្រេចអ្វីមួយ ត្រូវឲ្យភាគច្រើនលើស ១ យល់ព្រម ។ កាលណាមានសំឡេងស្មើគ្នា សំឡេងទុកជាបានការ ។ រូប

ប្រជុំហើយត្រូវធ្វើសេចក្ដីកត់ហេតុ ១ ឲ្យគណៈកម្មាធិការចុះហត្ថលេខា ។

ប្រការ ២២ — គណៈកម្មាធិការកណ្ដាល អាចប្រជុំសម្រេចការផ្សេង ៗ បាន លុះត្រាតែសមាជិកភាគច្រើនមកប្រជុំផង ។

ប្រការ ២៣ — គណៈកម្មាធិការកណ្ដាលទទួលភារៈអនុវត្តវិធាន-ការ និងសេចក្ដីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាត ព្រមទាំងចាត់ចែងការដែលជាប្រយោជន៍ដល់សមាគមផង នៅខេត្តមួយ ៗ និងនៅក្រុងភ្នំពេញ ។

ប្រការ ២៤ — គណៈកម្មាធិការកណ្ដាល មានគណៈកម្មាធិការ ១ ជាជំនួស ។ គណៈកម្មាធិការនោះ មានសមាសភាពដូចតទៅ :

- ប្រធាន ម្នាក់
- អនុប្រធាន ម្នាក់
- អគ្គលេខាធិការ ម្នាក់
- លេខាធិការបណ្ណនុរក្ស ម្នាក់
- ហិរញ្ញិក ម្នាក់
- អនុហិរញ្ញិក ម្នាក់
- ស្នងការពី ២ ទៅ ៤ នាក់ តាមខែត្រធំ-តូច ។

ប្រការ ២៥ – សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការខេត្ត ឬក្រុងភ្នំពេញ ត្រូវបោះឆ្នោតរើសតាមរបៀបដូចគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ។

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល មិនអាចឈរឈ្មោះឲ្យគេបោះឆ្នោតតាំងជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការខេត្ត ឬក្រុងភ្នំពេញ ទៀតទេ ។

ប្រការ ២៦– នៅមហាសន្និបាតសមាគមម្ដងៗ ត្រូវតែមានសមាជិកក្នុងគណៈកម្មាធិការខេត្ត ឬ ក្រុងភ្នំពេញ ៣ នាក់យ៉ាងតិចចូលប្រជុំផង ។

ប្រការ ២៧ – មហាសន្និបាតត្រូវបោះឆ្នោតរើសគណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យ ១ ផង មានសមាជិក ៣ នាក់ រើសយកក្រៅពីគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការកាន់កាប់ខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់គណៈកម្មា-ធិការ ។ គណៈកម្មការនេះ ត្រូវប្រជុំគ្នាយ៉ាងតិច ៦ ខែម្ដង ហើយត្រូវរាយការណ៍ ១ ឆ្នាំម្ដងជូនមហាសន្និបាត ។

ប្រការ ២៨ – ដំណើរការនិងបទបញ្ជារបស់គណៈកម្មាធិការខេត្ត និងគណៈកម្មាធិការក្រុងភ្នំពេញ មានសភាពដូចគ្នា នឹងដំណើរការនិងបទបញ្ជារបស់គណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ។

ប្រការ ២៩ – គណៈកម្មាធិការខេត្ត ឬគណៈកម្មាធិការក្រុងភ្នំពេញ អាចទុកប្រាក់នៅក្នុងហិបខ្លួនបានត្រឹមតែ ៩ ភាគ ក្នុង ១០ ភាគ ដែលប្រមូលបានមកពល់ត្រីមាសប៉ុណ្ណោះ ។ លើសពីនេះត្រូវបញ្ជូន

ទៅគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលដាក់ទុកក្នុងធនាគារណាមួយ នៅ ភ្នំពេញ ក្នុងនាមសមាគមទាំងមូល ។ ការបញ្ជូនប្រាក់លើសមកគណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ត្រូវធ្វើក្នុង ២ អាទិត្យក្រោយពីជាប់ត្រីមាសមក ។

ប្រការ ៣០ គណៈកម្មាធិការកណ្ដាល ត្រូវតែធ្វើសេចក្ដីរាយការណ៍មួយ អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរាល់ត្រីមាស ផ្ញើទៅគ្រប់គណៈកម្មាធិការខេត្ត និងក្រុង ភ្នំពេញ ឲ្យបានដឹងផង ។

ឯគណៈកម្មាធិការខេត្ត និងក្រុង ភ្នំពេញវិញ ក៏ត្រូវធ្វើសេចក្ដីរាយការណ៍ ១ អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរាល់ត្រីមាស ផ្ញើឲ្យគណៈកម្មាធិការកណ្ដាលវិញដែរ ។

ផ្នែកកិច្ចការរាជការ

លំហែអស់ពេលដ៏យូរ

ប្រកាសលេខ ១៧២៣ ចុះថ្ងៃទី ២២-៦-៦៣

លំហែអស់ពេលដ៏យូរសម្រាប់រយៈពេល ៦ ខែ បានត្រូវអនុញ្ញាត ឲ្យមន្ត្រីសិក្សាទាំងឡាយ ដូចមាននាមខាងក្រោមៈ—

សម្រាប់លើកទី ១

គិតពីថ្ងៃទី ៣០-៥-៦៣

— លោក រុំ-សាលី អត្តលេខ ១៦៩៩ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្ពស់ថ្នាក់ លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលា ទួលតី (កណ្ដាល) ដើម្បីកំសាន្ត នៅភ្នំពេញ ។

សម្រាប់លើកទី ២

គិតពីថ្ងៃទី ២៩-៥-៦៣

— កញ្ញា អ៊ុម ឈឿន អត្តលេខ ៩៨៤ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ពីមុនធ្វើការនៅសាលា កតីរ (កណ្ដាល) ដើម្បីកំសាន្តនៅ កណ្ដាល ។

— លោក សាយ-ឆានស្រី អត្តលេខ ២០៥៧ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ១ ពីមុនធ្វើការនៅសាលា តាព្រហ្ម-មានជ័យ (ភ្នំពេញ) ដើម្បីកំសាន្ដ នៅកណ្ដាល ។

សម្រាប់លើកទី ៥

គិតពីថ្ងៃទី២៣-៣-៦៣

— អ្នកស្រី សរ-សាង នាមដើម កែវ-សាវណ្ណា អត្តលេខ ៤៣០៣ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្វះថ្នាក់លេខ ៥ ពីដើមធ្វើការនៅសាលាសំរោង (កណ្ដាល) ដើម្បីកំសាន្ដនៅកណ្ដាល ។

នៅក្នុងរយៈពេលលំហែនេះ សាមីខ្លួនមានសិទ្ធិបើកបៀវត្សរ៍ដែលបានអត្រាទុកក្នុងលក្ខណៈបង្ហាញក្នុងមាត្រា ២៥ នៃព្រះរាជក្រមលេខ ៨៤៦ ន-ស ចុះថ្ងៃទី ១០ កុម្ភៈ ១៩៦៣ ។

លំហែពិសេស

ប្រកាសលេខ ១៧៤៥ ចុះថ្ងៃទី ២៨-៦-៦៣

លំហែពិសេសក្នុងសម័យបោះឆ្នោត ពីថ្ងៃទី ២០-៥ ទៅថ្ងៃទី ២៣-៦-៦៣ ដើម្បីជ្រើសរើសយកដំណាងថ្មីនៃក្រុមអ្នករាជការ ដើម្បីឲ្យទៅធ្វើការនៅទីប្រឹក្សាព្រះរាជអាណាចក្រ បានត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យដល់មន្ត្រីសិក្សាទាំងឡាយ ដូចមានរាយនាមតទៅនេះ ៖

– លោក ហែម - គ្រាញ់ អត្តលេខ ២៣ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជា ដើមខែឡថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅអធិការដ្ឋានភ្នំពេញ ។

– លោក ជា - តាលាយ អត្តលេខ ១៧០ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូង ដើមខែឡថ្នាក់លេខ១ធ្វើការនៅសាលាឥន្ទ្រទេវី នៅ(ភ្នំពេញ)។

គិតរយៈពេលលំហែនេះ សាមីខ្លួនមានសិទ្ធិបើកប្រាក់បៀវត្សដូចមានចែងនៅមាត្រា ១៣ នៃច្បាប់បោះឆ្នោត ។

លំហែទៅពេលសំរាលកូន

ប្រកាសលេខ ១៩៨០ ចុះថ្ងៃទី ២៤-៦-៦៣ :

លំហែសម្រាប់សម្រាលកូនអស់រយៈពេល ២ ខែ បានត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យដល់មន្ត្រីសិក្សាធិការឡាយ ដូចមានរាយនាមខាងក្រោម: –

គិតពីថ្ងៃទី ១ មេសា ១៩៦៣

– អ្នកស្រី សាញ់ - អៀង នាមដើម មាស - តុង អត្តលេខ ៧៨៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខែឡថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅសាលា ឬទុមរាជា (ភ្នំពេញ) ។

– អ្នកស្រី ទៀង - ណៃហេង នាមដើម យិន - គីមឡេង អត្តលេខ ៣៦៤១ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ពញាក្រែក (ភ្នំពេញ) ។

– អ្នកស្រី លឹម ផាន់ឡុង នាមដើម រស់ - យ៉ាលីសែ អត្តលេខ ១២៧៧ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាបំរុងកពជការធ្វើការនៅ អនុវិទ្យាល័យ ជ័យវរ្ម័ន ទី ៧ (ដីឥដ្ឋ) ។

– អ្នកស្រី តាន់ - ហ្លួតឆាយ នាមដើម ជា - ប៊ិយ អត្តលេខ ៣៧៣៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលា ព្រះពុទ្ធឃករាជ្យ (សៀមរាប) ។

– អ្នកស្រី សំ - ភ្លួន នាមដើម អ៊ុច - ឃន អត្តលេខ ៤៧៣៨ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងបំរុងកពជការ ធ្វើការនៅសាលា កំពង់ក្តី (សៀមរាប) ។

– អ្នកស្រី ខ្វាន់ - ជន នាមដើម សា៊ - អាំងឆៀង អត្តលេខ ១១៨៣ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលា ព្រះសុ- រាម្រឹត (ភ្នំពេញ) ។

– អ្នកស្រី ណាង - ជុក នាមដើម រាម - ឈ្លួនស្រង អត្តលេខ ៨៨៤ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូង ដើមខ្សែថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅសាលា ចៅពញាហុក (ភ្នំពេញ) ។

– អ្នកស្រី តូច - ធូ នាមដើម ជឹម - រិន អត្តលេខ ១០៣៤ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ក្រឡាញ់ (សៀមរាប) ។

– អ្នកស្រី ខេស - សាអ៊ុន នាមដើម ណាង - សៅសុគន្ធ អត្តលេខ៩៨១ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅអនុវិទ្យាល័យ សម្ដេចឪ នៅអង្គតាសោម (តាកែវ) ។

–អ្នកស្រី យក់-រ៉ុន នាមដើម ហុង-សៃយ៉ន អត្តលេខ ៤០៤៧ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ១៥ធ្វើការនៅសាលា សាចាន់ (តាកែវ) ។

– អ្នកស្រី ពៅ - ប៊ុនធុន នាមដើម ប៉ុក - រិន អត្តលេខ ៤៧៤៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងបំរុងកពជការ ធ្វើការនៅសាលាតំរូ អង្គតាសោម (តាកែវ) ។

– អ្នកស្រី យិន - ផុនយ៉ាំង នាមដើម អ៊ុង - សំអាន អត្តលេខ ៣០៨៩ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលាដីដុះ (កំពង់ចាម) ។

– អ្នកស្រី អៀង - ហោង នាមដើម ជុំ - ស៊ីម៉ាល័យ អត្តលេខ ២០៩១ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ស្ដង់ (កំពង់ចាម) ។

– អ្នកស្រី សេង-ហាន នាមដើម ហ៊ឹម-សំបួរ អត្តលេខ ៣១៣៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ឃការាម (ព្រៃវែង) ។

គិតពីថ្ងៃទី ៤ មេសា ១៩៦៣

–អ្នកស្រី ឈន-សុភាព អត្តលេខ ១៩០០ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ព្រះកែវមរកត (ភ្នំពេញ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ៥ មេសា ១៩៦៣

–អ្នកស្រី ហៃ-វុឍ នាមដើម ស៊ិន-សំព្រៀង អត្តលេខ ៣៩១០ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា សន្ធរម៉ុក (ភ្នំពេញ) ។

–អ្នកស្រី អៀង-ស៊ីមសាគូ នាមដើម សោម-ធិន អត្តលេខ ៤៣៣៩ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលាព្រះកែវមរកត (ភ្នំពេញ) ។

–អ្នកស្រី ឌី-យុន នាមដើម ញឹក-គឹមជូ អត្តលេខ ១០៧០ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ព្រះអង្គអេង (ភ្នំពេញ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១០ មេសា ១៩៦៣ :

-អ្នកស្រី ទី-ចាំវ៉ នាមដើម ទុង-សាមឿង អត្តលេខ ៥២៩៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៥ ធ្វើការនៅសាលាត្រាំកក់ (តាកែវ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១៤ មេសា ១៩៦៣ :

-អ្នកស្រី ប៉ែន-ផាន នាមដើម សេង-ជឹម អត្តលេខ ៤០១១ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅអនុវិទ្យាល័យតាំងគោក (កំពង់ធំ) ។

-អ្នកស្រី ស៊ុន-ឈាង នាមដើម រស់-សយ អត្តលេខ ៣០៩៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលាព្រៃទទឹង (កំពង់ស្ពឺ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១៧ មេសា ១៩៦៣ :

-អ្នកស្រី អ៊ុត-ហៃ នាមដើម ស្រី-សាព៉ង់ម៉ាលី អត្តលេខ ៤២៨៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅឧត្តរសាលា (បាត់ដំបង) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១៩ មេសា ១៩៦៣ :

–អ្នកស្រី ទៀវ-យ៉ុង នាមដើម រស់-សុខុង អត្តលេខ ៣០៩៧ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ចាក់-អង្រែលើ (កណ្ដាល) ។

គិតពីថ្ងៃទី ២០ មេសា ១៩៦៣ :

–អ្នកស្រី ទៀវ-ឌឹម នាមដើម គីម-ណារី អត្តលេខ ៣៧៣២ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលាព្រែក អំពៅ (កណ្ដាល) ។

គិតពីថ្ងៃទី ២៦ មេសា ១៩៦៣:

–អ្នកស្រី ស៊ុង-តៀង នាមដើម ណាង-ស៊ុវហោង អត្តលេខ ៤៣២៨ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ក្រាំង (តាកែវ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ២៩-មេសា ១៩៦៣

– អ្នកស្រី សុខ-ឆាយ នាមដើម សាំង-សារី អត្តលេខ ៤០៩២ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ឥន្ទ្រទេវី (ភ្នំពេញ) ។

– អ្នកស្រី អៀង-គឹមលាង នាមដើម អាង-វួចឆេង អត្តលេខ ១៣៦២ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅវិទ្យាល័យព្រះរាជសម្ភារៈ (កំពត) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១ ឧសភា ១៩៦៣

– អ្នកស្រី អ៊ុក-អុង នាមដើម មុំ-សំអៀង អត្តលេខ ២២៦៤ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលាបឋម-សិក្សាបំពេញវិជ្ជាផ្នែកមជ្ឈមណ្ឌល (កំពត) ។

– អ្នកស្រី ថាច-ប្រធីថា៉ នាមដើម ត្រឹង-សុមន្ថា អត្តលេខ ៤៧៧៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងបំរុងរាជការ ធ្វើការនៅសាលា ពោធិសាត់ ក្រុង ។

គិតពីថ្ងៃទី ២០ ឧសភា ១៩៦៣

– អ្នកស្រី កាង-សូម៉េត នាមដើម ប្លាត-បូណាត អត្តលេខ ១៤៩២ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅទីចាត់ការអប់រំមូលដ្ឋានខេត្ត (ស្វាយរៀង) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១-៦-៦៣

- អ្នកស្រី ភាម-យស់សរ នាមដើម លឹម-រុឌ្សី អត្តលេខ ៥០៩២ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅអនុវិទ្យាល័យ ព្រះធាតុស្រាកម្រិត (កំពង់ឆ្នាំង) ។

- អ្នកស្រី អ៊ុត-សួន នាមដើម ទៀវ-សារុន អត្តលេខ ១២៩០ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅអធិការដ្ឋានបឋមសិក្សា (ភ្នំពេញ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ២៨-៦-៦៣

- អ្នកស្រី ឆាយ-តាំង នាមដើម ហាយ-ស្វអន អត្តលេខ ៧៦០៩ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅសាលាស្វាយរៀង (ក្រុង) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១-៧-៦៣

- អ្នកស្រី សរ-ភ៊ន់ជុន នាមដើម ម៉ម-សុខន អត្តលេខ ១០៩៣ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅទីចាត់ការអប់រំមូលដ្ឋានជាតិ (ភ្នំពេញ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ៤-៧-៦៣

– អ្នកស្រី ជូ-សាន នាមដើម សុខ-ជុស អត្តលេខ ៣៥៩៩ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ព្រែកសួរ (ស្វាយរៀង) ។

គិតពីថ្ងៃទី ៨-៧-៦៣

– អ្នកស្រី ជ្រា-រ្វត នាមដើម គឹក-ស៊ីណាយ អត្តលេខ ២៤៧២ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងដើមខ្សែថ្នាក់លេខ ១ ធ្វើការនៅការិយាល័យបុគ្គលិកនៃទីស្ដីការរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ ។

គិតពីថ្ងៃទី ២៤-៧-៦៣ :

-អ្នកស្រី គួរ - ជេងអ៊ិង នាមដើម តាង់ - គឹមវួច អត្តលេខ ១០៦៩ គ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅសាលា ព្រះជ័យជេស្ដា (ភ្នំពេញ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ៣០-៧-៦៣ :

– អ្នកស្រី អ៊ុម - ប្រុន នាមដើម មៀវ - សៃឡុន អត្តលេខ ៣៧១០ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៥ ធ្វើការនៅសាលា ហាន់ជ័យក្រោម (ក្រចេះ) ។

គិតពីថ្ងៃទី ១០-៨-៦៣ :

-អ្នកស្រី ម៉ែន - ស៊ីផាន នាមដើម អ៊ុម - ស៊ីវណ្ណា អត្តលេខ ៤៦៦០ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលាព្រះសីហនុ ទូកមាស (កំពត) ។

ការដាក់ឲ្យតុលាការជំនុំជំរះ

មន្ត្រីសិក្សាដូចមានរាយនាមខាងក្រោម បានត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យតុលាការជំនុំជំរះ :-

ប្រកាសលេខ ១៧៨២ ចុះថ្ងៃទី ២៧-៦-៦៣

-លោក អ៊ុម - សាន អត្តលេខ ១៦៦០ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅកំពង់ចាម ពីបទបំពារបំពានដោយបេតនាលើរូបកាយក្មេងម្នាក់ឈ្មោះប៉ុង - សុខ ។

ប្រកាសលេខ ១៧៨២ ចុះថ្ងៃទី ២៧-៦-៦៣ :

-លោក រស់ - លី អត្តលេខ ៥១១៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្ទរថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅភ្នំពេញ ពីបទបំពារបំពានដោយបេតនាលើរូបកាយស្ត្រីម្នាក់ឈ្មោះនាងគឹម - សារុន ។

ប្រកាសលេខ ១៨៦៧ ចុះថ្ងៃទី ១០-៧-៦៣ :

លោក សៀម-សែម អត្តលេខ ១០៦៨ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរ ថ្នាក់លេខ ៤ ធ្វើការនៅតាកែវ ត្រូវហោទពីរខែបំពារបំពានដោយប្រេតនាលើរូបកាយគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ទណ្ឌកម្មនៃវិន័យ

ប្រកាសលេខ ១៨៤៤ ចុះថ្ងៃទី ៨-៧-៦៣ :

លោក អ៊ុត-មួន អត្តលេខ ៦៥៤ គ្រូបង្រៀនវិជ្ជាខ្មែរ ធ្វើការនៅ កំពង់ចាម (បឋមសិក្សា) បានត្រូវដាក់ឲ្យនៅក្នុងភាពទំនេរឥតបៀវត្សក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ គិតពីថ្ងៃទី ១១ កញ្ញា ១៩៦២ ជាកាលបរិច្ឆេទដែលសាមីខ្លួនបានបោះបង់កន្លែងធ្វើការ ។

ប្រកាសលេខ ១៨៦៦ ចុះថ្ងៃទី ១១-៧-៦៣

ការស្តីបន្ទោសយ៉ាងតឹងរ៉ឹង ព្រមទាំងលុបឈ្មោះចេញពីបញ្ជីឡើងឋានន្តរស័ក្តិ ទោះតាមវេនជ្រើសរើសក្តី តាមវេនអតីតភាពក្តី បានត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មលើលោក ព្រហ្ម-សង់ហាន អត្តលេខ ១៨១៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅប៉ៃលិន (បាត់ដំបង) ពីដំណើរឈប់ឥតច្បាប់ ។

ប្រកាសលេខ ១៩៤១ ចុះថ្ងៃទី ២២ - ៧ - ៦៣

ការកាត់បៀវត្សចំនួន ២៣ ថ្ងៃ ពីថ្ងៃទី ១៧ មេសា ទៅដល់ថ្ងៃទី ៩ ឧសភា ១៩៦៣ បានត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មលើលោក រស់ - លី អត្តលេខ ៩១១៦ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ៩ ធ្វើការនៅសាលាជ្រោយចង្វារ (ភ្នំពេញ) ពីបទឈប់ឥតច្បាប់ ។

ការផ្ទេរក្របខណ្ឌ

– លោក ម៉ៅ - ស៊ីម គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ១ ជាអ្នកមានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ សម័យប្រឡងថ្ងៃទី ១-៣-៦៣ បានត្រូវផ្ទេរមកក្នុងក្របខណ្ឌគ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជា ដោយមានឋានន្តរសក្តិ ជាគ្រូបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាថ្នាក់លេខ ៣ បៀវត្សប្រចាំឆ្នាំ ៤២ ០០០៛ អត្តលេខ ២២៧៦ ។

ចិត្តសាស្ត្រ-គន្លឹះកោសល្យ

អប្បមាទ “ ការមិនធ្វេសប្រហែស ”

ផ្សំតាមចិត្តសាស្ត្រ ដោយ ញូរ - ហេង

មកដល់អាយុ ៤០ ឆ្នាំ អាយុល្មមមានការពិសោធន៍ ខ្ញុំសុំក្រឡប់ក្រោយក្រឡេកមើលកិច្ចការបង្រៀនខ្ញុំ កាលខ្ញុំនៅជានវៈគ្រូ ក្នុងពេលដែលកន្លងមក ១៩ ឆ្នាំទៅហើយ ដើម្បីរៀបរាប់ជូនអ្នកអានទាំងឡាយជ្រាប ។

ទីនេះខ្ញុំអធិប្បាយពីការធ្វេសចំពោះដំណេក ចំពោះចំណង់ និងចំពោះអំពើសាហាវខ្លះ ព្រោះថា កាលខ្ញុំនៅក្នុងវ័យក្មេងនៅឡើយ ខ្ញុំតែងជួបប្រទះនឹងអំពើទាំងលើនេះជាញឹកញយ ដែលជាហេតុមួយបណ្ដាលឲ្យអស់កម្លាំងនឹងឲ្យល្អក់បញ្ញាស្មារតី ។

ការអត់ងងុយនាំឲ្យអស់កម្លាំង ការអស់កម្លាំងនាំឲ្យទ្រុឌទ្រោមកាយ ឲ្យសរសៃវិញ្ញាណទន់ខ្សោយ ឲ្យសតិស្មារតីអន់ថយជាលំដាប់ ។ ដោយហេតុនេះយើងត្រូវប្រកាន់ក្បួនអនាម័យក្នុងការរស់នៅរបស់យើង ។

១ – គឺថាដេកឲ្យមានកំណត់កាល ហើយឲ្យគ្រប់គ្រាន់ផង ។

២ – ចាយវាយខាងចំណីអាហារចិញ្ចឹមជីវិតតាមចំនួនប្រាក់ខែ ។

៣ – ចេះរស់នៅស្របតាមមជ្ឈដ្ឋានដែលសាលារៀនឋិតនៅ ។

ទាំងអស់គ្នាជ្រាបស្រាប់ហើយថា នៅពីមុខគ្រូយើងម្នាក់ៗ មានសិស្សចំនួន ៤០ នាក់ ដែលយើងត្រូវអប់រំ ឲ្យចំរើនទាំងកាយ ទាំងបញ្ញា ទាំងចរិយា ។ បន្ទុកនេះមិនមែនស្រាលឯណា គេដឹងថាគ្រូម្នាក់ៗនឹងទទួលភារៈនេះបាន លុះណាតែគ្រូនោះមានសុខភាពមាំមួនមានការអប្បមាទហើយនឹងភាពរហ័សរហួនផង ។

គ្មានអ្វីធ្វើឲ្យគ្រូអស់កម្លាំង ជាងសិស្សខ្វះវិន័យទេ បើសិស្សមិនចូលចិត្តនឹងការរៀនសូត្រ ខ្លួនអ្នកនឹងក្លាយទៅជាចំណាប់ឬទៅជាចំណីជម្ងឺណាមួយមិនខាន ។ តែតាមការសង្កេតដែលធ្លាប់ឃើញមក សិស្សទាំងអស់ច្រើនចូលក្នុងផ្លូវវិន័យ ហើយបើមានផ្គាំផ្គង់ខ្លះ មិនពេញលក្ខណៈក៏ព្រោះតែមកអំពីសេចក្ដីយល់ខុសពីយើង តាមភាពគ្នាជាក្មេងប៉ុណ្ណោះ ។ ហេតុនេះបើយើងចេះដឹកនាំថ្នាក់យើងឲ្យមានសកម្មភាព

ជាប្រក្រតី យើងមុខជានឹងជួបប្រទះជ័យជំនះ ដែលកើតមកអំពីការប្រឹងប្រែងដោយអប្បមាទ ។ គ្រប់មេរៀនទាំងអស់ គ្រូនឹងសិស្សត្រូវប្រឹងប្រែងរួបរួមគ្នាធ្វើការតាមចំណែករៀងខ្លួន ទើបបានសេចក្ដីសប្បាយក្នុងមុខការទាំងអស់គ្នា ។

នាៈគ្រូខ្លះ ប្រឹងប្រែងបង្រៀនសិស្សតែឯកឯងនៅក្នុងថ្នាក់ មិនទុកពេលសួរសិស្ស មិនទុកពេលឲ្យសិស្សគិតឆ្លើយ ច្រើនទេសនាតែឯង លុះដល់ចុងឆ្នាំសិស្សមិនបានពូកែ ក៏គាំងនិយាយថា សិស្សខ្ញុំខ្សោយណាស់មិនងាយគ្រូណាកែឡើងទេ ។ ការបោទសិស្សបែបនេះជាការស្រួលហើយ ព្រោះសិស្សមិនអាចហ៊ានឆ្លើយការពារខ្លួនគាត់ទេ ក៏ប៉ុន្តែលោកគ្រូ.អ្នកគ្រូដែលមានការពិសោធន៍យល់ថា លោកគ្រូណាត្អូញថាសិស្សខ្លួនខ្សោយ លោកគ្រូនោះត្រូវបោទខ្លួនឯងថា ខ្លួនមិនចេះអប់រំសិស្សទៅវិញ « ជាងមិនកើតតែងបន្ទោសដែក » ។

នាៈគ្រូ ត្រូវចេះលៃសំចៃកម្លាំងក្នុងការបង្រៀន មិនលុះតាមបំណង មិនប្រព្រឹត្តអំពើសាហាវ ។ ដោយចង់ឲ្យគ្នាឯងសរសើរ ឲ្យអ្នកដទៃដឹងឮថា ខ្ញុំខំធ្វើការ ឲ្យសិស្សអួតថា ចេះ នៅឆ្នាំដំបូងខ្ញុំបានស្រែកឡូងឡាងបង្រៀនសិស្ស ទាំងព្រឹកទាំងល្ងាចគ្មានឈប់ ។ ដល់ម៉ោងចេញពីសាលារៀន ខ្ញុំអស់កម្លាំងល្ហើយ ខ្ញុំមានដំណើរឃ្លង-

ឃ្លាងបែបផាន់ដ៏ខុសៗ សំឡេងខ្ញុំស្អកស្អាបបាត់ទឹកដមពីរោះ ទឹកមុខខ្ញុំបែបខឹងរហូតមកដល់ផ្ទះ ។

ការទម្លាប់ស្រែកបង្រៀនបែបនេះ មិនមែនគ្រាន់តែនាំឲ្យទឹកមុខខ្ញុំអន់បាត់សភាពរីករាយ ខ្វះសិរីសួស្ដីប៉ុណ្ណោះទេ គឺថែមទាំងឲ្យសិស្សខ្ញុំយកចិត្តទុកដាក់ស្ដាប់ខ្ញុំតែកាលណាខ្ញុំនិយាយសំឡេងតឹង ព្រោះវាយល់ថា កាលណាខ្ញុំនិយាយធម្មតា សិស្សថាការនិយាយនោះមិនសូវមានសារៈប៉ុន្មាន ។

អ្នកគ្រូម្នាក់ចេញបង្រៀនស្រករខ្ញុំ ហើយបង្រៀនសិស្សនៅថ្នាក់ជាប់នឹងខ្ញុំទៀត គាត់បានស្រែកបង្រៀនសិស្សដូចខ្ញុំដែរ ។ ខ្ញុំមិនដឹងច្បាស់ថា គាត់ចង់ស្រែកប្រណាំងនឹងខ្ញុំ ឬ គាត់ស្រែកព្រោះសម្រែកសំឡេងខ្ញុំ រំខានសិស្សគាត់ក៏មិនដឹង ។ មួយឆ្នាំក្រោយមក សំឡេងអ្នកគ្រូនោះ បាត់សូរស្រួយមុតដូចកាលគាត់ទើបនឹងចេញទៅបង្រៀន ។

កំហុសបង្រៀនស្រែក នាំសិស្សឲ្យមានត្រចៀករឹង ។ ខ្ញុំស្ដាយទឹកមុខខ្ញុំ ដែលខ្ញុំបាត់រីករាយ ស្ដាយសំឡេងខ្ញុំបាត់ទឹកដមពីរោះ ស្ដាយខ្ញុំនិយាយឮពិបាកនឹងលើកដាក់សំឡេងតាមចំណុចពាក្យ ស្ដាយពិសេសជាងគេ គឺស្ដាយដោយធ្វើសំឡេងអ្នកគ្រូម្នាក់ដែលជាសហសេវិករបស់ខ្ញុំ ឲ្យបាត់សំឡេងស្រួយមុត ឲ្យបាត់សំឡេងស្រើរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។

ដើម្បីចៀសវាងកុំឲ្យមានការខូចខាងលើនេះ នវៈគ្រូត្រូវរៀននិយាយមួយៗ ដូចគេរាប់ហើយត្រូវបេះលើកដាក់សំឡេងឲ្យធ្ងន់ស្រាលតាមចំណុចពាក្យផង ទើបសិស្សងាយស្តាប់បាន ។ អប្បមាទជាធំបម្បងជាងកុសលធម៌ទាំងពួង និងជាមាគ៌ានៃសេចក្តីសុខចំរើន ។

ភាគសិក្សា

នៅក្នុងទស្សនាវដ្ដីលេខ ២ ខែ តុលា គ. ស. ១៩៦៣ ក្រុមគ្រូបង្រៀនតែងសៀវភៅសិក្សាបាន « វិធីរៀនជាស្ថាបនា » នូវសៀវភៅ « រៀនអានថ្នាក់ទី ១១ » ដែលលោកបាងហ្វាងសាលារៀនតំរូ កំពង់ធំ ព្រមទាំងសហការីលោកនឹងសិស្សបានរៀបរៀងហើយផ្ញើទៅឲ្យពិនិត្យ ។

នៅក្នុងទស្សនាវដ្ដីលេខ ១ ខែ កញ្ញា មុននេះ មានអត្ថបទខ្លះស្ដីពី :

១ – ដើមរំពេក ២ – ការដាំដើមរំពេក

៣ – ប្រយោជន៍ដើមរំពេក ៤ – ការធ្វើកន្ទេលនឹងដើមរំពេក

ទស្សនាវដ្ដីលេខ ២ ខែ តុលា មុននេះ បានជូនដល់មិត្តនូវ :

១ – ការធ្វើស្រែ

២ – ប្រដាប់ប្រដាសំរាប់ធ្វើស្រែ

៣ – ការដកស្ទូង

៤ – ការច្រូតកាត់នឹងការបោកបែន

៥ – ការស្រិតអង្ករ

តទៅ សូមជូនអត្ថបទខ្លះទៀត ។ គឺជាអត្ថបទរបស់សៀវភៅដដែលនេះ ហើយប្រាថ្នាជូនដល់មិត្ត ដើម្បីជាមេគំនិតក្នុងមុខរបរគ្រូបង្រៀន ។ ដូចជាបានជំរាបខ្លះមកហើយ យើងរង់ចាំទទួលសេចក្ដីរិះគន់ពីអស់លោកអ្នកដោយមេត្រីភាព ។

អំពីព្រៃឈើ

ថ្ងៃឈប់សំរាករៀន ខ្ញុំបានទៅលេងព្រៃជាមួយពួកខ្ញុំ ។ ក្នុង
ព្រៃព្រឹក្សា ស្ងាត់ណាស់គួរឲ្យខ្លាច ខ្ញុំនិងពួកខ្ញុំ គ្មានឮសូរសំឡេងអ្វី
ក្រៅពីសត្វយំទេ យូរៗខ្ញុំឮសូរខ្យល់បក់ស្លឹកឈើម្តងៗ ។

នៅក្នុងព្រៃ ខ្ញុំឃើញមានដើមឈើធំៗជាច្រើន ដូចជា ស្រឡៅ
ឈើទាល ផ្ចឹក បេង ក្រញូង សុក្រំ ម៉ៃសាក់ ។ល។
ឈើព្រៃទាំងនេះ សុទ្ធសឹងជារបស់មានប្រយោជន៍ទាំងអស់ ក្នុងការ
សង់ទីលំនៅ ធ្វើទូក កប៉ាល់ ធុងរថយន្ត ស្ពាន ធ្វើសម្ភៀង
គេ នឹងប្រដាប់ប្រដាប្រើប្រាស់ទូទៅ ដូចជា តុ ទូ កៅអី គ្រែ ។ល។

ដូច្នេះ យើងមិនត្រូវកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ឬ រោលភ្លើងឲ្យឆេះ
ឥតប្រយោជន៍ទេ យើងត្រូវជួយថែគ្នាឲ្យបានដុះធំល្អ ។

សត្វព្រៃ

នៅក្នុងព្រៃ មានសត្វច្រើនដូចជានៅក្នុងស្រុកដែរ ពួកសត្វចតុប្បាទទាំងនោះគឺដំរី ទន្សោង ទន្សាយ ខ្ទីង ប្រើស ក្ដាន់ រមាស រមាំង ឈ្លូស ខ្លា ចចក សំពោច ស្វា ។ល។

សត្វព្រៃទាំងនេះ មានខ្លះស្លូត ដូចជាប្រើស ឈ្លូស ក្ដាន់ ក៏ស៊ីស្មៅជាអាហារ ខ្លះទៀតកាចសាហាវណាស់ដូចជាដំរី ខ្លា ចចកជាដើម ។ ទោច ស្វាក្រិសនឹងស្វាព្រាហ្មណ៍ចូលចិត្តរស់នៅលើព្រឹក្ស មានដៃជើងមុខមាត់ប្រហែលមនុស្ស ហើយមានប្រាជ្ញាជាងសត្វទាំងអស់ ។

សត្វព្រៃរស់នៅក្នុងព្រៃធំៗ ហើយឲ្យផលល្អៗមកយើងខ្លះដែរ សាច់ក៏មានឱជារសពិសាជាងសត្វស្រុក ។ ស្បែក ស្នែង ភ្លុក ថ្គាម គេច្រើនយកទៅឆ្លាក់ឆ្នៃធ្វើរបស់ល្អៗ មានដំឡៃណាស់ ដូចជាមានតាំងលក់ក្នុងសាលាវិចិត្រសិល្បៈនៅភ្នំពេញ ។

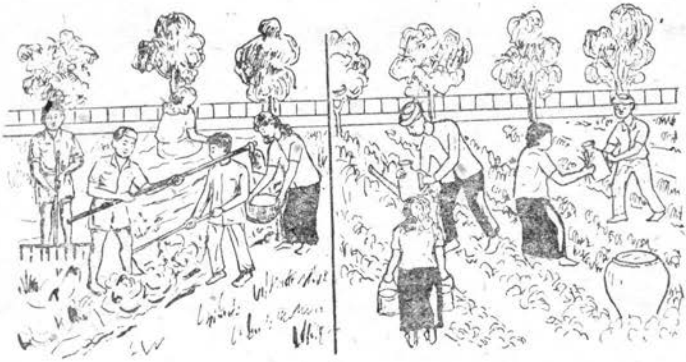

ចំការដំណាំ

ខាងជើងសាលារៀនខ្ញុំ មានចំការដំណាំមួយធំសមល្មម សំរាប់ពួកគូកនខ្ញុំ រៀនដាំបន្លែនៅពេលល្ងាចៗ ។

វេលាល្ងាច ខ្ញុំឃើញគូកនខ្ញុំ ធ្វើការគុះគរក្នុងចំការដំណាំ ខ្លះកាប់ដីធ្វើរង ខ្លះបោចស្មៅ ខ្លះដាំបន្លែ ខ្លះស្រោចទឹក ខ្លះដាក់ដី យ៉ាងសប្បាយ ។

ដំណាំនិងបន្លែ ដែលគូកនខ្ញុំដាំនោះ មានច្រើនមុខណាស់ ដូចជា ស្ពៃ ដំឡូង ប៉េងប៉ោះ ត្រប់ ការុត ត្រសក់ ម្រះ ។ល។

ពួកគូកនខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ កាលណាឃើញដំណាំដុះបានល្អពេញចំការ ។

សួនផ្កា

ពេលល្ងាចត្រជាក់លោកគ្រូនាំមិត្តសំឡាញ់ខ្ញុំ ចេញទៅធ្វើសួនផ្កា នៅមុខសាលារៀន សិស្សទាំងអស់នាំគ្នាលើកដីធ្វើសួនខ្ពស់ៗ ។ បន្ទាប់មកលោកគ្រូឲ្យរកផ្កាផ្សេងៗមកដាំជាលំអ មិត្តខ្ញុំនាំគ្នាថែដើមផ្កាទាំងនោះជានិច្ច ខ្លះបោចសំអាតស្មៅ ខ្លះស្រោចទឹកនឹងជីកដីឲ្យផុះ ឆាប់រហ័ស ។

រដូវភ្លៀង នៅក្នុងសួនសាលា ផ្ការីកស្គុសស្គាយ មានពណ៌ប្លែកៗ ហើយស្រស់បំព្រង ។ មិត្តខ្ញុំត្រេកអរនឹងសួនផ្កាគ្រប់គ្នា ។

សួនផ្កានៅសាលារៀនខ្ញុំ ល្អដូចសួនផ្កានៅផ្ទះខ្ញុំដែរ ។

(គំនូរសួនផ្កានៅទំព័រ ៣៨)

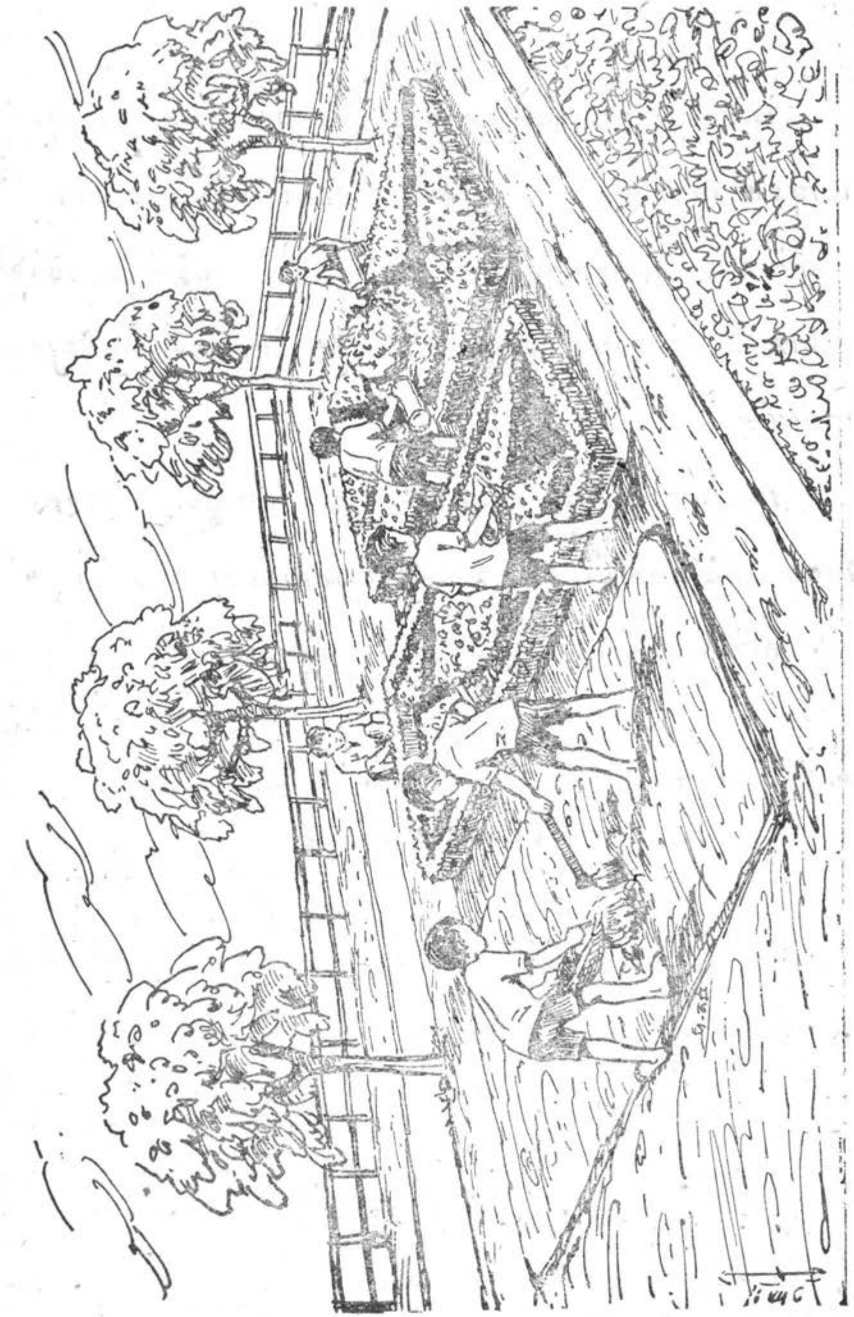

ម្ហូបអាហារ

ការបរិភោគអាហារ ត្រូវឱ្យជឹងពេល ក្នុងមួយថ្ងៃ ខ្ញុំបរិភោគ ៣ ដង គឺស្រស់ស្រូបពេលព្រឹក ថ្ងៃត្រង់នឹងពេលល្ងាច ។ ពេលខ្ញុំបរិភោគម្ដងៗ ត្រូវឱ្យមានបាយ សាច់ ស៊ុត បន្លែស្រស់នឹងផ្លែឈើ ។ បាយរួច ខ្ញុំផឹកទឹកឆ្អិនដែលដាំពុះ ។

រដូវក្ដៅ ខ្ញុំបរិភោគបន្លែស្រស់ៗ រដូវរងា ខ្ញុំបរិភោគជាតិខ្លាញ់ឱ្យច្រើន ។

ម្ហូបអាហារដែលខ្ញុំបរិភោគ ត្រូវបំអិននឹងលាងទឹកឱ្យស្អាត ។ ចាន សម ស្លាបព្រា កែវ ខ្ញុំលាងនឹងសាប៊ូទុកក្នុងទូសំណាញ់ ។ ខ្ញុំត្រូវគ្របអាហារឱ្យជិត កុំឱ្យរុយរោមបាន ។ ការសំអាតនាំឱ្យមានសុខភាពល្អ ។

សុភាវធម៌

ស្រង់ចេញពីសៀវភៅ « ជីវិតម៉ែ »

រៀបរៀងដោយព្រះតេជព្រះគុណ ចាំង - ទាត់

លោក អាំង - ម្សួង អតីតភ្នាក់ងារក្រុមអប់រំសុខភាព នឹង អនាម័យទីលំនៅ សៀមរាប ក្រុង បានផ្ញើមកឲ្យយើងចុះផ្សាយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍របស់គុណបំណាច់នៃកតញ្ញូកតវេទិតាធម៌ ។ សូមមិត្តអញ្ជើញយកជាឯកសារ ដើម្បីជាមេគំនិតក្នុងការបង្រៀនសុភាវធម៌ខ្លះ ។

ជំពូកទីមួយ

មាតាបិតាជាព្រះព្រហ្ម " តាមពុទ្ធភាសិត "

ឬថា ម៉ែឪជាព្រះរបស់កូន

ក្នុងទីនេះយើងនិយាយស្រាយៗទៅតាមមើលឃើញ ទៅតាមឮ ទៅតាមដឹងតៗមក មិនមែននិយាយទៅតាមដើមគម្ពីរសុទ្ធពេកទេ ។

សត្វមានមេវាបង្កើត មនុស្សមានម៉ែឪបង្កើត មិនមែនទេពតាណាជាអ្នកបង្កើតទេ ។ ដូច្នេះកូន ពិតជាម៉ែបង្កើត ដូចពុទ្ធភាសិតមួយបទថា "មិនដែលឃើញព្រាហ្មណ៍ណាកើតមកពីមាត់ព្រហ្មទេ ឃើញតែកើតមកពីម៉ែឪ "។ បុរសស្ត្រីគ្រប់រូប មុននឹងមានកូនក៏មិនឈ្មោះថាម៉ែឪ

ឬហៅថាម៉ែឪពុំទាន់បានទេ លុះត្រាតែមានកូនហើយទើបបាននាមបញ្ញត្តិថា «ម៉ែឪ» ។

ម៉ែឪជាឯកភាពមួយ កើតឡើងដោយការសម្ពន្ធ ជាធម៌ធម្មតាប្រក្រតី ធម៌សក្តិសិទ្ធិរបស់កូន មានតម្លៃប៉ុនគ្នា មានទម្ងន់ប៉ុនគ្នា មានន័យដូចគ្នា តែអ្នកផងទាំងពួងច្រើនតែកំបាំងភ្នែក មើលមិនសូវឃើញថាមានគុណភាព ឬមានតម្លៃអ្វីប៉ុន្មានទេ គេច្រើនទុកដាក់ថាជារបស់ធម្មតាទៅវិញ អើ អ្វីមួយដែលសក្តិសិទ្ធិ ដែលមានតម្លៃ តែកាលណាត្រឡប់ទៅជាធម្មតាប្រក្រតីហើយ ច្រើនតែកំបាំងភ្នែកមើលមិនសូវឃើញទេ តែយើងត្រូវចូលចិត្តថា ការដែលពិត បើអាក្រក់នៅតែអាក្រក់ បើល្អនៅតែល្អ ឥតប្រែប្រួលសភាពពិតទៅជាប្រការដទៃឡើយ ។

មួយទៀត ម៉ែឪតែងតែបង្កើតកូន មានកូនហើយតែងតែស្រឡាញ់កូន មានការៈចិញ្ចឹម បីបមថ្នាក់ថ្នម ថែរក្សា ទំនុកបំរុងអប់រំសង្គ្រោះកូនដែលខ្វះខាតសាងឲ្យកើតឡើងទុកតពូជពង្សឲ្យបានឋិតថេរ បីកាលតរៀងទៅ មិនមែនតែប៉ុណ្ណោះទេ ម៉ែឪមានចិត្តប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌គឺ មេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា ជាធម៌សំរាប់ជ្រោមជ្រែងកូនជានិច្ចនិរន្តរ៍ឲ្យបានសុខសប្បាយទៀត ។ ការចិញ្ចឹមកូនឲ្យរស់ ឲ្យសុខសប្បាយ ហើយឲ្យបានទៅជាមនុស្សល្អ នេះជា

ការៈធ្ងន់ណាស់ កម្រក្រៃក្រៃលែង ម៉ែឪត្រូវព្យាយាមធំបំផុត ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត ដោយវិធីគ្រប់យ៉ាងតាមដែលអាចធ្វើបាន ដើម្បីឲ្យកូនបានរស់ហើយឲ្យកូនបានទៅជាមនុស្សល្អ ។ បើយើងសួរថា កូនគឺអ្វី? កូនគឺមនុស្ស មនុស្សគឺមនុស្សលោក បើកូនគឺមនុស្សលោកហើយ ម៉ែឪមិនមែនត្រឹមតែម៉ែឪរបស់កូនទេ គឺម៉ែឪរបស់លោក ព្រោះលោកមិនគឺអ្វីផ្សេងក្រៅពីមនុស្សនេះទេ ។ ការធ្វើឲ្យមនុស្សល្អ គឺការធ្វើលោកឲ្យល្អ ឲ្យសុខចំរើន ក្សេមក្សាន្ត ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង ។ ហេតុនេះហើយបានជាលោកពោលថាមាតាបិតាជាបុព្វការីបុគ្គល មានគុណធ្ងន់ក្រៃលែងធ្ងន់នឹងគណនារាប់ពុំបានឡើយ ។

ចំណែកកូនដែលបានទទួលឧបការៈពីម៉ែឪ ដែលបានជ្រកកោនក្រោមម្លប់ម៉ែឪ ហើយបានរស់គង់មានជីវិតបានសុខសប្បាយត្រជាក់ត្រជុំក្សេមក្សាន្ត តែងបានឃើញច្បាស់នូវសុភមង្គលទាំងនេះនៅក្នុងចិត្តនៃខ្លួន នូវតែបង្អោនចិត្តឲ្យទៅរកម៉ែឪ គោរពម៉ែឪ ទុកម៉ែឪជាទេវតា ឬជាព្រះរបស់ខ្លួន ។ ពេលមានអាសន្នកូនតែងនឹកដល់ម៉ែឪ សំបូងសង្រួង សូមឲ្យគុណម៉ែឪជួយខ្លួន រីឯអំណាចព្រហ្មវិហារធម៌ក៏សក្តិសិទ្ធិណាស់ អាចជ្រាបចូលទៅមុតដល់ថ្លើមប្រមាត់ ធ្វើចិត្តកូនឲ្យធូរស្រាលឲ្យកក់ក្តៅ ឲ្យដកដង្ហើមធូរស្រួល ហើយឲ្យរីករាយសប្បាយចិត្ត ហៅពេលណា

សោយទុក្ខពេលនោះ ក្នុងពេលមានទុក្ខធំ គ្រាន់តែហៅឬនឹកក្នុងចិត្តថា ម៉ែឪប៉ុណ្ណោះក៏ក្សាន្តចិត្តបានខ្លះដែរ ៗ ដូច្នេះ ពាក្យថា ម៉ែឪ នេះ ឃើញថាជានាមមានគុណានុភាពធំណាស់ ហាក់ដូចជានាមទេព្ដាធំសក្តិសិទ្ធិមួយដែរ ៗ រីឯពាក្យនេះ ដោយគោរព កូនហៅថា មាតាបិតា ជនក ជននី ដោយស្និទ្ធស្នាល កូនតែងហៅថា ម៉ែឪ ម្ដាយឪពុក ប៉ា ពុក ប៉ះ ម៉ះ ៗ ល ៗ បណ្ដាពាក្យទាំងនេះ ពាក្យដែលកូនចូលចិត្តហៅជានិច្ចកាល ច្រើនហៅថា ម៉ែឪ ៗ ពាក្យនេះកូនហៅពល់ពេលយប់ថ្ងៃហៅស្ទើរមាត់អស់ពីពោះពុង អស់ពីដួងចិត្ត ហៅឥតគោតញ្ញើត ឥតធុញទ្រាន់ មិនចេះជិនណាយ ឮហើយពីរោះត្រចៀក មិនសន្ធើរត្រចៀកទេ ៗ មានតែពាក្យម៉ែឪនេះមួយទេ ដែលកូនពេញចិត្តហៅ ហៅដដែលៗ ហៅពល់ថ្ងៃហៅហើយហៅទៀត ហៅមិនមានពេលវេលាជិនណាយ ហៅរហូតទៅទល់លេតខ្យល់ចេញចូល ៗ ចំណែកម៉ែឪ ឮកូនហៅ ហើយក៏រីករាយសប្បាយចិត្តណាស់ ៗ

ទីបំផុត ជីវិតកូនជាជីវិតម៉ែឪ កូនរស់នៅដោយសារម៉ែឪ ម៉ែឪក៏រស់នៅដោយសារកូន ជីវិតម៉ែឪនឹងជីវិតកូនមានការសម្ពន្ធគ្នាជិតជិតណាស់ សូម្បីតែកូនកំព្រាឥតម៉ែឪ ម៉ែឪស្លាប់ចោលទៅតាំងពីតូច មិន

បានឃើញមុខម៉ែឪ ក៏ដឹងខ្លួនថាមានម៉ែឪ ហើយគិតថា ម៉ែឪគន់ស្រឡាញ់ខ្លួនបីបមថ្នាក់ថ្នម ចិញ្ចឹមថែរក្សា អប់រំសង្គ្រោះ យកចិត្តទុកដាក់ទីពឹងខ្លួនដូចម៉ែឪគេផងទាំងឡាយ ដោយហោចណាស់ គិតថាពេលកើតទុក្ខ បានម៉ែគ្រាន់ជួយសម្រាលលំហែទុក្ខ ពេលយំហៀរហូរទឹកភ្នែក បានម៉ែយកសំពត់ជូតទឹកភ្នែកឲ្យ បបោសអង្អែលលួងលោមឲ្យកូនដកដង្ហើមស្រួល ឲ្យកូនរីករាយសប្បាយចិត្តដែរ ។ គ្រាន់តែឮពាក្យថា ម៉ែឪក៏ធ្វើកូនឲ្យក្សាន្តចិត្តបានដែរ នេះបានជា « ព្រះរបស់កូន » ។

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ថ្នាក់បឋមភូមិ

១– ធ្វើឲ្យចាប់ចិត្ត នឹង លេខ ហើយប្រើលេខដោយការពន្យល់នឹងដោយឲ្យអនុវត្តលេខនោះទៅគ្រប់ស្ថានភាពដោយខ្លួនឯង ។

២ – នៅឱកាសបង្រៀនមេរៀនឯទៀត ៗ យើងត្រូវធ្វៀតបង្រៀនលេខខ្លះផង ។

ក. ក្នុងការបង្រៀនភូមិសាស្ត្រ យើងអាចធ្វៀតនិយាយអំពីម៉ែត្រ - គីឡូម៉ែត្រ ឬ គីឡូម៉ែត្រក្រឡា ជាដើមក៏បានដែរ កុំឲ្យតែការបង្រៀនភូមិសាស្ត្រនោះក្លាយទៅជាមានលក្ខណៈ រៀនលេខហួសហេតុពេក ។

៣ – ធ្វើគ្រោងការមួយនៃសកម្មភាពទាំងនោះ ដែលនាំឲ្យសិស្សអាចរៀនលេខបាន ។ ដរាបណា យើងប្រើវិធីច្រើនឡើង ៗ ដរាបនោះ សិស្សក៏បានយល់ច្បាស់ឡើង ៗ ដែរ ។

៤ – បញ្ជាប់សកម្មភាព ដើម្បីពន្យល់ភ្លាម ឬកែភ្លាម បើសិស្ស មិនយល់ ឬ ធ្វើខុស ។

៥ – ជួយពន្យល់សិស្សម្នាក់ៗ ដែលមានការលំបាកនឹងយល់ ឬ នឹងធ្វើសកម្មភាពអ្វីមួយ ។

៦ – ធ្វើឲ្យសិស្សយល់ច្បាស់ថា តើអ្វីជា « ភាពរួម » នៃចំនួននីមួយៗរបស់លេខ ដោយប្រើវត្ថុរៀងរាយជាគំរូ : ។

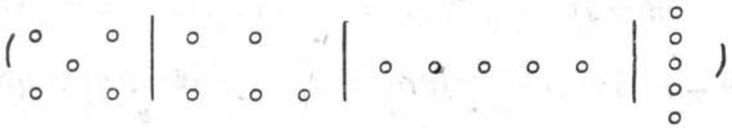

៧ – ឲ្យសិស្សរាប់វត្ថុជារូបជាជាងឲ្យរាប់មាត់ទទេ ដោយស្វ័យប្រវត្ត ។

៨ – ធ្វើឲ្យគេយល់ច្បាស់នូវ បម្លាយ-ទំហំ ទម្ងន់-ពេល ។ល។

៩ – ពាក្យសព្ទដែលបានប្រើហើយ ត្រូវតែពន្យល់ឲ្យបានយល់ ច្បាស់ ។ គេអាចធ្វើឲ្យយល់ពាក្យនីមួយៗបានដោយការប្រើប្រាស់ វត្ថុច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ។

១០ – ជាពិសេស ជួយសិស្សណាដែលមិនទាន់យល់ច្បាស់ក្នុង ពាក្យសព្ទ ។

១១ – ពន្យល់ន័យនៃ « លេខបូក - លេខសង - លេខគុណ លេខចែក » ដោយប្រើសម្ភារៈហើយជួយសិស្សឲ្យរកពន្យល់ខ្លួនវិញ កាលណាក៏បានយល់ខ្លះហើយ ។

១២ – មិនគ្រាន់តែពន្យល់សិស្សឲ្យបេះឆ្លើយត្រូវប៉ុណ្ណោះទេ គឺថែមទាំងធ្វើឲ្យរកបេះពន្យល់វិធីដែលនាំឲ្យរកឆ្លើយបាននោះថែមទៀតផង ។

១៣– ជ្រើសតែការយកម្ហូណាដែលសិស្សអាចធ្វើកើត ហើយដែលសិស្សធ្លាប់បានពិសោធធ្វើរួចមកហើយ ។

១៤ – មុននឹងឲ្យសិស្សរៀនលេខជាអរូបី យើងត្រូវបង្រៀនដោយបង្ហាញជាបឋមសិនទូវ ៖

១ – មនុស្ស - សត្វ - វត្ថុពិត ។; ២ - រូប; ៣ - លេខ ។ ប៉ុន្តែជួនកាលរបៀបរៀបរយនេះអាចផ្លាស់ប្ដូរបានដែរ បើយើងរកមនុស្ស ឬ សត្វ វត្ថុពិត ។ ពុំបាន ។

១៥ – យកល្បែងជាសកម្មភាព ដើម្បីបង្រៀនលេខ ។

១៦– រៀបចំគ្រោងការមួយសម្រាប់ការពិសោធន៍ ។ ការពិសោធន៍ជាគ្រឹះនៃការប៉ុនប្រសប់របស់សិស្សទៅថ្ងៃក្រោយ ។

ឧ – ការរៀនលេខដោយប្រើដុំឈើ ៨ ។ ក្នុងការរៀននេះ សិស្សអាចរកឃើញថា ៨ គឺជា បួន ២ ដង (○ ○ ○ ○ / ○ ○ ○ ○) ឬ ពីរ ៤ ដង (○ ○ ○ ○ / ○ ○ ○ ○) ។ ការរកឃើញនេះ អាចបានជាចំណេះថ្មីមួយទៀត ក្នុងការធ្វើលេខចែក ។ ឧ. ក្នុង ៨ មាន បួន ប៉ុន្មានដង ឬ ក្នុង ៨ មានពីរប៉ុន្មានដង ។ សិស្សអាចរកឃើញនូវ មេលេខបូកពួក ៨ (១+៧, ២+៦, ៣+៥, ៤+៤) ។

១៧ – ធ្វើឲ្យសិស្សឈប់មានទំលាប់ពឹងផ្អែកលើវត្ថុ ហើយអាចបង្ហាញន័យដែលបានយល់ហើយនោះ ដោយគិត ។

១៨ – រៀបចំកម្មវិធីយ៉ាងណា ដើម្បីឲ្យសិស្សអាចចាប់យកគំនិតដោយការរកឃើញ ។

១៩ – នៅថ្នាក់ទី ១២ និង ១១ ការបង្រៀនមិនត្រូវមានលក្ខណៈអធិកអធមទេ ។

២០ – ឲ្យមានការអនុវត្តន៍យ៉ាងច្រើន ក្នុងការប្រើចំនួន ហើយត្រូវឲ្យការហាត់ធ្វើលេខជាអរូបី មានភាពតិចបំផុត នៅថ្នាក់បឋមភូមិនេះ ។

២១ – ពិនិត្យលទ្ធផលដែលបានមកអំពីការធ្វើសាកល្បង (Tests) ដើម្បីរៀបចំមេរៀនណាដែលត្រូវបង្រៀនសាឡើងវិញ ហើយនឹងឲ្យស្គាល់ថា តើសិស្សណាខ្លះត្រូវរៀនសាជាថ្មីម្ដងទៀត ។

២២ – ធ្វើឲ្យសិស្សមានទំលាប់នឹងនឹកឃើញភ្លាមៗ នូវមេលេខ ហើយនឹងវិធីធ្វើលេខដែលបានរៀនរួចហើយ ។

មួយ ពីរ បី

មួយ ពីរ បី

ខ្ញុំដើរទៅស្ទូចត្រី

ប្អូន ប្រាំ ប្រាំមួយ

ស្ទូចបានត្រីបន្ដិយ

ប្រាំពីរ ប្រាំបី ប្រាំបួន
បានត្រីគ្រប់ចំនួន
ដប់ ដប់មួយ ដប់ពីរ
ខ្ញុំយកទៅអាំងស៊ី ៗ

អ្នកស្រី ពាន់-អ៊ុម

• តាមបទបារាំងមួយឈ្មោះ អង ដឺ ត្រា

Un, deux, trois

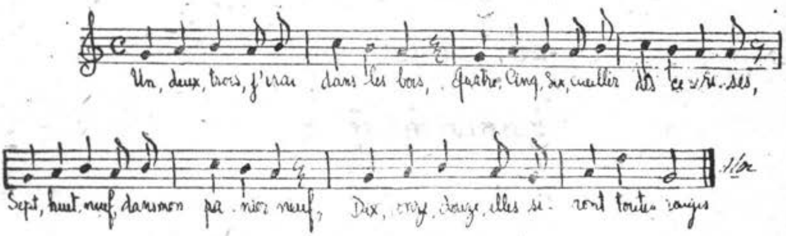

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការធ្វើនិងប្រើប្រាស់សម្ភារសិក្សា

សំរាប់មេរៀននព្វន្ត :

បញ្ជាក់ទូទៅ :

១ – មុននឹងផ្ដល់សេចក្ដីណែនាំដល់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ដើម្បីធ្វើសម្ភារសិក្សាសំរាប់មេរៀននព្វន្ត នៅថ្នាក់ទី ១២ - ១១ យើងសូមបញ្ជាក់ថា សម្ភារៈទាំងនោះត្រូវមានលក្ខណៈសំខាន់ខ្លះដូចតទៅ :–

ក– ស្រាល

ខ– ជាប់ ស្វិត

គ– ទំហំធំអាចឲ្យមើលឃើញច្បាស់គ្រប់ៗគ្នា

ឃ– ពណ៌ដិត (កុំឲ្យមានរន្ទុះពន្លឺចាំង)

ង– លាបពណ៌ ដែលក្មេងស្គាល់គ្រប់គ្នា

(ក្រហម លឿង បៃតង)

២– បំណែកវត្ថុដើមសម្រាប់យកមកធ្វើជាប្រដាប់អ្វីនីមួយៗ សូមរកតែរបស់ណា ដែលរកបានដោយងាយ ឬ ដែលមានស្រាប់នៅមជ្ឈដ្ឋានរបស់លោកគ្រូ - អ្នកគ្រូ ។

ឧទាហរណ៍ : ក្នុងសេចក្ដីណែនាំរបស់យើងអំពីការធ្វើកង់ យើងបានពន្យល់ថា ឲ្យយកក្ដារកម្រាស់ ១ ស.ម មកវៀលឲ្យមូល ដោយមានកាំ ១៥ ស.ម តែបើនៅមជ្ឈដ្ឋានលោក-អ្នកគ្មានក្ដារ នោះ តើលោកគ្រូ-អ្នកគ្រូបានក្ដារពីណាមកធ្វើកង់ទាំងនេះ ? ។

យើងពុំបាច់កង្វល់នឹងរកក្ដារទេ យើងអាចយករបស់ខាងក្រោមទាំងនេះ មកកាត់ចោះរន្ធ បានយ៉ាងស្រួលឆាប់ហើយស្រាលល្អទៀតផង :-

១ – ពីងពង់ (មានរន្ធស្រាប់សម្រាប់កង់តូច-ធំ)

២ – គម្របដបទឹកក្រូច (កង់តូច)

៣ - ដើមឫស្សីគាន់តូចល្មម (សម្រាប់កង់តូច-ធំ)

៤ – ផ្ដៅដំបង (សម្រាប់កង់តូច-ធំ)

៥ – គ្រាប់អង្គញ់ (១) (សម្រាប់កង់ធំ)

៦ – គ្រាប់ឈើខ្វះដែលវែងសម្រាប់កង់តូច ។ ល ។

៧ – ត្រសាលអម្បោះ (ក្បាលសម្រាប់កង់ធំ-ខ្លួនសម្រាប់កង់តូច)

(១) កុំស្មានថា កង់ប៉ុន្មាន ? ត្រូវស្មានថា អង្គញ់ប៉ុន្មាន ?

ទសបក្រ ឬ កង់ជប់

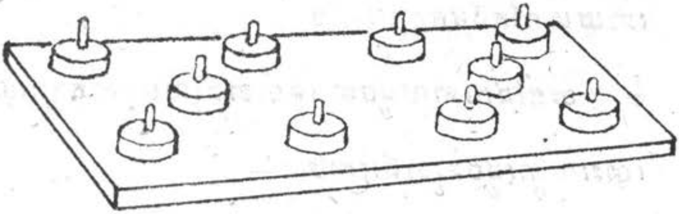

សម្ភារៈសម្រាប់ធ្វើ :

– បន្ទះក្តារទំហំ ១៨ស.ម × ៤១ស.ម × ១,៥ស.ម : ១ កំណាត់

– ដែកគោល ៥ ម.ម : ១០ ដើម

– កន់ដែលមានកាំ ១ ស.ម : ១០ ដើម

– ថ្នាំលាបពណ៌សនិងខៀវ ឬ បៃតង . . . . .

របៀបធ្វើ :

១ – យកបន្ទះក្តារខាងលើមកឈូសឲ្យរលីង ៗ ដំបូងត្រូវឈូសពេលឲ្យត្រង់ស្អាតម្ខាងសិន រួចយកប្រពាយមកគូសបន្ទាត់តាមទំហំទទឹងក្តារ ដោយបើកមុខប្រពាយ ១៨ ស.ម ៗ ក្រោយពីបានតាំងឬប្រៀកនិងគូសគម្រង់ពេលទីពីរហើយ យើងត្រូវពាច់ឈូសបន្ទារម្ខាងឲ្យរលីងកបស្អាត ៗ បើធ្វើដោយផ្ចិតផ្ចង់ យើង

ត្រូវគូសប្រពាយយកកម្រាស់ក្ដារឲ្យបានត្រឹមត្រូវទៀត ដោយបើកមុខ ១ស.ម ។ ឯចុងក្ដារទាំងសងខាង ត្រូវតម្រឹមឲ្យត្រង់ ដោយយកកៃងមកតម្រូវ ។

២ – យកដែកគោលដូចមានទំហំខាងលើមកកាត់ក្បាលចេញ រួចបោះលើក្ដារដូចគំរូខាងក្រោម : –

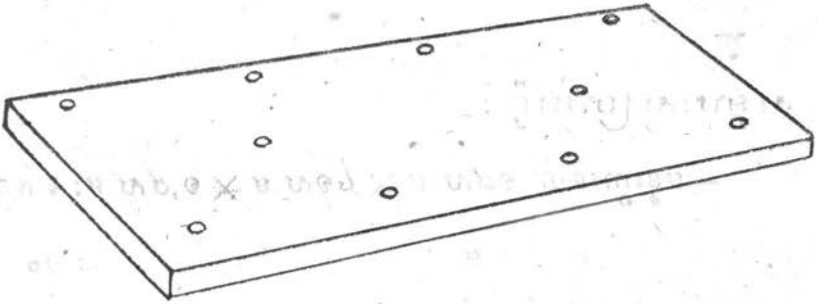

សំគាល់ : – ដើម្បីរកកន្លែងបោះដែកគោលកណ្ដាល យើងត្រូវទាញបន្ទាត់ពីកន្លែងដែកគោលជាចតុរង្ស កាលណាបន្ទាត់ទាំងពីរនេះទៅខ្វែងគ្នាត្រង់ណា ត្រង់ចំណុចខ្វែងនោះជាកន្លែងសម្រាប់បោះដែកគោលកណ្ដាល ។

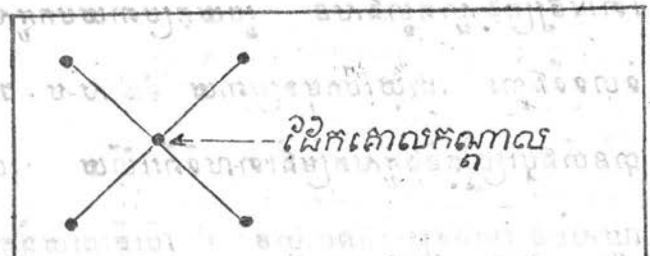

៣ – កង់ ដូចយើងបាននិយាយរួចមកហើយថា ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការធ្វើ គប្បីយើងរកដើមពងពង់មករើសយកសាច់ណាដែលប៉ុនៗគ្នា មកកាត់ជាកង់ៗកម្រាស់ប្រមាណជា ១ ស-ម ឬ ២ ស-ម ឲ្យបានចំនួន ១០ ។

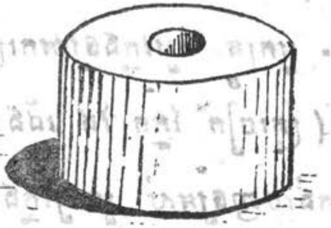

៤ – ពណ៌ - មេគ្រូត្រូវលាបពណ៌ស ចំណែកកង់វិញ ត្រូវលាបពណ៌ផ្សេងទៀតវិញ តែត្រូវលាបតែមួយពណ៌ ដូចជាខៀវ ឬ បៃតងជាដើម ។

របៀបប្រើ :

សម្ភារៈនេះសំរាប់ប្រើក្នុងការបង្រៀនលេខ ជាដំបូងគឺពី ១ ដល់ ១០ រាប់ទាំងវិធីផ្សំនិងបំបែកនៃចំនួនទាំងនេះផង ។

ឧទាហរណ៍ : ដំបូងលោកគ្រូ - អ្នកគ្រូ ត្រូវបង្រៀនលេខពី១ដល់ ២ ។ ដំបូងយើងឲ្យក្មេងរាប់កង់ តើវាស្គាល់ចំនួន ២ ប្រាកដដែរឬទេ ? ។ យើងពុំចាំបាច់និយាយពីក្មេងចេះរាប់ទេ យើងនិយាយតែពីក្មេង

ដែលមិនទាន់ចេះរាប់ (ពុំស្គាល់ពីរ) យើងត្រូវហៅទាំងអស់គ្នាឲ្យឡើងមកមុខក្ដារខៀន ហើយឲ្យក្មេងម្នាក់រាប់កង់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ឲ្យមិត្តភក្តិឯទៀតមើល ៗ លុះឃើញថាក្មេងយល់ទាំងអស់គ្នាហើយ ទើបសរសេរជាលេខនៅក្ដារខៀន ៗ

បញ្ជាក់ :

លោកគ្រូ - អ្នកគ្រូ សួរក្មេងឲ្យរកគ្រឿងអវយវៈយើងអ្វីខ្លះ ដែលមានពីរៗ (ត្រចៀក ភ្នែក ដៃ ជើង ៗល ៗ)

តមកយើងដោះកង់ចេញឲ្យអស់ រួចឲ្យក្មេងណាម្នាក់ឡើងទៅដាក់កង់ ២ ទៅវិញ ៗ ឲ្យក្មេងម្នាក់ទៀតតំរៀបកង់ទាំងអស់ឡើងវិញ ហើយឲ្យរាប់ហូតកង់ ២ ចេញ ៗ ឲ្យក្មេងម្នាក់ទៀតទៅដកកង់ ១ ចេញ រួចសួរថា នៅសល់កង់ប៉ុន្មាន ? បើថែមកង់ ១ មកវិញ ត្រូវជាកង់ប៉ុន្មាន ? ៗ កង់ ២ បើហូតចេញ ១ ត្រូវនៅសល់ប៉ុន្មាន ? ៗ កង់ ២ តើត្រូវហូតប៉ុន្មាន ឲ្យនៅសល់១ ៗ ចំពោះលេខជាបន្តបន្ទាប់ សូមបង្រៀនរបៀបនេះជាដរាបទៅ ៗ សម្ភារៈនេះអាចប្រើបានក្នុងការបង្រៀនខ្ទង់លេខ ១០ និងរាយបានខ្លះ មិនតែប៉ុណ្ណោះ អាចប្រើបានក្នុងការបង្រៀនលេខគុណ និងលេខចែកដូចជា :

២ × ២ = ...	
២ × ៣ = ...	៣ × ២ =
២ × ៤ = . . .	៤ × ២ =
២ × ៥ = ...	៥ × ២ =
៤ : ២ = ...	
៦ : ២ = ...	៦ : ៣ =
៨ : ២ = ...	៨ : ៤ =
១០: ២ = ...	១០: ៥ =

ក្នុងការលើកសម្ភារៈនេះបង្ហាញក្មេងគប្បីបញ្ឈរផង ផ្ដេកផង ហើយ

របៀបរៀបកង់ក៏សុំឲ្យចេះរៀបច្រើនរបៀបផង :

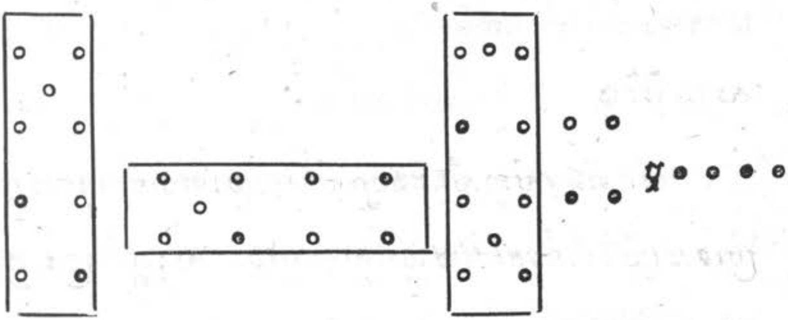

បាឋកថា

ព្រះរាជបេសកកម្មទាមទារ
ឯករាជ្យជាតិ
នៃ
មហាក្សត្រកម្ពុជា

សហាជីវិន

យើងទាំងអស់គ្នាសឹងដឹងច្បាស់ ហើយនៅចាំមិនភ្លេចទេថាឯករាជ្យប្រទេសយើងបានមកដោយស្នាព្រះហស្តនៃ សម្តេចព្រះប្រមុខរដ្ឋ ជាហេតុនាំឲ្យប្រជារាស្ត្រទាំងមូលលើកព្រះអង្គជាព្រះបិតាឯករាជ្យជាតិ ។

តែនៅមានជនប្រភេទខ្លះបានឃោសនាមួលបង្កាច់ ថាឯករាជ្យប្រទេសយើងបានមកដោយសន្និសីទនា ក្រុងហ្សឺណែវ ឬថាបានមកពី

ស៊ីង-ង៉ុក-ថាន់ រត់ចូលព្រៃ ដែលតាំងប្រមាថមើលងាយមហាក្សត្រខ្លួន ជាគ្មានបានធ្វើអ្វីជាប្រយោជន៍ដល់រាស្ត្រ ។

ហេតុនេះដើម្បីបំបាត់ការសង្ស័យ លោកអគ្គស្នងការយុវជនរាជសង្គមនិយមខ្មែរបានបញ្ជាឲ្យកងភាសាសាស្ត្រយើងមើលឡើងវិញ នូវព្រះរាជបេសកកម្មទាមទារឯករាជ្យជាតិ និងសកម្មភាពព្រះមហាក្សត្រកម្ពុជា ៗ ការៈនេះ មានការលំបាកបន្តិចដោយយើងមានសៀវភៅជាឯកសារជាភាសាបារាំង ។ ហេតុនេះខ្ញុំមានការកិច្ច នឹងធ្វើបាឋកថាជូនសហជីវិនជាទីសណ្ដាប់តាមសមត្ថភាពទន់ខ្សោយ ដែលខ្ញុំសូមអភ័យទោសទុកជាមុន ។ ខ្ញុំបានដកស្រង់នឹងប្រែ :-

១ ១ – ពីសៀវភៅបង្ក្រងអត្ថបទដែល សម្ដេចព្រះនរោត្តមសីហនុ ទ្រង់ព្រះរាជនិពន្ធចុះផ្សាយក្នុងសារពត៌មានរ៉េអាលិតេកាម្ពូស៊ីយែន ពីថ្ងៃទី ១៣ កញ្ញា ១៩៥៨ ដល់ថ្ងៃទី ៣ មករា ១៩៥៩ ។

១ ២ – ដកស្រង់ពីសៀវភៅ Rois de Kampuchéa « មហាក្សត្រកម្ពុជា ព្រះបាទអង្គឌួង ព្រះបាទនរោត្តម និងព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ » ។

តទៅនេះ ខ្ញុំនឹងអធិប្បាយអំពីព្រះរាជបេសកកម្មទាមទារឯករាជ្យជាតិ :

យើងទាំងអស់គ្នាដឹងហើយថាហេតុការណ៍នេះ កើតឡើងសម័យ អសន្តិសុខក្នុងភូមិភាគ ឥណ្ឌូចិន ដើម្បីឲ្យប្រទេស កម្ពុជា នៅ ក្រោមអាណាព្យាបាលបារាំងលុះគង់ទ័ពជប៉ុនចាប់ បារាំង ថ្ងៃទី៩ មីនា ១៩៤៥ គង់ទ័ពនេះបានឲ្យប្រគល់ឯករាជ្យមកប្រទេសយើង តែរដ្ឋាភិបាលជប៉ុនពុំទទួលស្គាល់តាមផ្លូវច្បាប់ផងទេ ។ ហេតុនេះដល់ ជប៉ុន បរាជ័យទៅ បារាំង ក៏ត្រឡប់មកកាន់កាប់ប្រទេសយើងវិញ ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះហើយ គឺឆ្នាំ ១៩៤៥ ដែល សម្ដេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ ទ្រង់ធ្វើសកម្មភាពទាមទារឯករាជ្យដោយមាន ការលំបាកជាអនេក ដែលខ្ញុំនឹងរៀបរាប់ដូចតទៅ :—

ថ្ងៃដែលសម្ពន្ធមិត្របារាំងនឹងអង់គ្លេស ចូលមកទឹកដីខ្មែរ ទៅហើយ ពួកនេះបានធ្វើលិខិតបន្តបន្ទាប់គ្នាថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ សុំឲ្យព្រះអង្គ បញ្ជូនប្រតិភូខ្មែរទៅធ្វើកិច្ចចរចាជាមួយ។ តួមស្នងការបារាំង ស្ដីអំពី លក្ខន្តិកៈប្រទេស កម្ពុជា ព្រះអង្គទ្រង់ឆ្លើយតបទៅវិញថា ព្រះអង្គ មិនយល់ទាស់ទេ នឹងបញ្ជូនប្រតិភូខ្មែរទៅធ្វើកិច្ចចរចាជាមួយតំណាងរដ្ឋាភិបាលបារាំង ឯក្រុង កាល់គុត្តា នឹងក្រុងសង់ដែរណាគ័រ ទៀត តែទ្រង់សួរបញ្ជាក់ថាតើ បារាំង នឹងទុកប្រតិភូខ្មែរជាដំណាងប្រទេស ឯករាជ្យឬទេ ព្រោះខ្មែរបានឯករាជ្យ តាមព្រះរាជក្រម ចុះថ្ងៃទី ១៣ មីនា

១៩៤៥ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាក់ទៀតថា " យើងស្រុះស្រួលនឹងទាក់ទងជាមិត្តភាពជាមួយនឹងបារាំង ក្នុងផ្លូវនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចនិងវប្បធម៌កុំឲ្យតែការទាក់ទងនេះ ធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ឯករាជ្យនៃមាតុភូមិយើង ,, ។

បារាំង គ្មានបានឆ្លើយនឹងព្រះរាជលិខិតនេះសោះ ស្រាប់តែល្ងាចមួយ ពួកសម្ពន្ធមិត្របារាំងអង់គ្លេសចាប់លោករដ្ឋមន្ត្រីទី ១ សឺង - ង៉ុក - ថាន់ ហើយបង្ខំឲ្យគណៈរដ្ឋមន្ត្រីក្រោយទទួលកិច្ចសន្យាបណ្ដោះអាសន្ន (Modus-Vivendi) ឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានស្វ័យភាពខាងផ្ទៃក្នុង (autonomie interne) តែការប្រស្រ័យជាមួយនឹងប្រទេសបារាំងត្រូវយោលទៅតាមសន្ធិសញ្ញាឆ្នាំ ១៨៦៣ និងអនុសញ្ញាឆ្នាំ ១៨៨៤ ។

ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះតម្រិះដោយគតិបណ្ឌិតថា : ឯករាជ្យខ្មែរដែលកងទ័ពជប៉ុនឲ្យគ្មានអ្វីជាមូលដ្ឋានសោះ ព្រោះរដ្ឋាភិបាលប្រទេសនេះមិនបានទទួលស្គាល់ផង ថែមទាំងរដ្ឋាភិបាលជប៉ុនក្នុងគ្រាបរាជ័យត្រូវជាក់ថារដ្ឋាភិបាលឧក្រិដ្ឋ ។ ដូចនេះព្រះអង្គត្រូវតែកសាងឯករាជ្យចាប់ពីដើមទីឡើងវិញដោយ :

១. – រំលាយសន្ធិសញ្ញា និងអនុសញ្ញា ជាចំណងប្រទេស កម្ពុជា ក្នុងអាណាព្យាបាលបារាំង

២. – ធ្វើសន្ធិសញ្ញាថ្មីទៀត ដោយឲ្យប្រទេសបារាំង ទទួលស្គាល់ឯករាជ្យខ្មែរ ។

នៅពេលនោះហើយដែលពួកបរបក្ស នាំយុវជនស្រែកជេរព្រះអង្គ ថាក្បត់ជាតិ ដោយព្រះអង្គមិនបណ្តោយឲ្យមានអសន្តិសុខបង្ហូរឈាមគឺថា មិនព្រមចូលដៃធ្វើទៅហ្វាយពួកឥស្សរៈ ទីងបើកឲ្យវៀតមិញចូលវាយ រំដោះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្វេងយល់ថា ពួកនេះមកធ្វើបាបតែស្រុកតូច តាច ដុតបំផ្លាញស្ពានគេហដ្ឋានសាធារណៈ ទីងព្រះវិហារ ឯពួកវៀតមិញក៏ពមកបំរុងនឹងធ្វើទៅហ្វាយខ្មែរជំនួសបារាំង ។ ឧទាហរណ៍ ដ៏ជាក់ស្តែងគឺដល់ពេលខ្មែរបានឯករាជ្យបរិបូណ៌ហើយ ពួកនេះមិនព្រម ដកទ័ពថយចេញពីប្រទេសយើង ថែមទាំងចូលមកកតគ្បាត ខែត្រ ស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ កំពង់ធំ ទៀត ។

ផលនៃការប្រើសន្តិវិធី គឺប្រទេស បារាំង បានទទួលស្គាល់តាម ផ្លូវច្បាប់នូវឯករាជ្យ កម្ពុជា តាមសន្ធិសញ្ញាថ្ងៃទី ៨ កក្កដា ១៩៤៩ ប្រទេសដទៃទៀត ក៏បានទទួលស្គាល់ឯករាជ្យកម្ពុជាតាមផ្លូវច្បាប់ មានសហរដ្ឋអាមេរិក ប្រទេសអង់គ្លេស អ៊ីតាលី ថៃឡង់ដ៍

ខ្សែតេ គាណោជា អូស្ត្រាលីជាដើម ។ យើងបានជាក់អង្គទូតនៅប្រទេសខ្លះ " សហរដ្ឋអាមេរិក ថៃឡង់ដ៍ " ដែលអាចឲ្យយើងទាក់ទងខាងផ្លូវនយោបាយជាមួយប្រទេសដទៃជាច្រើន តាមអង្គទូតនានាដែលមាននៅប្រទេស ដែលមានទូតយើង ។

អំពីសន្ធិសញ្ញាជាដំបាងទី ១ នេះ ប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់បានឯកកជ្សបរិបូណ៌ទេ គឺនៅខ្វះអធិបតេយ្យខាងតុលាការខាងប៉ូលិសខាងមេបញ្ជាការសឹក ខាងទូត ខាងមន្ទីរប្តូរប្រាក់ និងខាងការបោះប្រាក់ ។ តែសន្ធិសញ្ញានេះ មានសារៈសំខាន់ដោយអាចឲ្យយើងទាមទារអធិបតេយ្យគ្រប់ផ្នែក ។ ហេតុនេះហើយបានជានៅឆ្នាំ ១៩៤៩ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ទាមទារអធិបតេយ្យខាងបញ្ជាការសឹក ដើម្បីបង្ក្រាបអសន្តិសុខ ។ តាមសំបុត្រឆ្លើយឆ្លងបុះថ្ងៃទី ២៦ សីហា ឆ្នាំ ១៩៤៩ លោកស្នងការសាធារណរដ្ឋបារាំងបានផ្ទេរផ្នែកសឹកខេត្ត សៀមរាប និងកំពង់ធំ មកឲ្យខ្មែរដើម្បីសាកល្បងមើល ។ លុះដល់ឆ្នាំ ១៩៥១ បារាំងបានផ្ទេរតំបន់សឹកខេត្តបាត់ដំបងមកទៀត ។

នៅពេលនោះ លោក សឺង-ង៉ុក-ថាន់ ដែលត្រូវនិរទេសទៅប្រទេស បារាំង មិនទាន់វិលមកកាន់មាតុភូមិវិញទេ នេះសឲ្យឃើញ

ថាសម្ដេចព្រះនរោត្ដមសីហនុទ្រង់ទាមទារឯករាជ្យដោយគ្មានជំនួយ ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ តាមអ្នកខ្លះអះអាងនោះទេ ។

ខ្ញុំសុំបើកវង់ក្រចកត្រង់នេះ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីរឿង ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ ។ ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ នេះ ព្រះមហាក្សត្របានជួយរំដោះទុក្ខទោសគ្រប់បែបយ៉ាង សឹងមានលិខិតឈ្មោះនេះជាច្រើនផ្ញើមកថ្វាយព្រះអង្គជាកសិណា ។ ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ បានរួចទោសហើយត្រឡប់មកប្រទេសខ្មែរវិញនៅថ្ងៃទី ៣០ តុលា ១៩៥១ ។

ព្រះអង្គបានឲ្យសួរចិត្ត ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ តើព្រមចូលធ្វើសមាជិករដ្ឋាភិបាលដែលមានឯកឧត្ដម ហ៊ុយ-កន្ធុល ជាប្រធានឬទេ ។ ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ មិនព្រមគំរត់ចូលព្រៃ ដើម្បីប្រឆាំងនឹងបារាំង តែទ័ពខ្លួននៅសម្ងំតែក្នុងទឹកដីស្វ័យត្រាណសឹក សៀមរាប កំពង់ធំ បាត់ដំបង ដែលគ្មានទ័ពបារាំងមួយសោះ ហើយតាំងរបជាន់តែអ្នកស្រុកគ្នាឯង ។ លោក ឈួន-ម្ជុលពេជ្រ បានទទួលព្រះរាជបញ្ជា ពីព្រះអង្គទៅនិយាយនឹង ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ ឲ្យចូលរួបរួមជាមួយសម្ដេច ដើម្បីទាមទារឯករាជ្យឲ្យបានបរិបូណ៌ តែ ស៊ឺង-ង៉ុក-ថាន់ មិនព្រម ថាគេកសាងឯករាជ្យរៀងខ្លួន ។ ក្រោយមកគេដេរតាមវិទ្យុប្រមាថសម្ដេចទៀត ។ បើខ្លួនចង់រំដោះជាតិ

គួរណាស់តែ សឹង - ង៉ុក - ថាន់ តាំងទ័ពនៅក្រោមណ្ឌលស្វ័យត្រាណ ដើម្បីនឹងតទល់នឹងទ័ព បារាំង ។ ខ្ញុំសុំស្ទះរឿង សឹង - ង៉ុក - ថាន់ តែប៉ុណ្ណេះ ។

ការស្វែងរកឯករាជ្យជាតិបរិបូណ៌ សម្ដេចមិនភ្លេចសោះឡើយ ទ្រង់ខិតខំឲ្យបានជូនជាតិតាប់រហ័ស ហេតុនេះព្រះអង្គទ្រង់បានប្រកាស នៅថ្ងៃទី ១៥ មីនា ១៩៥២ ចំពោះបណ្ដារាស្ត្រថាព្រះអង្គនឹងតាមតារ ឯករាជ្យជូនជាតិឲ្យបានបរិបូណ៌ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំ ។

—តទៅនេះជាតំណាក់ផ្សេងៗ នៃព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ៖—

ទី ១.- នៅថ្ងៃទី ៩ កុម្ភៈ ១៩៥៣ ព្រះអង្គទ្រង់យាងទៅប្រទេស បារាំងដើម្បីតាមតារឯករាជ្យជាតិ ។

— នៅក្រុងណាព្វូល " ប្រទេសបារាំង " ព្រះអង្គផ្ញើសារលិខិតចុះថ្ងៃទី១៨ មីនា ១៩៥៣ ទៅលោក វ៉ាំងសង់ - អូរីអូល ប្រធានាធិបតីប្រទេស បារាំង សុំឲ្យប្រទេសនេះពង្រីកឯករាជ្យខ្មែរព្រមតាំងស្មើរបៀបផ្ទេរអំណាចផ្សេងៗ ។

—ព្រះរាជសារតេរមួយចុះថ្ងៃទី១៨ មីនា ១៩៥៣ នាក្រុងណាព្វូល មួយទៀតចុះថ្ងៃទី ៣ មេសា ១៩៥៣ ហ្វុងតែនណឺប្លូ សុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលបារាំងប្រញាប់ដោះស្រាយរឿងឯករាជ្យនេះ ។

បរិបូណ៌ ១០០

ទី២.– ដោយឆាកាំង នៅតែព្រងើ ឃើញថា កិច្ចព្រះអង្គទ្រង់យាង ចេញដំណើរទៅប្រទេសតាណាប ពេញលេញ ហរដ្ឋអាមេរិកនៅនោះ ព្រះអង្គបានធ្វើសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ចុះក្នុងសា ថៃឡង់ដ៍ យ៉េក តែម ធ្វើឲ្យមហាជនចាប់អារម្មណ៍ជាពន្លឹក ។ ឆាកាំង កិច្ច តិគតលោក អត្ថា ជាមួយព្រាកដតំណាងគឺសម្ដេច ប៉ែន - នុត ដែលបានឲ្យសម្បទានី យាន់ធំជុំមកខ្មែរ ។ សម្ដេចប៉ែន - នុត យកសេចក្ដីនេះ មក ទូលថ្វាយព្រះអង្គដោយបានត្រឡប់មកប្រទេសខ្មែរវិញថ្ងៃទី ១៦ ឧសភា ១៩៥៣ ។ ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរទ្រង់យាងពីសហរដ្ឋអាមេរិកមក គង់នៅប្រទេស ជប៉ុន ហើយវិលមកប្រទេសខ្មែរ ថ្ងៃទី ១៤ ឧសភា ១៩៥៣ ។ ប្រជាកស្ត្រខ្មែរបានទទួលព្រះអង្គជាឧឡារិក និងថ្វាយ កត្តិយសមហាជោគជ័យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ថ្លែងនៅលើបន្ទាយាសន្យាថា ព្រះអង្គទ្រង់បូជាជីវិតដើម្បីឲ្យបានឯករាជ្យបរិបូណ៌ ១០០ ភាគ ១០០ ។

ទី៣.– ដោយពិនិត្យឃើញថា កិច្ចព្រមព្រៀងនៅចារិសមិនដាច់ ស្រេចថាបានឯករាជ្យពេញលេញ សម្ដេចព្រះសីហនុទ្រង់និរទេស ព្រះអង្គឯងទៅប្រទេស ថៃឡង់ដ៍ នៅថ្ងៃទី ១៣ មិថុនា ១៩៥៣ នៅនោះព្រះអង្គធ្វើសេចក្ដីថ្លែងបំភ្លឺមតិពិភពលោក អំពីការមិនពេញចិត្តនៃ ប្រជាជាតិខ្មែរ និងអំពីមហន្តរាយចំពោះលោកសេរី ។

ទី៤.-- ព្រះអង្គទ្រង់យាងមកមាតុប្រទេសវិញ ហើយទ្រង់តាំងទីបញ្ជាការនៅផ្នែកស្វយត្រាណសៀមរាប បាត់ដំបង កំពង់ធំ ។ ព្រះអង្គប្រកាសថាទ្រង់នឹងយាងត្រឡប់មករាជធានីវិញលុះណាតែបានឯករាជ្យពេញលក្ខណៈ ។

ទី៥.-- នៅពេលនោះហើយព្រះអង្គទ្រង់បង្កើតកងជីវពល និងនារីក្លាហានដែលនឹងមានមុខងារដាក់ស្នងទៅថ្ងៃមុខ ។

នៅឯរាជធានី ភ្នំពេញ ក្រោមព្រះរាជបញ្ជាព្រះមហាក្សត្រ សម្ដេច ប៉ែន - នុត ធ្វើកិច្ចចរចាបានសម្រេចទាំងអស់គឺ:

— នៅថ្ងៃទី ២៩ សីហា ១៩៥៣ ចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្ទេរអំណាចតុលាការនិងសមត្ថកិច្ចប៉ូលិស ។

— ថ្ងៃទី ១៧ តុលា ចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងលើអធិបតេយ្យសឹកនៅក្នុងផ្ទៃប្រទេសទាំងមូលមកឲ្យខ្មែរ ។

— នៅពេលនោះអធិបតេយ្យខាងទូតក៏បានធ្វើឡើង ដោយលិខិតឆ្លើយឆ្លងរវាងប្រទេសខ្មែរនិងប្រទេសបារាំង ។

ទី៦.— នៅថ្ងៃទី ៨ កក្កដា ១៩៥៣ ព្រះបាទ នរោត្ដមសីហនុ ទ្រង់យាងត្រឡប់មកកាន់ព្រះរាជធានីវិញ ។ នៅតាមផ្លូវចម្ងាយ ៣០០គ.ម. ប្រជាពលរដ្ឋចាំទទួលព្រះអង្គដោយអបអរសាទរជាពន្ទឹក ។

ទី ៧.– នៅថ្ងៃទី៩ កក្កដា ១៩៥៣ គឺ៨ខែមុនសន្និសីទហ្សឺណែវ ពិធីដកអំណាចទាំងអស់ពីបារាំងក៏មានធ្វើឡើងនៅមុខព្រះបរមរាជវាំង ។ ឯករាជ្យបរិបូណ៌ក៏មានតាំងពីថ្ងៃនោះមក ។

កាលបរិច្ឆេទដែលបានឯករាជ្យពេញទីនេះ ឃើញច្បាស់ណាស់ថា មុនសន្និសីទ ហ្សឺណែវ គ្មានការអ្វីឲ្យសង្ស័យសោះថាជាសន្និសីទនាក្រុងហ្សឺណែវ ផ្ដល់ឯករាជ្យឲ្យប្រទេស កម្ពុជា ដូចពាក្យមួលបង្កាច់ដោយអសុទ្ធចិត្តនៃបរបក្សទេ ។ សន្និសីទនេះគ្រាន់តែបានបង្ខំឲ្យពួកវៀតមិញដកទ័ពចេញពីប្រទេស កម្ពុជា ។

អំពីព្រះរាជសកម្មភាពនៃព្រះមហាក្សត្រកម្ពុជា

យើងបានឃើញនូវព្រះរាជបូជនីយកិច្ចនៃព្រះបាទ ព្រះនរោត្តម សីហនុ ចំពោះជាតិ ឯមហាក្សត្រខ្មែរមុនៗ ក៏តែងយកព្រះទ័យទុកដាក់ចំពោះផលប្រយោជន៍ប្រទេសជាតិនិងប្រជារាស្ត្រដែរ តទៅនេះខ្ញុំនឹងស្រង់ព្រះរាជសកម្មភាពនៃ ព្រះបាទអង្គឌួង និង ព្រះបាទនរោត្តម ។

អំពីព្រះបាទអង្គឌួង : មហាក្សត្រអង្គនេះពិតមែនតែព្រះអង្គទ្រង់កាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាហើយរក្សាសន្តិភាព ព្រះអង្គតែងគិតដល់ទឹកដីខ្មែរ និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរខាងត្បូងដែលយួនធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ហេតុនេះហើយព្រះអង្គចាត់ឲ្យសង់បន្ទាយតូចៗ នៅមុខខែត្រ ច្ងរ - ជុកា

ហាទៀង ដើម្បីឲ្យទ័ពខ្មែរងាយវាយប្រហារយួន ដែលពេលនោះត្រូវទ័ពបារាំងវាយដែរ ។ ជាឱកាសល្អព្រះអង្គទ្រង់ទាក់ទងចងសម្ពន្ធ-មិត្តនឹងបារាំងហើយព្រះអង្គទាមទារទឹកដីខាងត្បូង ដែលយួនរំលោភយកដោយឥតហេតុផល ។

នៅឆ្នាំ១៨៥៦ព្រះបាទអង្គឌួងទ្រង់ផ្ញើព្រះរាជសារមួយទៀតទៅព្រះចៅណាប៉ូលេអុងទី ៣ ដើម្បីតវ៉ាយកទឹកដី កូសាំងស៊ីន ។

អំពីព្រះបាទនរោត្តម : ព្រះមហាក្សត្រអង្គនេះបានទ្រង់យាងទៅជួបលោកឧត្តមសេនីយនាវីឡាក្រង់ឌីយែងក្រុងព្រៃនគរនៅឆ្នាំ ១៨៦៤ ហើយទ្រង់បានតវ៉ាឲ្យប្រទេសបារាំងប្រគល់ខេត្តបីមកខ្មែរវិញ គឺខេត្ត វិញឡុង សាដែក ត្រាវិញ ខេត្ត ចូវ-ដុក ឡុងសៀង កាំពីង ស្រុកត្រាំង និងខេត្ត ហាទៀង ក៏ឱយ៉ា បាកលីវ ពីព្រោះសន្ធិសញ្ញាឆ្នាំ ១៨៦២ រវាង យួននិងបារាំងដែលយួនឲ្យខេត្តទាំងនេះទៅ បារាំង ត្រូវអសារបង់ព្រោះជាទឹកដីខ្មែរ ។ បារាំង ក៏បានសន្យានឹងព្រះអង្គថានឹងគិតគូររឿងនេះ ព្រះអង្គយាងត្រឡប់មកនគរវិញនៅខែតុលា ១៨៦៤ ដោយសង្ឃឹមថានឹងបានទឹកដីខាងត្បូងមកមាតុភូមិវិញ ។

តែនៅឆ្នាំ ១៨៦៧ ព្រះចៅក្រុងវៀត បានសមគំនិតឲ្យខ្មែរស្រុកយួនឆបះបោរឡើងដើម្បីឯករាជ្យ ក្នុងសាំងស៊ុង បារាំងក៏យកខែត្រតាំងបីខាងលើនេះដាក់ជាចំណុះ ហើយលែងរវល់នឹងកិច្ចសន្យាឲ្យដីនេះមកខ្មែរ ។ ព្រះបាទនរោត្តមនៅតែតាមទារ ដោយឈឺចាប់ តែឥតបានផល ។

ចំណែកឯប្រទេសខ្មែរវិញ រដ្ឋការសាណាព្យាបាលបារាំងបានធ្វើបាបព្រះអង្គនរោត្តម ដកអំណាចពីព្រះអង្គអស់ ថែមទាំងកំហែងបង់យកព្រះអង្គនិរទេសទៅកោះគ្រេឡាបទៀត ។ ព្រះអង្គទ្រង់បានបញ្ជូនព្រះរាជបុត្រព្រះនាម យុគន្ធរ ទៅតវ៉ាឯប្រទេសបារាំងទៀតតែឥតបានលទ្ធផល ។ នៅចុងក្រោយបង្អស់ដោយការឈ្លាសវៃ ព្រះអង្គទ្រង់ដឹកនាំដោយផ្សំស្ងាត់ឲ្យរាស្ត្រច្បាំងនឹងបារាំង ដើម្បីដណ្ដើមយកឯករាជ្យវិញ ។ គ្មានអ្នកណាអាចយល់ថា ព្រះអង្គជាមេប្រឆាំងឡើយ ។ តែមួយឆ្នាំក្រោយមក បារាំង បានប្ដូរនយោបាយ បានល្បួងមេបះបោរឲ្យមកប្រជុំនៅកំពង់ធ្លួល ហើយឲ្យទទួលព្រមដាក់អាវុធដោយសំដែងភក្ដីភាពចំពោះមហាក្សត្រ ។

ភ្នំភ្លើង

ភូមិសាស្ត្រថ្នាក់ទី ៩

ដោយ ឡុង - ឈេង

ប – អង្គការសង្គមកិច្ច

១ – អំពីវត្ត :

នៅក្នុងឃុំស្រុកមានវត្តបួន វត្តសំរោង - វត្តចំប៉ា - វត្តត្រពាំងក្រូច - និង វត្តភ្នំតូច ។

វត្តមានមុខងារច្រើនយ៉ាង :

– ជាទីតាំងនៃពុទ្ធសាសនា

– ជាសាលារៀនរបស់បព្វជិតខាងសាសនា

– ជាទីរក្សាទុកនិងផ្សាយនូវកេរ្តិ៍មរតកខាងវប្បធម៌ - ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ

– ជាសាលារៀនរបស់កុមារ - កុមារីខាងអក្សរសាស្ត្រ

– ជាទីទទួលផ្សាយនូវពត៌មានថ្មីៗ ហើយបែកជូនទៅអ្នកភូមិ

–

– ជាទីពិភាក្សារកឯកភាព សាមគ្គីភាព និងសេចក្ដីទុកចិត្តគ្នា ។ ដើម្បីដោះស្រាយនូវបញ្ហាការរស់នៅក្នុងឃុំ ។

២ – អំពីការជួយមនុស្សចាស់ ឬមនុស្សពិការ :

ពុទ្ធមាមិកជនយើងតែងជួយឈឺឆ្អាលគ្នាណាស់និងមនុស្សចាស់ ឬមនុស្សពិការ ។ គេជួយមនុស្សទាំងនេះដោយដាក់ទានជាលុយកាក់ ឬជាអង្ករ ។ វិធីជួយនេះ មិនអាចធ្វើឲ្យអ្នករងទុក្ខបានធូរស្រាលជួបនឹងសុភមង្គលបានគ្រប់ពេលវេលាឡើយ ។ វិធីជួយនេះ មិនទាន់ប្រពៃទេ ។ ឧទាហរណ៍ :– បង្កើតជាសួនសង់កេង - ប្រមូលមនុស្សចាស់ ឬពិការឲ្យមកនៅជួយថែរក្សាបង្រៀនកូនអ្នកភូមិតូចៗពេលអ្នកនោះទៅប្រកបរបរ ។ ឪពុក-ម្ដាយកុមារត្រូវផ្ដល់ឲ្យចាស់ ឬមនុស្សពិការវិញនូវបច្ច័យ - អង្ករ ។ល។ វិធីជួយបែបថ្មីនេះ ទាន់សម័យល្អណាស់ ។

៣ – អំពីពិធីបុណ្យផ្សេងៗ :

នៅរដូវប្រាំងពេលទំនេរ គេនាំគ្នាធ្វើបុណ្យជាច្រើនដង និងច្រើនកន្លែងក្នុងភូមិនីមួយៗ ។ មានបុណ្យដារ ឬបុណ្យកំសាន្តដារលាន បុណ្យកតញ្ញូ បុណ្យរស្មីជាតិសម្រាប់ពង្រីកការសិក្សា បុណ្យបួងសួងសុំទឹកភ្លៀង ។ល។

ក – បុណ្យកំសាន្តដារលាន : - កាលណាផលស្រូវដាក់ដល់ជង្រុកហើយ អ្នកភូមិទាំងនោះគេសាមគ្គីគ្នាធ្វើបុណ្យដារ ឬបុណ្យកំសាន្ត ដោយសង់រោងនៅកណ្ដាលស្រែជិតភូមិ គេនិមន្តលោកមកសូត្រមន្ត - សំដែងធម៌ទេសនា ប្រគេនភេសជ្ជៈ ហើយព្រឹកឡើងប្រគេនចង្ហាន់ ។ ចំណែកអ្នកភូមិវិញ គេធ្វើនំបញ្ចុកទទួលភ្ញៀវ ។ គេអង្គាសអង្ករប្រគេនលោកសង្ឃ ។ នៅភូមិណាដែលបានផលស្រូវបរិបូណ៌ គេបង្កើតពិធីសមោសរគគ្រឹកគគ្រេងទៅដោយរបាំល្ខោន ភាយ៉ៃ ឬចម្រៀងចាប៉ីដែលគេជួលមកដើម្បីមហាជនទស្សនាកំសាន្ត ។

១ – បុណ្យកតញ្ញូ : – ចំពោះឯកជន គេធ្វើរំឭកគុណមាតាបិតាដែលអនិច្ចកម្មទៅ ឬមួយធ្វើជូនរបស់ក្នុងពេលដែលគាត់រស់នៅដើម្បីឲ្យគាត់ប្រើប្រាស់ ឬដើម្បីឲ្យប្រគេនរបស់ដែលកូន - ចៅជូនដល់ព្រះសង្ឃដោយដៃគាត់ ។ បុណ្យនេះគគ្រឹកគគ្រេងណាស់ដែរ ។

គ – បុណ្យស្មើជាតិ : – សម្រាប់ពង្រីកការសិក្សា អ្នកភូមិទូទៅនិយមធ្វើដើម្បីប្រមូលប្រាក់ ឬស្រូវយកមកប្រគល់ឲ្យគណៈកម្មការ ពង្រីកការសិក្សា ។

ឃ – បុណ្យបួងសួងសុំទឹកភ្លៀង : - បុណ្យនេះគេច្រើនធ្វើនៅទីទួលដើមពោធិ ឬ ទីទួលមានអ្នកតា ។ បុណ្យបួងសួងសុំទឹកភ្លៀងធ្វើប្លែកៗគ្នា

នៅពេលពិធីរឹងស្ងួតអស់កាលជាយូរ ៗ ពេលបុណ្យគេលែងត្រី លែងអណ្ដើកទៅក្នុងទឹក ជានិមិត្តរូបនៃសេចក្ដីសម្បូណ៌សប្បាយកើតអំពីទឹកភ្លៀង ៗ គេនិមន្តលោកសង្ឃទាំងអស់ដែលគង់នៅក្នុងវត្តមកសូត្រធម៌កណ្ដាលថ្ងៃ ៗ ព្រះសង្ឃសូត្រធម៌ "សុគោន្ដា" គឺធម៌ប្រកាសប្តឹងដល់ទេវតា ហើយសូត្រធម៌សុំទឹកភ្លៀង ១០០ បប់ ដោយកាប់ធូបបំណាំ មួយបប់កាប់មួង ៗ

ពិធីបុណ្យមួង ៗ អ្នកស្រុករែតបំណងសាមគ្គី ដោយធៀតទុកាសពិភាក្សា និងប្តូរយោបល់គ្នាពីបញ្ហាផ្សេង ៗ

៤ – អំពីមរណភាព:

ពេលមានមរណភាពក្នុងភូមិ គ្រួសារនីមួយ ៗ យកអង្ករ ១ ផ្តិល និងប្រាក់ ៤ ឬ ៥ រៀលទៅជួយសម្រាលទុក្ខគ្រួសារអភ័ព្ ៗ

៥ – បញ្ហាសាលារៀន:

ពលរដ្ឋប្រជុំគ្នាបង្កើតគណៈកម្មការពង្រីកការសិក្សាតាមភូមិ ៗ យើងសង្កេតឃើញមានសាលាបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជា ៣ កន្លែង :

១ – សាលាត្រាំខ្នារមានគ្រូ ១២ នាក់ និងសិស្ស ៤៨០ នាក់ ៗ

២ – សាលាវត្តចំបាំ – ៦ នាក់ – ២៦០ នាក់ ៗ

៣– សាលាវត្តត្រពាំងក្រូចមានគ្រូ ៦ នាក់ និងសិស្ស

២៨០ នាក់ ។ ក្រោយពីពេលច្រូតកាត់ គេប្រជុំគ្នាតាមភូមិធ្វើបុណ្យកំសាន្ត ហៅថា បុណ្យដារលាន ។

៦ – មេរៀនសង្ខេប:

នៅក្នុងឃុំស្រុកីមានវត្ត ៤ : វត្តសិរោង - វត្តចំប៉ា - វត្តត្រពាំងក្រោច និងវត្តកំពូច ។ គេចេះជួយគ្នាពេលមានទុក្ខធុរៈ និងគ្រាមានអាសន្ន ។ គេយល់ច្បាស់អំពីបញ្ហាសិក្សា ។ គេនាំគ្នាសង់សាលារៀន នៅតាមភូមិសំរាប់កុមារ-កុមារីរៀនសូត្រ ។ គេសាមគ្គីគ្នាធ្វើបុណ្យកំសាន្តផ្សេងៗនៅតាមភូមិ ។

៧ – ការសិក្សាមជ្ឈដ្ឋាន:

យើងដើរសាកសួរ តើនៅក្នុងឃុំយើងមានវត្តប៉ុន្មាន ? វត្តនោះតាំងនៅភូមិណាខ្លះ ? ក្នុងវត្តនីមួយៗមានមនុស្សបំណុះវត្តប៉ុន្មាននាក់ ? តើគេមានបង្កើតកន្លែងសម្រាប់ប្រជុំគ្នា ជជែកគ្នា ពិភាក្សារកសេចក្ដីចំរើនឬទេ ? តើជំនុំគ្នាម្ដងម្កាលនៅទីណា ? តើគេជួយគ្នាដូចម្ដេចពេលមានធុរៈ គ្រាមានអាសន្ន ឬពេលធ្វើបុណ្យទាន ? ។

៦ - គ្រឿងការពារសុខភាពពលរដ្ឋ

កម្លាំងកាយក្ដី កម្លាំងបញ្ញាក្ដី រមែងវុះជាលបានដោយសារតែបុគ្គលមានសុខភាពគ្រប់គ្រាន់ ។ ដូច្នេះមនុស្សត្រូវតែសាងសុខភាពរបស់ខ្លួនជាមុនសិន ។

គ្រឿងការពារដល់សុខភាពពលរដ្ឋ មានមន្ទីរពេទ្យ កីឡា អាហារនិងទីលំនៅប្រកបដោយអនាម័យ ។

១ - មន្ទីរពេទ្យ:

នៅដំបន់ត្រាំខ្នារមានគិលានដ្ឋានមួយ សម្រាប់ពលរដ្ឋក្នុងឃុំ ។ តាំងពីមានគិលានដ្ឋានមក អ្នកភូមិភាគច្រើនលែងជឿគ្រូមេមត់ អាចារ្យអ្នកតា ។ នៅពេលយប់គេលែងឮស្ករសូរភ្លេងអាចារ្យតាលទែនោះ ។ ដោយមានជំនឿហើយទុកចិត្តលើវេជ្ជវិជ្ជា ពលរដ្ឋច្រើននាំអ្នកជម្ងឺទៅព្យាបាលនៅគិលានដ្ឋានត្រាំខ្នារ ។

២ - កីឡា:

កីឡាផ្ដល់ប្រយោជន៍ឲ្យអ្នកប្រព្រឹត្តបានច្រើនយ៉ាង គឺធ្វើឲ្យអ្នកប្រព្រឹត្ត មានរាងកាយរឹងប៉ឹងមាំមួន មានបញ្ញាវុះជាល មានចិត្តស្មោះត្រង់មានមាឌស្វាហាប់ មានវិរិយភាពនិងសេចក្ដីក្លាហានក្នុងការ

សម្រេចចិត្ត ។ គេនិយមលេងល្បែងបុរាណៈ សី - អង្គុញ - ឈូង នៅពេលចូលឆ្នាំ ។ យុវជនភូមិយើងនិយមតែ កីឡាសម័យ ដូច បាល់ទាត់ បាល់ទះ បាល់បោះ ។ យើងឃើញកីឡាដ្ឋាន ៣ : នៅដំបន់ត្រាំខ្នារ នៅភូមិវត្តចំប៉ា និងនៅភូមិត្រពាំងក្រូច ។ ក្រោយពីពេលប្រកបលៀងជីវិត យុវជននាំគ្នាលេងដោយរីករាយ ។ មានក្រុមខ្លះទៀតលេងបាល់ទាត់កណ្ដាលវាលស្រែ ។

៣ - អាហារ:

អាហារមិនគ្រាន់តែជួយទ្រទ្រង់ជីវិតឲ្យគង់វង់នោះទេ វាជួយផ្ដល់ សុខភាព ផ្ដល់កម្លាំងពលំ និងឲ្យបញ្ញាប៉ិនដុះដាលទៀត ។ កសិករយើងទទួលទានឲ្យបានតែឆ្អែតប៉ុណ្ណោះ ។ មុខម្ហូបអាហារគ្មានអ្វី ឲ្យប្លែកពីគ្នាទេ ។ តែខ្វះត្រីសាច់ បន្លែនិងផ្លែឈើដែលមានគុណភាពល្អ ។ នៅរដូវប្រាំងក្រទឹក ម្ល៉ោះហើយកង្វះការស្អាត ។

៤ - ទីលំនៅ:

លំនៅឋានអ្នកស្រុកគ្មានការសំអាតគ្រប់គ្រាន់សោះ ។ នៅក្រោមផ្ទះគេចងគោ គេតាំងទ្រុងមាន់ទ្រុងទា ។ គេគរលាមកសត្វទុកក្រោមផ្ទះ ។ ភូមិនីមួយៗគ្មានបង្គន់ គេនិយមបន្ទោបង់តាមគម្ពោតព្រៃ ។ អនាម័យក្នុងឃុំនៅអន់ថយណាស់ ។

លំនៅឋានរបស់មនុស្ស ត្រូវមានរមណីយភាពបរិបូណ៌ទើបសិរីសួស្ដី កើតមានឡើងដល់អ្នកអាស្រ័យនៅ ។

៥- មេរៀនសង្ខេប :

ដើម្បីការពារសុខភាពរៀងខ្លួន ពលរដ្ឋម្នាក់ៗត្រូវទាក់ទងនឹងមន្ទីរពេទ្យ ត្រូវបរិភោគអាហារឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ថែលំនៅឋានឲ្យមានរមណីយភាពហើយប្រព្រឹត្តកីឡាខ្លះផង ។ ការកំសាន្តនៅឆ្ងាយផ្ទះ នៅមាត់សមុទ្រ នឹងការអានទស្សនាវដ្ដីនាំឲ្យមានសេចក្ដីរីករាយ នឹងឲ្យអាយុយឺនយូរផង ។

៦- ការសិក្សាមជ្ឈដ្ឋាន :

យើងនាំសិស្សធ្វើការអង្កេតតាមភូមិក្នុងឃុំ : មានមន្ទីរពេទ្យឬទេ ? តាំងនៅកន្លែងណា ? ហេតុអ្វីបានជាអ្នកជម្ងឺចូលចិត្តនាំគ្នាទៅព្យាបាលរោគនៅមន្ទីរពេទ្យ ? ហេតុអ្វីបានជា គេលែងលេងក្លូងការក្សជួបពីដើម ? ចូរអ្នកពិនិត្យមើលអ្នកលេងកីឡា មានមាឌដូចម្ដេច ? គេនិយមលេងល្បែងអ្វី ? ចូរពិនិត្យតាមភូមិ តើកសិករទទួលទានអ្វីខ្លះជាអាហារ ? ចូររកគុណសម្បត្តិ នឹងគុណវិបត្តិនៃអាហារ ចូរពិនិត្យមើលលំនៅឋានអ្នកភូមិ : ស្អាត ឬមធ្យម ? គេនិយមបន្ទោបង់នៅទីណា ? អនាម័យក្នុងឃុំមានល្បឿនដល់ណាហើយ ?

ជ- អង្គការរដ្ឋបាល

នៅក្នុងឃុំស្រុកី មានដំបន់រដ្ឋបាល គិលានដ្ឋាន បសុពេទ្យ សហករណ៍សាខា សាលារៀន ។

១– មុខងារមេឃុំ :

មេឃុំជានាយកលើឃុំ ហើយជាអ្នកដំណាងអំណាចរដ្ឋបាលនៅតាមឃុំ ។ ជាអ្នកកាន់សំបុត្រអត្រានុកូលដ្ឋាន (មរណភាព-កំណើត-អាពាហ៍ពិពាហ៍) ជាអ្នកផ្សះផ្សារឿងវិវាទ ។ មេឃុំទទួលបញ្ជាពីចៅហ្វាយស្រុកទៅចាត់ការផ្សាយដំណឹងដល់ពលរដ្ឋ ហើយនាំពត៌មានសំខាន់ៗ ក្នុងឃុំទៅជំរាបចៅហ្វាយស្រុក ។ ឃុំស្រុកីបែកជា ៨ ភូមិ ។ នៅតាមភូមិមានមេភូមិនិងជំទប់ ដែលជាអ្នកយកពត៌មានពីមេឃុំទៅចាត់ការផ្ទាល់នឹងពលរដ្ឋ ។ មេឃុំតាំងការិយាល័យនៅដំបន់ត្រាំខ្លារមានស្មៀនម្នាក់នៅធ្វើការផ្ទាល់ មានជំទប់ ៤ នាក់ និងមេភូមិ ២ នាក់ ។

២ – អំពីសន្តិសុខក្នុងឃុំ :

សព្វថ្ងៃ បណ្ដាពលរដ្ឋក្នុងឃុំបានសុខសាន្តគ្រាណហើយ គ្មានចោរខ្ញញ ៗ គេលែងចាត់ការយាមល្បាតទៀតហើយ ។

មេភូមិត្រូវដឹកនាំអ្នកភូមិឲ្យធ្វើកាំជ្រួចបាញ់ទឹក ទុកការពារពេលមានអគ្គិភ័យ ។

៣– សេចក្តីស្នើយោបល់ :

ពលរដ្ឋឯករាជ្យ មិនត្រូវរស់នៅក្នុងភាពងងឹតងងល់ទេ គប្បីអង្គាសប្រាក់គ្នាសង់សាលាប្រជុំ ដើម្បីពិភាក្សារកការចំរើនក្នុងភូមិ-ក្នុងឃុំ ។

– គួរបង្កើតបណ្ណាល័យមួយនៅតាមភូមិ ដោយទិញសៀវភៅ-កាសែត-ទស្សនាវដ្តីមកដំកល់ទុក ។

– សៀវភៅល្អទាក់មនុស្សឲ្យចូលចិត្តអាន ឲ្យស្រឡាញ់អក្សរសាស្ត្រ ។ កាសែតនាំដំណឹងថ្មីៗ ព្រមទាំងធ្វើឲ្យមនុស្សយកចិត្តទុកដាក់ នឹងតាមដានស្ថានការណ៍ក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក ។

–ទស្សនាវដ្តីនាំវិជ្ជាថ្មីៗ ឲ្យកសិករមានសង្គមកិច្ច-សេដ្ឋកិច្ច នឹងវប្បធម៌ ។ សរុបទៅ បណ្ណាល័យជាឃ្លាំងឯកសារនៃវិជ្ជាជីវៈរបស់អ្នកស្រុក ។

៤ – មេរៀនសង្ខេប :

ក្នុងឃុំស្រុកឹមានដំបន់វត្តបាល គិលានដ្ឋាន បសុពេទ្យ សហករណ៍សាខា និងសាលារៀន ។ ឃុំស្រុកឹបែកជា ៨ ភូមិ ។ នៅតាមភូមិ មានជំទប់ ៤ នាក់ និងមេភូមិ ២ នាក់ជួយមេឃុំ ដើម្បីចាត់ចែងការងារ ។ មេឃុំតាំងការិយាល័យនៅដំបន់ ត្រាំខ្នារ មានស្មៀនម្នាក់ជួយធ្វើការផ្ទាល់ ។

៥ – ការសិក្សាមជ្ឈដ្ឋាន:

យើងទៅស៊ើបសួរដល់ឃុំ : តើមានផ្នែករាជការអ្វីខ្លះតាំងនៅក្នុងឃុំ? ឃុំស្រុកឹបែកជាប៉ុន្មានភូមិ? ឃុំនោះមានជំទប់ប៉ុន្មាននាក់? មេភូមិមានប៉ុន្មាននាក់ជួយធ្វើការ មេឃុំផ្ទាល់នឹងពលរដ្ឋ? ការិយា-ល័យឃុំតាំងនៅទីណា? មេឃុំមានមុខងារដូចម្ដេចខ្លះ? ហេតុអ្វីបានជាគេលែងចាត់ឲ្យមានការយាមល្បាត? តើនៅតាមភូមិមានសង់សាលាជំនុំឬទេ? មានបណ្ណាល័យឬទេ? រកផលពីសាលាជំនុំ-បណ្ណាល័យ ។

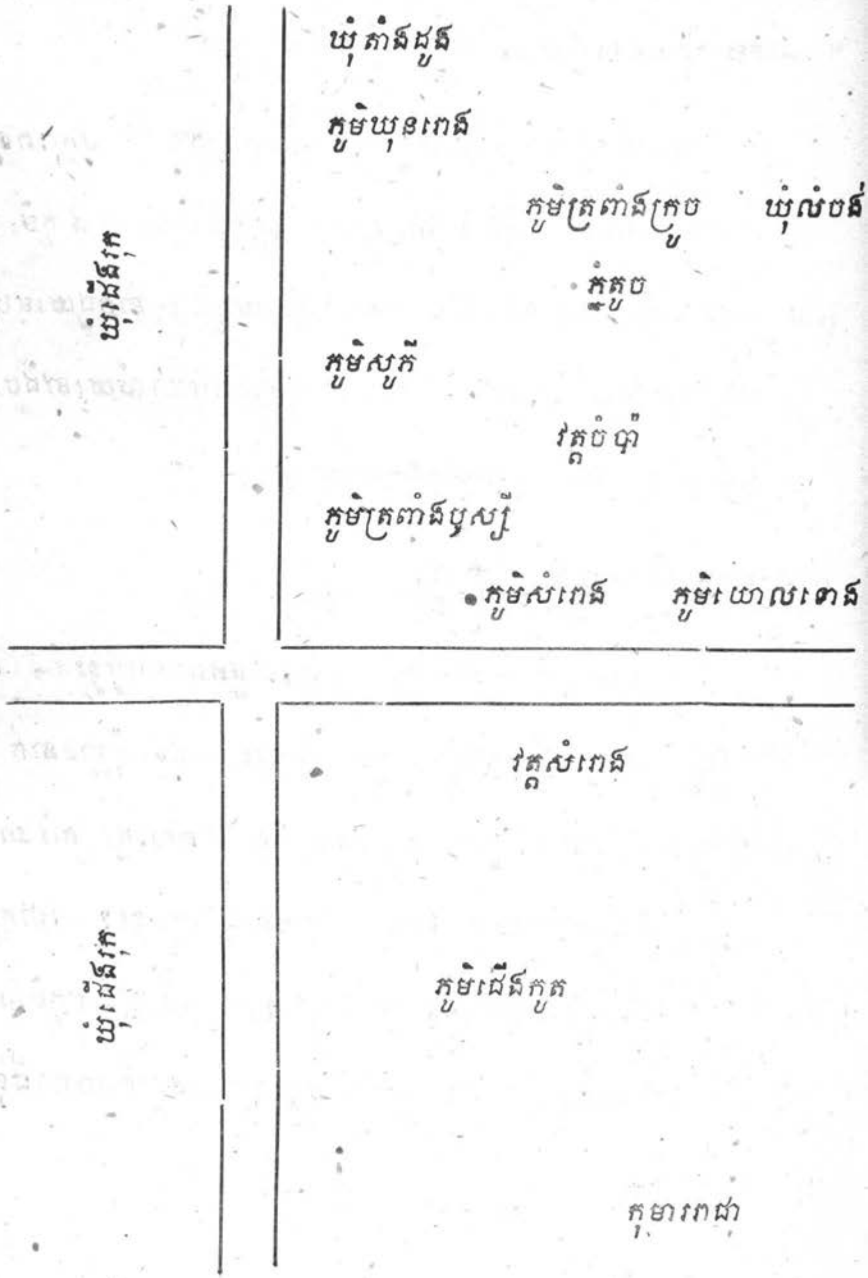
ឃុំតាំងដូង
ភូមិឃុនពេង
ភូមិត្រពាំងក្រូប
ឃុំលំចង់
ភូមិសូភី
វត្តបំប៉ា
ភូមិត្រពាំងឫស្សី
ភូមិសំពេង
ភូមិយោលពោង
វត្តសំពេង
ភូមិជើងកូត
កុមារពេជ

ការសិក្សាសិល្បៈ ក្នុងរង្វង់សាលារៀន (៣)

ដោយ ហាង់ - ជួន

អ្នកសំដែងសិល្បៈល្ខោន ខុសពីសិល្បករដទៃទៀតត្រង់ខ្លួនជាអ្នកប្រើឧបករណ៍ ហើយយកខ្លួនឯងធ្វើជាឧបករណ៍ថែមទៀត ។

យើងបានឃើញមកហើយថា ដើម្បីនឹងសំដែងសិល្បៈល្ខោនបាន លុះតែឧបករណ៍នោះមានលក្ខណៈល្អត្រឹមត្រូវសិន ។ តើឧបករណ៍ដែលយើងជាប់ក្នុងអត្តបទលើកមុនមានលក្ខណៈពេញលេញ ឬក៏យកទៅប្រើការបានហើយឬនៅ សូមអស់លោកគ្រូ-អ្នកគ្រូមេត្តាយកសិល្បករម្នាក់មកប្រៀបធៀបជាមុនសិនដើម្បីឲ្យងាយយល់ ។

អ្នកកូតទ្រម្នាក់ទើបនឹងបានទ្រមួយថ្មី ទ្រនោះមានខ្សែ មានយ៉ាងនឹងឆាកត្រឹមត្រូវដូចទ្រផងទាំងពួងទៀតដែរ ... តែដើម្បីឲ្យអ្នកម្ចាស់អាចយកទ្រនោះទៅប្រើបាន តើអ្នកម្ចាស់ត្រូវដឹងអ្វីទៀតជាពិសេសដែរឬទេ គឺត្រូវដឹងពីសម្លេងទ្រនោះទៀត តើទ្រនោះមានសំឡេងយ៉ាងណា សំឡេងឈ្មើយ ឬក៏មិនឈ្មើយ បើគ្រាន់តែទ្រនោះមានរូបរាង

ក្រៅល្អ តែសំឡេងរកមិនពីរោះ ក៏យើងចាត់ទុកថាទ្រនោះពុំមែនជាឧបករណ៍ដែលអាចយកទៅប្រើបានឡើយ ។ ដូច្នេះ ក្នុងការបង្ហាត់សិស្សឲ្យមានដំណើរល្អ មានកាយវិការសមសួន ក៏ចាត់ទុកថា មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ តោងយើងបង្រៀនអំពីរបៀបនិយាយ (diction) ទៀតទើបគ្រប់គ្រាន់ --- ពិតមែនតែក្នុងពេលខ្លះយើងឲ្យសិស្សសំដែងតែកាយវិការទទេ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏យើងត្រូវបង្រៀនសិស្សឲ្យចេះពីរបៀបនិយាយនេះទៀតដែរ បើនិយាយសរុបទៅគឺ ជំបូងបង្រៀនសិស្សឲ្យចេះប្រើកាយវិការ ក្រោយទៀតចេះនិយាយទៅតាមមនោសញ្ចេតនា នឹងកាយវិការទៀត ទើបចាត់ទុកថាជាឧបករណ៍មួយមានលក្ខណៈគ្រប់សម្រាប់យកទៅប្រើបាន ។

ការបង្ហាត់សិស្សឲ្យរៀននិយាយឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ឲ្យចេះអានពាក្យឲ្យច្បាស់ ឲ្យចេះបញ្ចេញសំឡេងទៅតាមមនោសញ្ចេតនានេះជាមធ្យោបាយមួយសំរាប់ជួយសិស្សខ្មែរយើង ដែលមានភាគច្រើនមានគុណវិបត្តិក្នុងការនិយាយ ឬក៏ការអានជាដើម សិស្សខ្លះនិយាយញាប់ ខ្លះទៀតនិយាយជាប់ៗ ខ្លះទៀតអានពាក្យឬតួអក្សរមិនច្បាស់ ខ្លះនិយាយមិនឮ ខ្លះទៀតឮដែរតែទៅជាតំហក ។

របៀបបង្រៀននិយាយ

ក្នុងថ្នាក់នីមួយៗ គ្រូអាចស្គាល់ច្បាស់ពីសិស្សរបស់ខ្លួន ដឹងថាសិស្សនេះនិយាយដូច្នេះ សិស្សមួយពួកនោះនិយាយដូច្នោះ ហេតុនេះគ្រូអាចជួយសិស្សបានដោយស្រួលក្នុងការបំបាត់គុណវិបត្តិទាំងនោះ ។

ដំបូងគ្រូគាត់ចែកសិស្សជាក្រុមតាមគុណវិបត្តិរបស់វាសិន រួចដាក់របៀបកែឲ្យសិស្សទម្លាប់ធ្វើនៅផ្ទះវាពេលព្រលឹមក្ដី ឬនៅសាលាមុនពេលចូលរៀនក្ដី ។

យើងសូមជូនរបៀបកែគុណវិបត្តិខ្លះដូចតទៅ :

សិស្សនិយាយញាប់

គ្រូគាត់ចាប់ឲ្យសិស្សនោះរៀនជាឃ្លាមួយ ខ្ញុំទៅសាលារៀន ឃ្លានេះគ្រូប្រាប់សិស្សឲ្យមកសូត្រឲ្យគ្រូស្ដាប់ រាល់ពេលព្រឹកមុនពេលចូលរៀន

ខ្ញុំ . . ទៅ . . សាលា . . រៀន -

សិស្សដែលនិយាយដាច់ ៗ

ប្រើឲ្យរៀនឃ្លាដូចគ្នាដែរ តែបើអាចឲ្យបៀមដុំក្រួសមួយបានផងក្នុងពេលនិយាយទើបស្រួលផង ។

សិស្សនិយាយឮតែសំឡេងបែក

ឲ្យសិស្សរៀនឃ្លា ឬពាក្យពិបាក ឲ្យសូត្រឬនិយាយដោយខាំឈើទាក់ធ្មេញ " ឈើស្ទួន ,, ។ របៀបកែគុណវិបត្តិនេះ មិនធ្វើភ្លាមហើយបាត់ភ្លាមទេ បើអាចកែបានលុះត្រាតែសិស្សនោះខំដោយខ្លួនឯងធ្វើឲ្យទៀងទាត់នៅផ្ទះពេលក្រោកពីដំណេក . . .

– ក្នុងការបង្រៀនសិស្សរបៀបនេះ យើងមិនកំណត់ថា ថ្នាក់ណា ឬថ្នាក់ណាទេ គឺអាចបង្រៀននៅពេលដែលគ្រូបង្រៀនសិស្សអានធម្មតាក្នុងថ្នាក់រៀន ឬក៏ដាក់ឲ្យសិស្សធ្វើជាពិសេស ដូចបានជំរាបខាងលើនេះក៏បាន . . .

– ក្រោយពីគ្រូដឹងថា សិស្សចេះអានពាក្យច្បាស់ហើយ ចេះនិយាយមិនសូវញាប់ហើយ ទើបគ្រូត្រូវពន្យល់ឲ្យសិស្សចាប់អារម្មណ៍ពីការអាន ការសូត្រ ការពោល ការនិយាយដោយពឹងផ្អែកបច្ចេកទេសពីរយ៉ាងដូចតទៅនេះ

១ – សម្លេង

២ – ចង្វាក់

១ – សម្លេង: ពាក្យថាសម្លេងនេះ យើងតែងចាប់អារម្មណ៍ទៅលើសំឡេងមនុស្សទាំងអស់គឺមនុស្សម្នាក់មានសំឡេងមួយ សំឡេងនោះខុសពីគ្នាជានិច្ច ទៅតាមអាយុ ទៅតាមវណ្ណៈ ទៅតាមដំបន់ឬស្រុកដែលកើត ទៅតាមមុខរបរ ទៅតាមមនោសញ្ចេតនារបស់អ្នកនិយាយ ដូច្នេះ ការហាត់សំឡេងរបស់មនុស្សម្នាក់ឲ្យចេះធ្វើសំឡេងគ្រប់របៀបដែលយើងបានដាក់ចនេះជាការពិបាកណាស់ តែទោះជាយើងជាពិបាកក៏ដោយ បើយើងគ្រាន់តែបានណែនាំសិស្សឲ្យចេះនិយាយបានច្បាស់ ចេះអានពាក្យឲ្យត្រូវតាមឃោសៈអឃោសៈ ចេះនិយាយឲ្យបានឮមិនអឹមអៀមនោះ ក៏ចាត់ថាយើងបានឈានមួយជំហានទៅក្នុងការសិក្សាសិល្ប:ទៅហើយ –

អំពីកំពស់និងទំហំរបស់សំឡេង

កំពស់ : សិស្សខ្លះនិយាយសំឡេងឆ្មារ គឺសំឡេងនៅទីក្បាល មួយជំពូកទៀតមានសំឡេងធំ គឺសំឡេងនៅដើមក សំឡេងទាំងពីរនេះ យកទៅប្រើក្នុងល្ខោនមិនល្អទេ សំឡេងល្អដែលត្រូវបង្ហាត់សិស្សឲ្យរៀននោះ គឺសំឡេងនៅក្នុងក្រអូមមាត់ព្រោះសំឡេងនេះនិយាយយូរ

បានមិនហត់ . . . យើងតែងឮអ្នកផងពោលថា និយាយច្រើនណាស់ ទាល់តែស្អក

ឯសម្លេងនោះវិញ ក្រៅពីអ្នកស្ដាប់ ស្ដាប់មិនឮ ធ្វើឲ្យហត់ហួស នៅពេលដែលនិយាយ

២ – ចង្វាក់ : មុននឹងសិស្សដឹងថា អ្វីដែលធ្វើឲ្យមនុស្សយើងនិយាយ ទៅមានជាចង្វាក់ តោងគ្រូឲ្យសិក្សារៀនពីដង្ហើមសិន ព្រោះដង្ហើមជាអ្នកធ្វើឲ្យមនុស្សនិយាយទៅមានជាចង្វាក់ ជាពិសេសក្នុងល្ខោនគេត្រូវតាមចង្វាក់នេះណាស់ –

បង្ហាត់ឲ្យសិស្សស្រូតដង្ហើម ហាត់បញ្ចេញបញ្ចូលខ្យល់ឲ្យបានវែង ហាត់អត់ដង្ហើម ហាត់ទប់ខ្យល់ឲ្យនៅនឹងក្បាល ឲ្យខ្យល់នៅដើមទ្រូង . . . របៀបហាត់នេះ ធ្វើទាល់តែសិស្សហត់ហើយធ្វើរៀងរាល់ពេល រហូតដល់ទំលាប់ធ្វើដោយមិនដឹងខ្លួន –

ចេះប្រើដង្ហើមស្រួលបួលហើយទើបបង្ហាត់ឲ្យអានពាក្យឲ្យច្បាស់មួយម៉ាត់ ឲ្យបានវែង . . ឲ្យខ្លី . . ឲ្យញាប់ តាមចិត្តគ្រូបញ្ជាឲ្យធ្វើ រួចឲ្យចេះមើលអត្ថបទធម្មតា ដោយយកដង្ហើមទៅប្រើជាមួយផង ។

(នៅមានត)

ផ្នែកប្រយោជន៍ហត្ថកម្ម

ការរៀបចំដីឥដ្ឋ

យើងតែងសង្កេតឃើញថា វត្ថុផ្សេងៗដែលកើតឡើងពីដីឥដ្ឋ ដែលសិស្សតែងអនុវត្តឡើងនៅក្នុងសាលារៀន រមែងមានសភាព ប្រេះឆា ឬបាក់ក៏សឹងមាននៅពេលហាលស្ងួត ដែលនាំឲ្យសិស្សអស់សង្ឃឹម ក្នុងការសិក្សាមុខវិជ្ជានេះ ។

យើងសូមបញ្ជាក់ថា : ការប្រេះឆាទាំងនេះបណ្ដាលមកអំពីហេតុផលច្រើនយ៉ាងដូចតទៅ :

១– ដីឥដ្ឋមិនស្អាត មានកំទេចកំទី ស្លឹកឈើ មែកឈើ ល្អិតៗគ្រួស សំបកខ្យងខ្ចៅ ។ល។

២– ដីឥដ្ឋមានពពុះខ្យល់នៅខាងក្នុង ប៉ន់មិនសព្វ

៣– ហាលនៅពេលក្ដៅពេក

វិធីចៀសវាងវិបត្តិអាក្រក់បែបនេះ

១– ត្រូវប្រមូលដីឥដ្ឋមកហាលឲ្យស្ងួត

២– រាយបំបែក រើសយកកំទេចកំទីមិនស្អាតចោលចេញ

៣– កិនឲ្យល្អិត ឬបុកឲ្យម៉ត់ដូចម្សៅ

៤– ទុកក្នុងពាង ឬបាវក្រដាស ដាក់នៅកន្លែងស្ងួត

ពេលអនុវត្ត

១– យកម្សៅដីឥដ្ឋមកលាយនឹងទឹកប្រមាណឲ្យល្មម

២– ច្របាច់ ប៉ិនដីឥដ្ឋឲ្យបានរលាយសព្វ

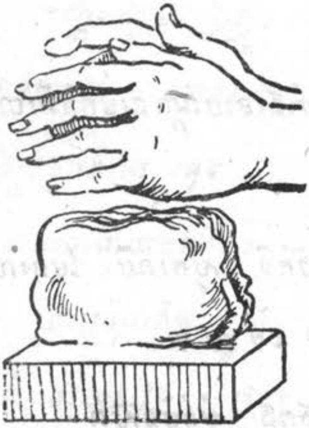

កាត់នំនំខ្សែលួសបំបែកជាពីរ

៤ – បើឃើញមានកន្ទួលខ្ទូលៗ គឺបានសេចក្ដីថា នៅមានពពុះខ្យល់នៅ

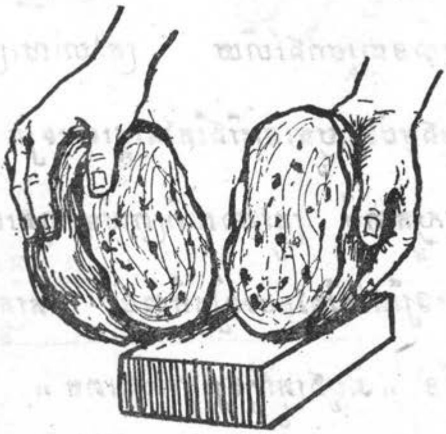

ឡើយ ។ ចូរបន្ថែមទៀតឲ្យបានច្រើនជាងហើយកាត់ជួបរបៀបខាងលើនេះ លុះត្រាតែលែងមានខូងៗ ទៀត ទើបសន្មតថាដីរបស់យើងរលាយសព្វ ។

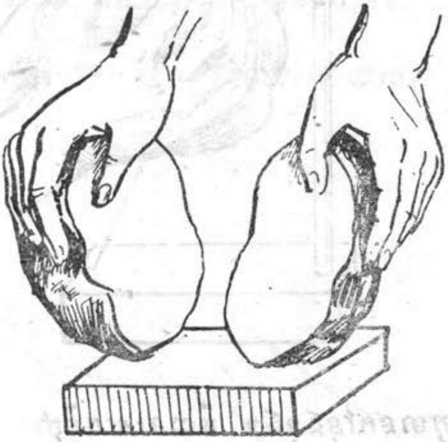

៥ – ដល់កើតបានជារូបរាងហើយ ត្រូវហាលក្រោមកំដៅតិចៗឬទុកសំដិលក្នុងម្លប់ឲ្យស្ងួតនោះរឹងរឹតតែល្អទៅទៀត ។

៦ – បើចង់ឲ្យស្ងួតឆាប់ ត្រូវហាលពីព្រលឹមរហូតទៅក៏បាន ។

៧ – បើចង់ដុតឲ្យរឹតតែរឹងថែមទៀតក៏បាន តែត្រូវឲ្យបានស្ងួតសព្វល្អជាមុនសិន « ដំបូងត្រូវកុំឲ្យក្តៅខ្លាំងពេក » ។

យើងសូមជូនគំរូមួយ អំពីការបនាជីឥដ្ឋមានផ្លូវលាបស្មើ សម្ភារៈ

បំពង់ចូស្សី ឬដុំឈើមូលទ្រវែង កាំបិតតូចមួយ ។

ប្រអប់ដាក់កំទេចបារី

១ – យកដីឥដ្ឋមកកិនឲ្យរាបស្មើ :

២– កាត់កងបាត

៣– កាត់កងផ្លូវខាងលើ

៤– កាត់កងផ្លូវជុំវិញ

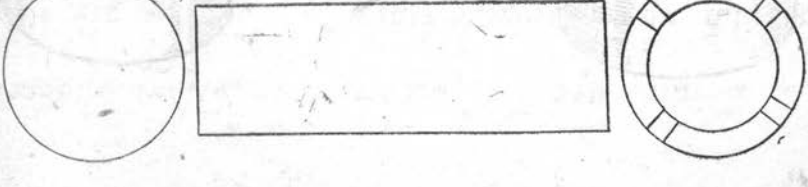

របៀបផ្គុំ

១– ត្រូវយកបន្ទះកាំបិត ឬវត្ថុស្រួចមកឆូតត្រង់កន្លែងដែលត្រូវក្លាប់ ឬប៉ះឲ្យមានសភាពប្រាញៗ ទាំងសងខាង ។

២– បន្តក់ទឹកឡេសើមរួចយកមុខទាំងពីរមកក្លាប់

៣– យកបន្ទះកាំបិត ឬឈើសំប៉ែតមកបៀកក្តិតមុខជាការស្រេច ។

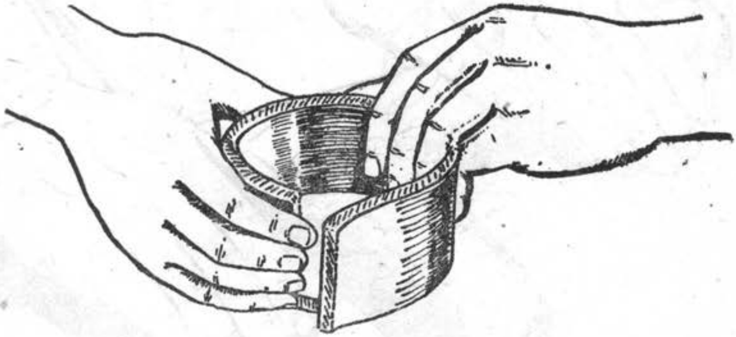

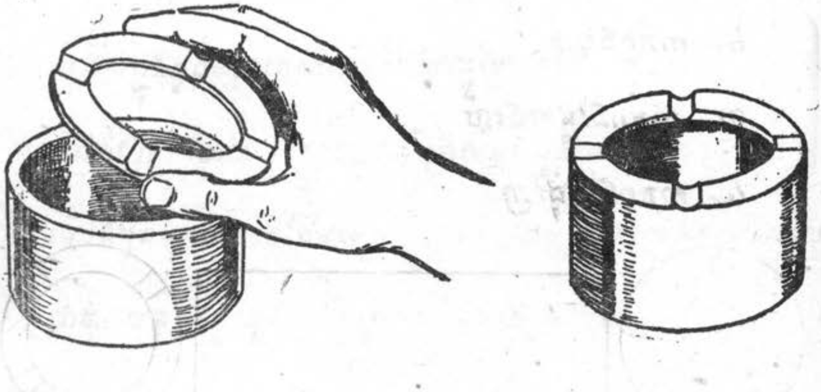

កសិកម្ម
—៦

ស្រង់ចេញពីទស្សនាវដ្ដីកសិកម្ម

របៀបដាំបន្លែ

១ – ផលប្រយោជន៍នៃបន្លែ :

បន្លែជាមូលដ្ឋាននៃអាហាររបស់មនុស្សយើង ហើយជាប្រភពនៃជីវជាតិគ្រប់ឈ្មោះដែលហៅថា (Vitamine) ៗ ដូច្នេះ ការបរិភោគបន្លែជាការចាំបាច់ណាស់ គឺអាចធ្វើឲ្យយើងមានសុខភាពល្អនឹងកម្លាំងពលំពេញបរិបូណ៌ ដែលអាចឲ្យយើងប្រកបការហត្ថកម្មបានគ្រប់ជំពូក ៗ

កសិករ អាចយកផលបន្លែទៅលក់ឯផ្សារបានទៀត បើកាលណាបានផលលើសពីសេចក្ដីត្រូវការក្នុងគ្រួសារ ៗ ម្យ៉ាងទៀតការប្រើប្រាស់បន្លែក្នុងចំណីអាហារពល់ ១ ថ្ងៃ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានដោយមិនបាច់ទិញដូរឡើយ ជាហេតុនាំឲ្យសល់ទឹងចំរើនថវិកាក្នុងគ្រួសារទៀតផង ៗ

២ – ការជ្រើសរើសដី ដើម្បីដាំបន្លែ :

ត្រូវជ្រើសដីដែលឆូរល្អ ហើយនៅជិតមេទឹកដូចជាត្រពាំង បឹងបួ ព្រែក ស្ទឹង អូរ ឬ អណ្ដូង ព្រោះបន្លែត្រូវការទឹកជាទីបំផុត ឬ រកដីដែលនៅជិតផ្ទះ ដើម្បីស្រួលដល់ការថែទាំបន្លែស្រោចទឹក បោចស្មៅ ហើយ

ទីនរកដីមិនជាំទឹក មិនលិចទឹក ហើយគប្បីឲ្យស្រឡះផុតពីម្លប់ឈើធំ ៗ ដើមឈើធំដែលនៅកិតសួនបន្លែជាបាំងខា ខាំង មិនឲ្យទឹកសន្សើមធ្លាក់ចុះបាន ៗ ទឹកសន្សើមនេះជាធាតុមួយសំខាន់ណាស់ក្នុងការធ្វើឲ្យបន្លែដុះលូតលាស់បានល្អ ៗ

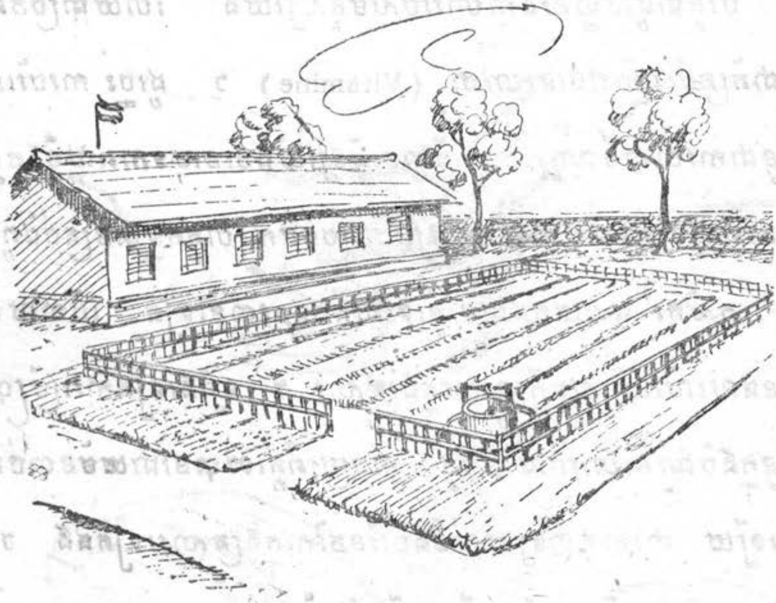

៣ – របង :

ត្រូវធ្វើរបងព័ទ្ធជុំវិញសួនបន្លែ ដើម្បីកុំឲ្យសត្វមាន ឆ្កែ ឆ្មា មាន់ ទា ជ្រូក គោ ក្របី ជាដើម ចូលបំផ្លាញផលដំណាំបាន ៗ

៤– ការរៀបចំដី :

កាប់ដីជំរៅពីរចបកាប់ ឬភ្ជួរដីឲ្យបានជ្រៅ រួចវាយបំបែកដីឲ្យបានម៉ដ្ឋល្អ ដែលជាហេតុអាចហុចលទ្ធផលល្អ ដូចតទៅនេះ–

ក– អាចធ្វើឲ្យធាតុអាកាសនិងទឹក ចូលទៅក្នុងដីដោយងាយ –

ខ– អាចធ្វើឲ្យដីធូរជាហេតុនាំឲ្យឫសរុក្ខជាតិចាក់ធ្លុះបែកខ្វែកបានស្រួល –

គ– អាចធ្វើឲ្យរុក្ខជាតិស្រូបយកជាតិសើម ដែលមាននៅក្នុងដីនៅពេលរាំងស្ងួត–

ឃ– អាចធ្វើឲ្យទឹកជ្រាបចូលទៅក្នុងដីជ្រៅបានបរិបូណ៌ នៅពេលភ្លៀង –

ង– អាចធ្វើឲ្យដីសើមបានយូរ ឬអាចបង្ខាំទឹកទុកបានយូរ ។

៥– របៀបធ្វើថ្នាលព្រោះគ្រាប់ពូជ :

ថ្នាលមានទទឹងពី ០,៩០ម ទៅ ១,០០ម បណ្ដោយតាមស្រេចតែចិត្ត បង់ធ្វើកំពស់ ០,១០ម ឬ ០,១៥ម ។ បើនៅរដូវភ្លៀង គេត្រូវបណ្ដុះគ្រាប់បន្លែនៅក្នុងឡាំងធ្វើអំពីឈើ ដែលមានទទឹង ០,៥០ម ឬ ១ម៉ែត្រ បណ្ដោយ ០,៥០ម ឬ ១ម៉ែត្រ ជំរៅ ០,៥០ម ហើយមានជើងទ្រឲ្យផុតពីដី ។ នៅក្នុងឡាំង យើងដាក់ដីស្អុតផុស ហើយមានជីជាតិល្អ ។ របៀបព្រោះក្នុងឡាំងអាចសម្រួលដល់ការលើកចុះលើកឡើងនិងការថែទាំ ។

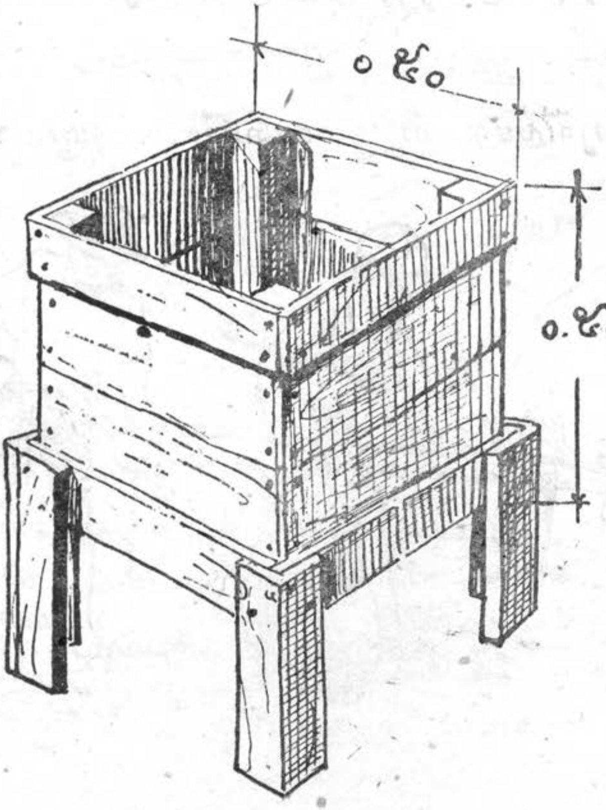

៦– របៀបដាក់ដីមុនពេលព្រោះគ្រាប់ :

កាលណាយើងលើកថ្នាលបានត្រឹមត្រូវហើយ យើងត្រូវយកដីមក
ាយឲ្យស្មើ រួចកាប់ត្រឡប់ឲ្យដីត្រឡប់ទៅក្នុងដី ។ របៀបដាក់ដី
ត្រូវដាក់ :

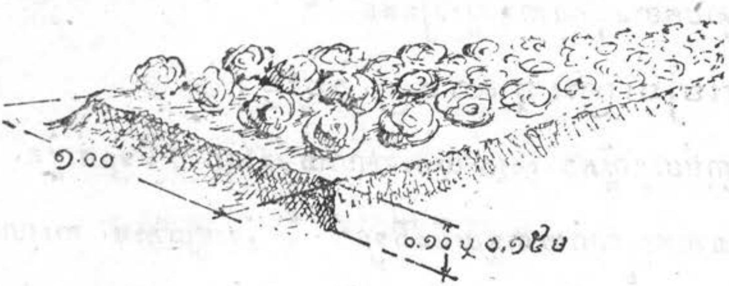

– ដីលាមកគោ : ៣ គ.ក ក្នុងដី ១ ម៉ែត្របួនជ្រុង

– ដីជាតិគីមី : ១៣-១៣-១៣-៣០ ក. ក្នុង១ម២

– ដីលាមកមាន់ : ៣០០ក. ក្នុងដី ១ ម៉ែត្របួនជ្រុង

៧ – ការជ្រើសរើសពូជបន្លែ :

ត្រូវរើសយកពូជបន្លែណា ដែលមានគុណភាពល្អយកទៅដាំព្រោះ
ជល្អតែងឲ្យផលល្អជានិច្ច ទោះបីជារុក្ខជាតិ សត្វ ឬ មនុស្សក៏ដោយ ។
ារដែលកសិករនិយមរកពូជបន្លែល្អៗ ដែលបានមកពីក្រុមកសិកម្ម យ៉ាង
ៅដាំយូរៗ ទៅគាប់បំបាត់ពូជមិនល្អចេញអស់ ហើយដាំតែពូជល្អៗ វិញ ។

៨ – រដូវធ្វើបន្លែពីខែកញ្ញាទៅកុម្ភៈ

សើកលែងតែ រ៉ាឌីស (Radis) ការ៉ុត (Carotte) បែតិរ៉ាវ និង ឆៃថាវបេញ គេអាចដាំបន្លែបានគ្រប់ពេល ប៉ុន្តែ ពេលល្អបំផុត គឺពីខែ កញ្ញាទៅកុម្ភៈ ។ ដំណាំដែលដាំនៅក្នុងកំឡុងខែនេះច្រើនតែឲ្យពូជច្រើន ហើយគ្រាប់ក៏មានគុណភាពល្អទៀតផង ។

៩ – របៀបព្រោះ ឬ សាបគ្រាប់បន្លែ :

គ្រាប់បន្លែល្អិតៗ គេត្រូវយកទៅលាយនឹងផេះ ឬ ដីខ្សាច់ល្អិត ។ គ្រាប់មួយភាគត្រូវលាយជាមួយនឹងដីខ្សាច់ ឬ ផេះមួយភាគ ការលាយ របៀបនេះប្រយោជន៍ដើម្បីងាយពយគ្រាប់ឲ្យបានស្មើល្អ កុំឲ្យក្រាស់ពេក « នាំឲ្យខាតគ្រាប់ច្រើន នាំឲ្យកូនបន្លែដុះឆ្មារៗពេក និងនាំឲ្យកើតជម្ងឺ ម្យ៉ាងហៅថាជម្ងឺផ្សិត » ។ លាយគ្រាប់នឹងខ្សាច់ ឬ ផេះ ហើយយកទៅ បាចឲ្យស្មើៗ លើថ្នាល ឬ ឡាំងឈើដែលបានរៀបចំដីត្រឹមត្រូវសំរាប់ ព្រោះគ្រាប់ ។ រួចត្រូវពយដីម៉ដ្តពីលើស្តើងៗថែមទៀត ។ បន្ទាប់ មកទៀតត្រូវយកចំបើងកាត់ជាកំណាត់ខ្លីៗ ០,០៥ម ទៅពយពីលើដើម្បី ជួយឲ្យជប់ទឹកទុកបានយូរនៅលើរង និងដើម្បីកុំឲ្យគ្រាប់រត់ទៅនៅផ្តុំគ្នា កាលណាស្រោចទឹក ។ ត្រូវស្រោចទឹកឲ្យថ្នមដោយប្រើធុងសម្រាប់ ស្រោចមានចំពួយផ្កាឈូក ។ ស្រោចរួចត្រូវយកថ្នាំ ដេ ដេ តេ ទៅពយ

ជុំវិញថ្នាល ដើម្បីការពារសត្វស្រមោចកុំឲ្យចូលបាន រួចត្រូវគ្របធ្នឹម ឬ ឡាំងឈើចំនួនពីរថ្ងៃ ។

សេចក្ដីបញ្ជាក់: បន្លែណាដែលដាំយកដើម គេមិនដកស្ទូងឡើយ គឺគេព្រោះជាជួរយកតែម្ដង ដូចជា ក៏ឌីស ការ៉ុត ឆៃថាវ នឹង ប៉ៃតីកាវ ។ល។

១០ – របៀបធ្វើថ្នាលសម្រាប់ស្ទូងក្លូនបន្លែ

ក – ធ្វើថ្នាល

– ទទឹង : ១,០០ម. ទៅ ១,២០ម.

– បណ្ដោយ: តាមទំហំដីដែលធ្វើទៅបាន.

– កំពស់: ០,១០ម ទៅ ០,២០ម.

១ – ដាក់ជី

– ជីលាមកគោ ឬ ជី ផ្សំ ៩ គ. ក. ក្នុងដីមួយម៉ែត្របួនជ្រុង

– ជីលាមកមាន់ ៤០០ ក.

– ជីគីមី ១៣-១៣-១៣.៤០ ក.

១១ – របៀបដាំ ឬ ស្ទូងក្លូនបន្លែ:

គេត្រូវស្ទូងនៅពេលល្ងាច ដើម្បីកុំឲ្យក្រៀមក្លូនបន្លែ ដោយកំដៅថ្ងៃនៅពេលស្ទូងដំបូង ។ ត្រូវយកតែក្លូនណាដែលមានដើមថ្លោសមាំហើយមានសភាពល្អយកទៅដាំ មុននឹងដកស្រោចទឹកឲ្យច្រើន ។

ដកយកទៅស្ទូងបានតែកូនបន្លែណាដែលមានអាយុដូចខាងក្រោមនេះ ។

– សាលាដ : ពី ២១ ទៅ ២៥ ថ្ងៃ

– ស្ពៃ : – ២៥ – ៣០ –

– ប៉េងប៉ោះ គ្រប់ : ១ខែ

ជាការងាយសំគាល់ គួរដកយកទៅស្ទូងតែកូនបន្លែណាដែលមានស្លឹកពី ៤ ទៅ ៥ សន្លឹក ។

គ – ចម្ងាយជួរ «ចន្លោះ»

– សាលាដ : ០,២០ម. ពីជួរមួយទៅជួរមួយ
០,៣៥ម. ពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយ

– ស្ពៃ : ០,៣៥ម. ពីជួរមួយទៅជួរមួយ
០,៤០ម. ពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយ

– ប៉េងប៉ោះ ឬ គ្រប់ : ១ ម៉ែត្រ ពីជួរមួយទៅជួរមួយ
០,៧០ម ពីគុម្ពមួយទៅគុម្ពមួយ

១ – ត្រូវគ្របក្លួនបន្លែចំនួន ៤ ថ្ងៃក្រោយពេលស្ទូង

១២ – ការថែទាំសួន

ត្រូវស្រោចទឹកព្រឹកល្ងាច បោចស្មៅ ជ្រួយដី ពូនគល់ ស្រោចដី ៗ បាញ់ថ្នាំ កាលណាមានសត្វល្អិតមកយាយីបន្លែ ។

សេចក្តីបញ្ចប់

បន្លែណាដែលបាញ់ថ្នាំរួច មិនអាចយកមកបរិភោគបានភ្លាមទេ ព្រោះអាចពុលដល់មនុស្សយើង គេអាចយកទៅបរិភោគបានក្នុងរវាង ១៥ ថ្ងៃក្រោយមក ៗ ត្រូវលាងនឹងទឹកស្អាតសិនមុនបរិភោគ ពីព្រោះជាតិថ្នាំពុលដែលនៅជាប់នឹងស្លឹក ឬ ផ្លែនៅមានជាតិពុលនៅឡើយ ៗ ហើយអាចឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្លាប់ផង ៗ

១៣ – ការទុកពូជបន្លែ

បើចង់បានពូជ ត្រូវរើសទុកដើមបន្លែណាដែលមានសភាពទ្រង់ទ្រាយល្អ ហើយថែរក្សាទុកឲ្យរោយផ្កា កាលណាទុំមែនទែនហើយ ត្រូវបេះយកគ្រាប់ទៅហាលសំងិលក្នុងម្លប់ឲ្យស្ងួត រួចយកទៅដាក់ក្នុងកែវបិទឲ្យជិត ទុកសម្រាប់ដាំទៅពេលក្រោយទៀត ។ ឯចំណែកកូនប៉េងប៉ោះ ត្រប់វិញ យើងត្រូវរើសផ្លែទុំធំល្អៗ តាំងពីដំបូងដែរ ។ ត្រូវយកបានដែកដាក់ទឹកល្មម ហើយវះប៉េងប៉ោះ ឬ ត្រប់ដាក់ចូលទៅក្នុងបាននោះ រួចច្របាច់យកតែគ្រាប់ ។ ត្រូវលាងទឹក ៣ ឬ ៤ សាឲ្យអស់រំអិល ហើយស្រង់យកតែគ្រាប់មកហាលថ្ងៃ ។ ការហាលថ្ងៃ ត្រូវហាលឲ្យក្តៅល្មម មិនត្រូវហាលថ្ងៃកំពុងក្តៅពេកទេ ។ បើក្តៅខ្លាំង ត្រូវហាលកន្លែងណាដែលមានពន្លឺថ្ងៃចូលល្មម ។ ត្រូវហាលគ្រាប់ឲ្យស្ងួតមែនទែន ទើបយកមកដាក់ក្នុងកែវបិទឲ្យជិតទុកដាំនៅពេលក្រោយ ។

ទំព័រមេផ្ទះ

អនាគតនៃមាតា (ត)

ប្រែសម្រួលពីសៀវភៅ : **Eamily Nursing And Thildcare by C. Luise Riehl R.N.**

ដោយអ្នកស្រី ខែម - សំអុល

ចំណីអាហារ — អនាគតនៃមាតា មិនគ្រាន់តែត្រូវថែរក្សាខ្លួនឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈដោយមិនហ៊ានធ្វើការធ្ងន់ៗ ឬទៅមន្ទីរពេទ្យបាលពេតឲ្យញឹកញាប់ប៉ុណ្ណោះទេ ពិសេសទៅទៀតយើងគប្បីបរិភោគតែចំណីអាហារណាដែលអាចផ្ដល់សុខភាពល្អ ដល់ខ្លួនយើងនិងទារក ព្រោះថាទារកដែលស្ថិតនៅក្នុងផ្ទៃម្ដាយ អាចរីកចំរើនឡើងបានដោយសារចំណីអាហារ ដែលម្ដាយបរិភោគ ។

យើងត្រូវដឹងថា ទារកត្រូវការអាហារចិញ្ចឹមជីវិតតាមចំណន់ម្ដាយទាំងអស់ បើម្ដាយបរិភោគអាហារបានគ្រប់គ្រាន់ហើយមានជីវជាតិល្អ ទារកក៏បានធាត់ធំល្អទៅតាមនោះដែរ ។ ផ្ទុយទៅវិញ បើម្ដាយបរិភោគអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ ហើយពុំសូវមានជីវជាតិទៀត ដូចជាការ

មិនបានញុំាទឹកដោះគោដែលមានជាតិ (calcium) និង (phosphore) នោះដល់ទារកកើតមកតែងមានធ្មេញពុករលួយ រួចៗ ដង្កូវស៊ី-ធាច់បាក់ ៗ គុណវិបត្តិរបស់ទារកខាងលើនេះ ជាចំណុចមួយដ៏យ៉ាងច្បាស់ឲ្យយើងដឹងថា ទារកនៅក្នុងទេហម្តាយ ត្រូវផ្អែកផ្ទួលកសនាល្អម្ហូបក្រក់ទៅលើម្តាយទាំងស្រុង ៗ

ហេតុនេះ សុខភាពដ៏គ្រប់គ្រាន់របស់ទារកនោះគឺ :

១– ត្រូវបរិភោគទឹកដោះគោ បន្លែស្រស់ៗខ្ចីៗ សាច់-ស៊ុត-ត្រី-ព្រោះអាហារទាំងនេះអាចធ្វើឲ្យម្តាយមានសាច់ឈាមល្អ ៗ

២– ត្រូវបរិភោគអាហារដែលមានជាតិលោហធាតុ (minéraux)

ដើម្បីធ្វើឲ្យឆ្អឹងរឹងមាំ ធ្មេញដុះល្អ ហើយមិនងាយបាក់ទៀតផង ដូចជា ទឹកដោះគោ គ្រាប់រុក្ខជាតិ ផ្លែឈើនិងបន្លែ ។

៣– ជីវជាតិនានា អាចធ្វើឲ្យបានកម្លាំងល្អដូចជាផ្លែឈើ សាច់ដែលមានឈាមស្រស់ៗ ដូចជាសាច់គោ ខ្លាញ់ទឹកដោះគោ (beurre) គ្រាប់រុក្ខជាតិខ្លះៗដូចជាសណ្តែកបាយ-សណ្តែកដី-ល្ង ។ល។ រីឯការហូបទឹងតែវិញបើយើងញ៉ាំបន្តិចបន្តួចយូរម្តង ឬក៏បេះលែងឲ្យល្មមនោះ គ្មានគ្រោះវិបត្តិអ្វីទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញបើយើងទទួលទានច្រើនតាមចំណង់នោះនឹងនាំឲ្យរំខានដល់ដំណេក កាលណាដំណេកមិនបានហើយ កម្លាំងក៏ទន់ខ្សោយរហិតរហៃ ។ ចំណែកតែវិញ បើញ៉ាំច្រើននឹងនាំឲ្យទល់លាមក ។

អនាម័យទូទៅ : ស្ត្រីមានគភ៌ មិនត្រឹមតែបរិភោគអាហារឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ប៉ុណ្ណោះទេ គឺត្រូវស្ថិតនៅក្នុងភាពសប្បាយរីករាយក្សេមក្សាន្តជានិច្ច ។ ត្រូវទទួលនូវពត៌មានណា ដែលអាចផ្តល់នូវការសប្បាយរីករាយ នឹងសុភមង្គលដល់គ្រួសារ ។ បើមានពេលទំនេរ យើងត្រូវបេះគុបតែងខ្លួន ស្លៀកពាក់ឲ្យស្អាតបាត ដើម្បីបំអសម្រស់ នឹងបំបាត់ការអៀនខ្មាស ព្រោះនៅពេលនោះ ស្ត្រីមានគភ៌កាន់តែមិនសមរម្យដូចពីដើមទេ ។

ចាប់ពី ៨ ខែទៅស្ត្រីមានគភ៌ កុំអង្គុយបញ្ឈរជង្គង់ ឬប្រហោងឡើយ ព្រោះនាំឲ្យត្បៀតឬគាបទារកនៅក្នុងផ្ទៃ ។

ក - ១សប្ដាហ៍ទៅមន្ទីរពេទ្យព្យាបាលរោគ ដើម្បីមើលផ្ទៃ-មើលធ្មេញ ។

ខ– ត្រូវដុសលាងខ្លួន - សុដននឹងទឹកក្ដៅឧណ្ហ ៗ ឲ្យបានស្អាតដើម្បីឲ្យជ្រះក្អែល កុំឲ្យក្អែលនៅរាំងរន្ធសុដន ដែលអាចឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ពេលទារកបៅ ។

គ– បរិភោគតែអាហារណា ដែលឆាប់រលាយ ជៀសវាងចំណីដែលហឹរ ៗ

ឃ– សម្រាកកម្លាំង កុំធ្វើការច្រើនពេក-កុំដើរឆ្ងាយពេក កុំអង្គុយច្រើនពេក កុំលើករបស់ធ្ងន់ៗ ត្រូវទទួលទានដំណេកយ៉ាងហោចណាស់ឲ្យបាន ៨ ម៉ោងក្នុង ១ ថ្ងៃ ។

សេចក្ដីសង្ខេប ៖– អនាគតនៃមាតា កាលណាបើបានដឹងថាខ្លួនមានគភ៌ហើយ គប្បីថែទាំខ្លួនឲ្យបានមធ្យ័ត កុំធ្វើការឲ្យនឿយហត់ហួស-ប្រមាណ ត្រូវបរិភោគអាហារឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដូចបានពោលមកខាងដើម ដើម្បីឲ្យសុខភាពនឹងអនាគតដ៏រុងរឿងបានគាប់ប្រសើរ របស់ទារកដែលចូលមកផ្ញើរសនាលើខ្លួនយើង ។

អនាម័យសិក្សា

ការបំរើសុខភាពនៃកុមារ (គ)

តើហេតុអ្វី បានជាត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាប់ដោយឡែកពីគេចំពោះសុខភាពនៃពលរដ្ឋក្នុងបឋមវ័យ ?

តើអនាម័យសិក្សាដែលជាអង្គការ សំរាប់ទទួលពិនិត្យសិស្សពីអាយុ ៣ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ មានប្រយោជន៍យ៉ាងណាខ្លះ?

ម្តេចក៏ចាំបាច់ឲ្យមានផ្នែកអនាម័យពិសេសនេះ ?

–ព្រោះថា យុវជនទាំងឡាយ សុទ្ធតែស្ថិតនៅក្រោមអំណាចច្បាប់ទូទៅរួមគ្នាតែមួយ គឺជាធម្មភាពដែលទ្រទ្រង់ការលូតលាស់ចំរើនខាងរូបកាយ ខាងបញ្ញា និងខាងសង្គម ។

អាយុបាន ៣ ឆ្នាំ កុមារទាំងឡាយមានទម្ងន់ប្រហែល ១៥ គ.ក ហើយមានកំពស់ប្រមាណ ០,៩០ម ។ ផ្លូវកាមតណ្ហាពុំទាន់កើតមាននៅឡើយទេ ឯខាងបញ្ញាវិញ គេសង្កេតឃើញមានផុះដាលខ្លះហើយ

គ្រាន់តែមិនទាន់មានសម្បទាខាងការវិភាគរកសំយោគដើម្បីសន្និដ្ឋាន នូវហេតុការណ៍ណាមួយឲ្យច្បាស់លាស់បាន ។ ក្នុងវ័យនេះ ក្មេងមិនទាន់ស្គាល់សង្គមណាជាក់លាក់ក្រៅពីសង្គមគ្រួសារឡើយ ហើយវាយល់ថាជាការធម្មតា របស់ណាដែលវាត្រូវការចង់បានតាមចិត្តរវើរវាយសារ៉ា របស់វា វាត្រូវតែតាមទារយកឲ្យបានទាំងអស់ ។ លុះអាយុចំរើនដល់ ១៨ ឆ្នាំហើយ ក្មេងជំទង់នេះទម្ងន់ដល់ ៥០គ-ក ឬលើសពីនេះក៏មាន កំពស់ក៏លូតដល់ប្រហែល ១,៦០ម ។ កាមតណ្ហាក៏បានកកើត ហើយរីកចំរើនឡើងជាមួយផងដែរ ។ គំនិតបញ្ញាក៏បានលូតលាស់ពេញលេញ វាមិនគ្រាន់តែអាចអានសៀវភៅ ឬគិតគូរធ្វើលេខនព្វន្តបានប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងមានសមត្ថភាពក្នុងការគិតពិចារណារកហេតុផល ហើយអាចសន្និដ្ឋានលើបញ្ហាច្បាប់ខ្ពស់ៗបាន ។ល។ ---- ខាងផ្លូវសង្គមវិញ វាត្រូវតែបានចូលជាសមាជិកណាមួយ ហើយវាអាចគិតដល់ផលប្រយោជន៍ខ្ពស់នៃសង្គមមុននឹងគិតដល់ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនវា ពិសេសជាងនេះទៅទៀត វាអាចហ៊ានធ្វើពលិកម្មបូជាជីវិត ដើម្បីការពារប្រយោជន៍រួម ។

ក្នុងបន្ទោះវ័យទាំងពីរនេះ ក្មេងក៏កំពុងលូតលាស់ដុះដាលទៅកាន់ដំណាក់នៃមនុស្សជំទង់ពេញលក្ខណៈ ។ ដូចនេះ ការលូតលាស់ទាំងអស់ សុទ្ធសឹងជាការរីកចំរើនបន្ទាប់បន្តគ្នានៃបុគ្គលិកលក្ខណៈទាំងបីផ្នែក

គោលគឺការប្រែប្រួលម្យ៉ាងដែលពុំអាចសន្មតឲ្យទៀងទាត់ ថាជាភាពណាមួយជាក់លាក់បានឡើយ ។ កិច្ចសំខាន់បំផុត គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យដំណើរនៃការរីកចំរើនលូតលាស់នេះ អាចប្រព្រឹត្តទៅបានតាមគន្លងត្រឹមត្រូវ និងឲ្យមានរបៀបរៀបរយល្អ ។ គឺពិតជាការលូតលាស់ខាងបុគ្គលិកលក្ខណៈនេះហើយដែលបណ្ដាលឲ្យមនុស្សម្នាក់ៗ រស់នៅបានដោយសុខុមាលភាពពេញលេញខាងរូបកាយ ខាងចំណេះបញ្ញា និងខាងសង្គម ។ ប្រសិនជាដំណើរលូតលាស់ពុំបានរៀបរយ ក្នុងដំណាក់នៃបន្ទោះវ័យនោះទេ ពិតជាដំណើរជីវិតទៅនឹងត្រូវរង្គោះរង្គើមិនខាន។

នេះជាឧទាហរណ៍មួយដើម្បីបញ្ជាក់ជូនទៅ :

ក្នុងរយៈវ័យដែលធ្លងកំពុងលូតលាស់ ក្មេងម្នាក់ៗ ពុំអាចបរិភោគអាហារដែលមានជាតិកំប៉ោរគ្រប់គ្រាន់ ហើយពុំបានប្រយ័ត្នប្រយែងថែទាំទំរង់ធ្លងឲ្យដុះដាលបានត្រឹមត្រូវផង លុះបន្តិចទៅធ្លងខ្នងក៏ត្រូវវៀច ។ ទុព្វលភាពនេះ នាំឲ្យគ្រាំគ្រាចិត្តអស់មួយជីវិត ហើយបុព្វហេតុដែលបណ្ដាលឲ្យអាប់ឱនបញ្ញា ហើយឱនថយខាងផ្លូវសង្គមថែមទៀតផង ។

គោលដៅធំបំផុត នៃអនាម័យសិក្សា គឺការថែរក្សាការរីកចំរើននៃបុគ្គលិកលក្ខណៈ ក្មេងទាំងអស់ឲ្យបានពេញលេញត្រឹមត្រូវ ។ ចុះ

ហេតុអ្វីបានជាត្រូវអញ្ជើញអស់លោកជាគ្រូបង្រៀនទាំងឡាយ ឲ្យចូលរួបរួមនឹងជួយទំនុកបំរុងកម្មវិធីនេះផងដែរ ។

ព្រោះថា ដំណើរលូតលាស់ពីកុមារភាព ទៅទល់យុវភាព ហើយដែលនឹងត្រូវឆ្ពោះទៅកាន់មជ្ឈិមវ័យនោះ ស្ថិតនៅក្រោមកិច្ចដឹកនាំរបស់គ្រូបង្រៀនស្ទើរតែទាំងស្រុង ។ គ្រូអាចស្គាល់សភាពចិត្តគំនិតសិស្សបាន អាចដាស់តឿនប្រដៃប្រដៅ ជួយណែនាំទំនុកបំរុងឬលើកទឹកចិត្តវា ពោលគឺធ្វើយ៉ាងណាឲ្យបុគ្គលិកលក្ខណៈ ទាំងមូលរបស់វាបានរីកចំរើនសមរម្យតាមគន្លងបង្ហាក់រៀបរយ ។

ប្រសិនជាការលូតលាស់នេះមានការខកខាន ឬ អាក់រអួលនោះ គ្រូអាចយល់បានហើយអាចជួយសង្គ្រោះវាទាន់ពេលវេលា នឹងអាចជួយទំនុកបំរុងថែទាំរហូតដល់វាបានសម្រេចនូវបុគ្គលិកលក្ខណៈ ជាកំពូលរបស់វា ។

តាមធម្មតា មាតាបិតាទាំងឡាយច្រើនតែពុំបានយកចិត្តទុកដាក់ ឬ ពុំចេះពិនិត្យការចំរើនលូតលាស់នេះទេ ឬ ប្រសិនជាបានពិនិត្យឃើញហើយ ក៏ពុំបានយល់នូវអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងណាៗនោះដែរ ។ ឯគ្រូវិញអាចដឹងហើយយល់ច្បាស់ថា : ហេតុដែលបណ្ដាលឲ្យរអាក់រអួលក្នុងការលូតលាស់នេះ ដូចជាការឲ្យអាហារបរិភោគពុំបានគ្រប់គ្រាន់

ឬការធ្វេសប្រហែសក្នុងកិច្ចថែទាំជាដើម អាចបណ្តាលឲ្យមានឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់អនាគតក្មេងយ៉ាងណាខ្លះ ។

គេបានសង្កេតឃើញជាញឹកញាប់មកហើយថា មាតាបិតាច្រើនធ្វេសប្រហែសក្នុងការថែទាំបុគ្គលិកលក្ខណៈបុត្រធីតា ឯការចំរើនលូតលាស់ក៏មានចំណើតទន់ខ្សោយខ្ជីខ្ជាទៅតាមនោះដែរ ។

អាស្រ័យហេតុហ្នឹងហើយ ទើបប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនបានរស់នៅក្នុងទុនភាពខាងរូបកាយ ខាងបញ្ញា និងខាងសង្គម ។

វិជ្ជាអប់រំកាយ

ផ្នែកដើរ

ដោយ ទីចាត់ការអប់រំកាយនឹងកីឡានិស្សិត

១ – ការហាត់មានលក្ខណៈជាការអប់រំកាយ

ក – ដើរជារង្វង់មូល សំរប់ក្មេងតូចៗ ដើរ លោត ។

ខ – ដើរទៅមុខតម្កា តាមបង្អាក់ប្តូរៗគ្នា ។

គ – ដើរទៅមុខញាប់ បោះជំហានខ្លីៗ ។

ឃ – ដើរទៅមុខលើកជង្គង់ខ្ពស់ៗ បង់បោយវែងៗ ។

ង – ដើរទៅមុខបោះជំហានឲ្យវែង ដងខ្លួនទុនទៅមុខ ។

« មើលរូបភាពទី ១ » ។

ច – ដើរទៅមុខទម្លាក់ជើងស្រាលៗ ដើរនឹងចុងជើង ដៃតាមធម្មតា ។

ឆ – ដើរទៅមុខបោះជំហានឲ្យវែងៗ បង់ជោយទៅមុខទៅក្រោយ ដៃផ្ទុយនឹងជើង ។

ជ – ដើរទៅមុខជង្គង់ត្រង់ តើងដើមទ្រូង ដើងត្រង់ ដៃបង់ជោយតិចៗ « រូបភាពទី ២ » ។

ឈ – ដើរឱនជង្គង់ទៅមុខ ចុងដៃឆ្វេងប៉ះដីទៅមុខចុងជើងស្ដាំ ចុងដៃស្ដាំប៉ះដីទៅមុខចុងជើងឆ្វេង « រូបភាពទី ៣ » ។

ញ – ដើរទា ដៃច្រត់ចង្កេះ ជើងចំពើត អង្គុយចុះ ជង្គង់កន្ទួត ដើរទៅមុខ « រូបភាពទី ៤ » ។

ទី ១ ទី ២ ទី ៣ ទី ៤

២ – ការហាត់អនុវត្តន៍នៅក្រៅថ្នាសាលា :

សូមមើលកម្មវិធីនៃមេរៀនខាងការអប់រំកាយ នៅសាលាបឋមសិក្សា

« ទស្សនាវដ្តី ខែ មករា ១៩៦៣ ឆ្នាំទី ១៦ លេខ ៧ ត្រង់ទំព័រ ១៣៧ » ។

ផ្នែក: តុល្យភាព

តុល្យភាព គឺជាការហាត់មួយផ្នែកដ៏សំខាន់ណាស់ អាចធ្វើឲ្យរាងកាយយើងទន់ភ្លន់ ហើយប្រព្រឹត្តទៅស្របគ្នា ។

ក – ឈរត្រង់ខ្លួន : ប្រុង ដោយធ្វើចលនាដៃ ឬនៅស្ងៀម ។
ឈរជើងម្ខាងត្រង់ខ្លួន: លើកជង្គង់ម្ខាងឡើង ដៃនៅស្ងៀម ។
ឈរជើងម្ខាងត្រង់ខ្លួន : ដៃទាំងពីរលើកជង្គង់ឡើង « រូបភាពទី ១ » ។

ខ – ឈរជើងម្ខាងត្រង់ខ្លួន : ដៃច្រត់ចង្កេះលើកំណល់ដែលមានកំពស់ទាប ដូចជាដុំឈើ សសរមួយកំណាត់តូច ៗ ល ។ « រូបភាពទី ២ » ។

គ – ឈរជើងម្ខាងលើកំណល់ លើកជើងម្ខាង ហើយបំអើត-ជើង « រូបភាពទី ៣ » ។

ឃ– ឈរជើងម្ខាងលើផ្តែប ឱនដងខ្លួនទៅមុខ លើកជង្គង់ម្ខាងឡើងឲ្យដល់ថ្ពាស ។

ង – ឈរជើងម្ខាងលើ ផ្នែកប ដៃច្រត់ចង្កេះ បន្ទន់ដងខ្លួនទៅមុខ ជើងម្ខាងសណ្ដូកត្រង់តាមដងខ្លួន « រូបភាពទី ៤ » ។

ច – ឈរជើងម្ខាងត្រង់ លើផ្នែកប ឱនដងខ្លួនទៅមុខ ជើងម្ខាងសណ្ដូកត្រង់តាមដងខ្លួន ដៃទាំងពីរដាក់លើកញ្ចឹងក ដាក់លើស្មា ដៃសន្ធឹងទៅក្រោយ « រូបភាពទី ៥ » ។

ការហាត់គាបឲ្យលោតទៅមុខ ៤ ជំហាន ថយក្រោយ ៤ ជំហាន រួចប្ដូរជើងម្ដង ។

សម្ភារៈ:

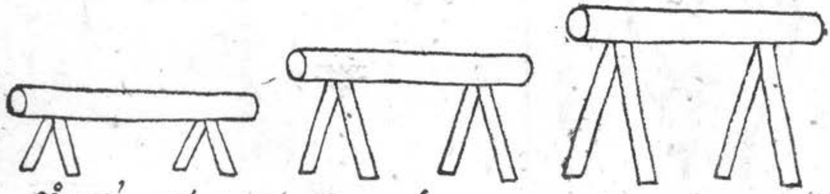

កំពស់: ៧០ ស.ម. ៩០ ស.ម. ១០៥ ស.ម.

ឆ – ដើរទៅមុខ ថយក្រោយ ចំហៀង លើសសរផ្តេក ។

ជ – ដើរលើកជង្គង់ខ្ពស់ លើសសរផ្តេក ។

ឈ ដើរលើសសរដោយផ្ទៀបលាដៃ ដៃសន្ធឹងរវៃជារង្វង់មូល « រូបភាពទី ៦ » ។

ញ – ដើរចំហៀងលើសសរ ។

ជ – ដើរចំហៀងលើសសរ ដោយគ្រវីដៃខ្វែងគ្នាពីមុខ ។ (រូបភាពទី ៧) ។

ទី ១ ទី ២ ទី ៣ ទី ៤

ទី ៥ ទី ៦ ទី ៧

រាវរកអ្វី ?

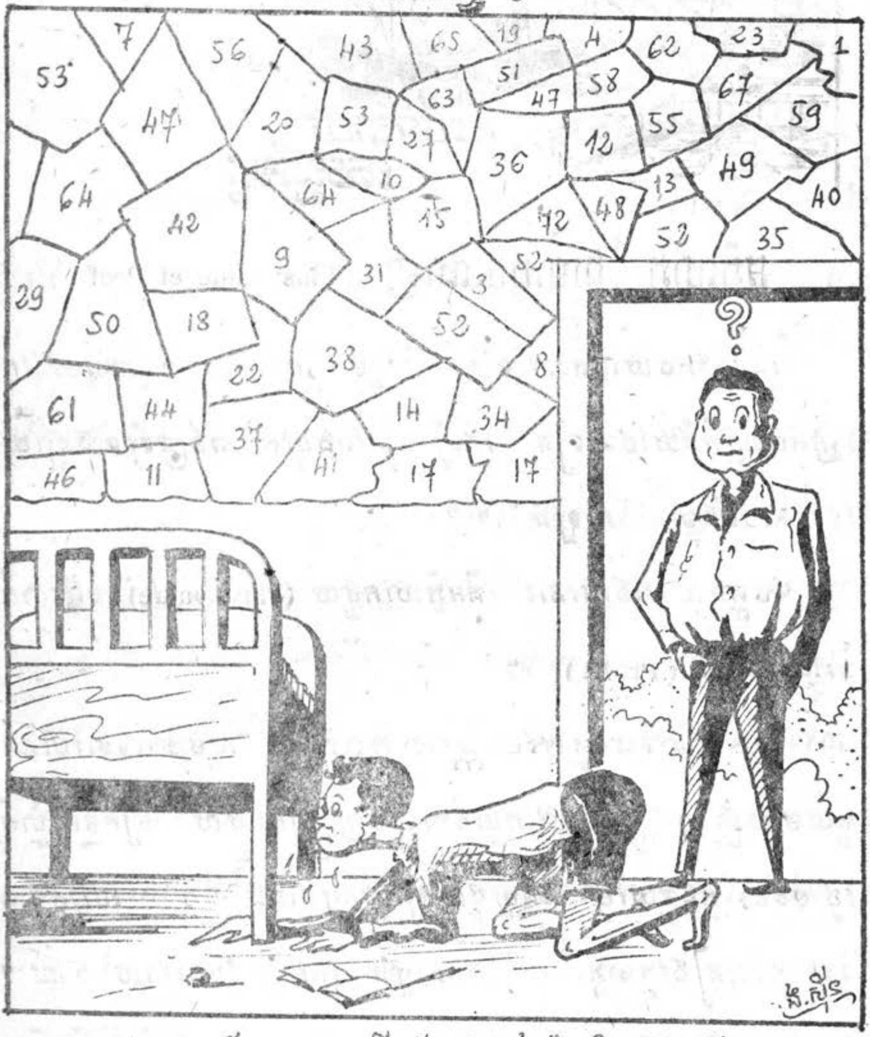

* ការឈ្លោះក្រោកប្រកែកដេកនោះ ធ្វើឲ្យឪពុកឆ្ងល់យ៉ាងខ្លាំង: “រាវរកអ្វី ?”
– ដើម្បីបំភ្លឺគេការឆ្ងល់ សូមយកខ្មៅដៃគូសឲ្យខ្មៅបំពេញផ្ទៃទាំងឡាយណា ដែលមានចំនួនចែកនឹង ៣ ដាច់ ហើយលោករកចម្លើយឃើញ ។

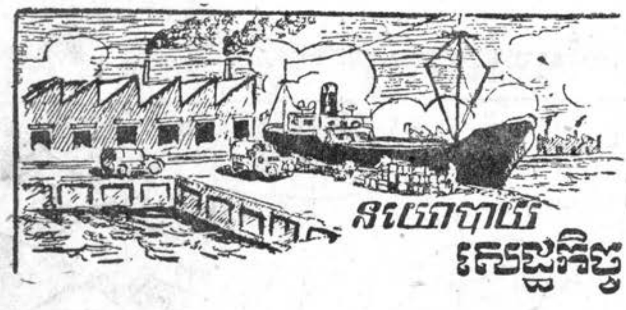

អភិលាភ និងប្រាក់បំណេញ (Plus value et Profit)

ដើម្បីងាយយល់តទៅទៀត ខ្ញុំសូមលើកយកសញ្ញាណពីរមកវែកញែកបញ្ជាក់ន័យថែមទៀត ដើម្បីចៀសវាងនូវការភាន់ច្រឡំទាំងឡាយ ដែលអាចនឹងមានកើតឡើង ។

សញ្ញាណទាំងពីរនោះ គឺអភិលាភមួយ (Plus - value) និងប្រាក់បំណេញមួយ (Profit) ។

អ្នកណាជាអ្នកបង្កើតអភិលាភ សូមយកឧទាហរណ៍មួយមកបង្ហាញ ។ ថៅកែម្នាក់បានចេញប្រាក់ឈ្នួល ឲ្យកម្មករម្នាក់ថ្ងៃ ១០០៛ ក្នុងមួយថ្ងៃ ដើម្បីជួលឲ្យធ្វើស្បែកជើង ។ ថៅកែបានទិញគ្រប់គ្រឿងវត្ថុធាតុដើម មានស្បែក - កៅស៊ូ - ដែកគោល ។ល។ ដែលមានតម្លៃទាំងអស់ ២០០៛ ។ តែក្នុង ៤ ម៉ោង កម្មករធ្វើហើយជាស្រេចបានស្បែកជើងមួយគូ ។ យើងយល់ហើយថា ការងាររបស់កម្មករបានបង្កើតនូវតម្លៃមួយ ដែលគេបញ្ចូលទៅក្នុងតម្លៃស្បែក-

ជើងមួយគូ ។ ដូច្នេះស្បែកជើងមួយសម្រាប់ខាងលើមានតម្លៃ ៩០០៛ ។ បើថៅកែលក់ស្បែកជើងនេះ តែថ្លៃ ៩០០៛ គាត់គ្មានខាត ឬក៏គ្មានចំណេញដែរ ។

តាមធម្មតា ថៅកែមិនមែនឲ្យកម្មករធ្វើការតែ ៤ ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃប៉ុណ្ណោះទេ ។ ឧបមាថា គាត់ប្រើឲ្យកម្មករធ្វើការដល់ទៅ ៨ ម៉ោង ។ ក្នុងករណីនេះ កម្មករបានបង្កើតបានស្បែកជើងមួយសម្រាប់ទៀត ។ តែសូមជ្រាបថា ថៅកែចាយអស់តែ ៤០០៛ ទេ ក្នុងធ្វើស្បែកជើងមួយគូលើកក្រោយនេះ ព្រោះកម្មករទទួលបៀវត្សរបស់ខ្លួនក្នុងមួយថ្ងៃ ។ ដើម្បីកុំឲ្យភាន់ច្រឡំ យើងសូមបញ្ជាក់ថា កម្មករបានចំណាយកម្លាំងកាយ កម្លាំងបញ្ញា ការប៉ិនប្រសប់ និងថាមពលរបស់ខ្លួន តែក្នុង ៤ ម៉ោង ស្មើនឹងប្រាក់ ១០០៛ ពោលគឺបើគេយកប្រាក់ខាងលើនេះទៅចាយវិញ គឺបានគ្រាន់តែថែរក្សាកម្លាំងកាយ - កម្លាំងបញ្ញា - ថាមពលរបស់ខ្លួនឲ្យនៅដដែលប៉ុណ្ណោះ ព្រមទាំងជួយផ្គត់ផ្គង់ដល់គ្រួសាររបស់គេ ។

ស្បែកជើងមួយសម្រាប់លើកក្រោយ គេត្រូវលក់ ៩០០៛ ដែរ ។ តែក្នុង ៩០០៛ ក្រោយថៅកែបានចំណេញ ១០០៛ ដែលកម្មករបានបង្កើត ឯតម្លៃ ១០០៛ នេះ យើងឲ្យឈ្មោះហៅថា អភិលាភ (Plus-value)

គឺលាភបានមកដោយសារការងាររបស់កម្មករ (សូមគាន់ទស្សនាវដ្ដីលេខ ១ កក្កដា ១៩៦២)

សមភាគរវាងពេលការងារបន្ថែមនឹងការងារជាចាំបាច់ ធ្វើឲ្យយើងដឹងនូវអត្រានៃអតិលាភ ។ ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើសមភាគនោះ គឺ $\frac{៤}{៤}$ ពោលគឺ ១០០ % ។ ប្រសិនជាមួយថ្ងៃ កម្មករធ្វើការ ១០ ម៉ោង អត្រានៃអតិលាភមាន $\frac{៦}{៤}$ គឺ ១៥៦ % ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនជាក្នុងមួយថ្ងៃ ពេលការងារជាចាំបាច់មានតែ ៣ ម៉ោង អត្រានៃអតិលាភមាន $\frac{៥}{៣}$ គឺ ១៦៦ % ។

សូមជ្រាបថា មូលធនិកមិនគិតដូចយើងវែកញែកខាងលើនេះឡើយ ។ គេគិតថាអាត្មាអញចេញប្រាក់ ៨០០៛ សម្រាប់ទិញសម្ភារៈផ្សេង ៗ និង ១០០៛ សម្រាប់ឈ្នួលកម្មករ ។ អាត្មាអញបានទទួលមកវិញនូវទំនិញមួយមានតម្លៃ ១ ០០០៛ ។ ដូច្នេះ អញត្រូវចំណេញបាន ១០០៛ ។

គប្បីយល់ថា ការគិតដូច្នេះមិនអាចឲ្យយើងមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីបញ្ហាបង្កើតតម្លៃទេ ។ គេអាចនឹងច្រឡំបាននូវបញ្ហាពីរខុសគ្នា គឺការបញ្ចូលតម្លៃ ទៅក្នុងវត្ថុដែលគេបង្កើត (តម្លៃនៃមធ្យោបាយសម្រាប់បង្កើតផល ដែលត្រូវបានស្រូបចូលទៅក្នុងទំនិញតាមរយៈការបង្កើតផល) នឹងការបង្កើតតម្លៃ ដោយការចំណាយថាមពលរបស់កម្មករ ។

អំពីប្រាក់ចំណេញ

ក – ថ្លៃដើមនិងថ្លៃបង្កើតផល :

យើងបានដឹងហើយថា មូលធនិកដែលមានគ្រប់វត្ថុធាតុ ដើម្បី
ស្គាល់ទីងដើម្បីដឹងយ៉ាងច្បាស់លាស់ នូវចលនាវិលចុះឡើងនៃផ្នែក
ផ្សេង ៗ នៃប្រាក់ទុនរបស់ខ្លួន អាចដឹងហើយគិតប៉ាន់ឃើញយ៉ាងងាយ
នូវថ្លៃដើមរបស់ខ្លួន ។ យើងឧបមាថា នាយទុនម្នាក់បានដំឡើងរោង
ចក្រធ្វើស្បែកជើងមួយ ។ គាត់ត្រូវចំណាយផ្សេង ១ ដូចតទៅ :–

(សូមអានទស្សនាវដ្ដី លេខ ១ ខែ កញ្ញា ១៩៦៣)

មូលធនដើម		រយៈពេលនៃចលនា
១០០ ០០០៛	សម្រាប់សង់អគារ	២០ ឆ្នាំ
២៥០ ០០០៛	សម្រាប់ទិញម៉ាស៊ីន	១០ ឆ្នាំ
១៤០ ០០០៛	សម្រាប់ទិញគ្រឿងប្រដាប់ផ្សេង ១	២ ឆ្នាំ
១០០ ០០០៛	សំរាប់ទិញវត្ថុធាតុដើមផ្សេង១	៦ខែ
៥០ ០០០៛	សម្រាប់ឈ្នួលកម្មករ	៣ ខែ

សរុប ៦៤០ ០០០៛

តម្លៃស្បែកជើងទាំងអស់   ដែលត្រូវទាញយកមកវិញក្នុង ១ ឆ្នាំ

១/២០	នៃ ១០០ ០០០៛	គឺ	៥ ០០០៛
១/១០	នៃ ២៥០ ០០០៛	គឺ	២៥ ០០០៛
១/២	នៃ ២៤០ ០០០៛	គឺ	៧០ ០០០៛
២ដង	១០០ ០០០៛	គឺ	២០០ ០០០៛
៤ដង	៥០ ០០០៛	គឺ	២០០ ០០០៛
	អតិលាភ		២០០ ០០០៛
	បូករួម		៧០០ ០០០៛

ក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើនេះ   ប្រាក់ដើមនៃមូលធនមានចំនួន : ៧០០ ០០០៛-២០០ ០០០៛ ៥០០ ០០០៛ ។ ក្នុងករណីនេះ គេមិនស្គាល់ ឬដឹងនូវតម្លៃបន្ថែម ដែលកម្មករបានបង្កើតឡើយ ។ គេគិតតែចំណែកមូលធន ដែលស្របចូលទៅក្នុងទំនិញដែលគេត្រូវបង្កើត ។ យើងឧបមាទៀតថាក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ   សហគ្រាសបង្កើតបានស្បែកជើង ១០ ០០០ សម្រាប់ជួបៗគ្នា ។ នាយទុនមិនមែនធ្វើការដើម្បីលក់ស្បែកជើងនេះតាមថ្លៃដើមឡើយ $\left(\frac{៥០០\ ០០០}{១០\ ០០០}\right)$ = ៥០៛ : គាត់ទំលៃលកលក់ឲ្យបានចំណេញខ្លះ ។ ពោលគឺគាត់លក់បាន ៧០៛ ក្នុងមួយសម្រាប់ ។ គាត់ត្រូវចំណេញបាន ២០៛×១០០០០=

២០០ ០០០៛ គឺប្រាក់ចំណេញ ។ តើគេគិតអត្រានៃប្រាក់ចំណេញនេះដូចម្ដេច ?

គាត់បានបេញប្រាក់ទុនអស់ ៦៤០ ០០០៛ ។ គាត់បានប្រមូលមកវិញនូវប្រាក់ចំណេញ ២០០ ០០០៛ សមភាគរវាងប្រាក់ចំណេញទាំងអស់នឹងប្រាក់ដើម $\frac{២០០ ០០០}{៦៤០ ០០០}$ បានឲ្យយើងដឹងនូវអត្រានៃប្រាក់ចំណេញ ។ ក្នុងករណីខាងលើអត្រានៃប្រាក់ចំណេញមានប្រហែលជា ៣១% ។ យើងអាចកត់សំគាល់ថា ក្នុងឧទាហរណ៍នេះ មូលធនិកបានប្រមូលយកទាំងអស់នូវអតិលាភ ដែលកម្មករជាអ្នកបង្កើត ។

ចំពោះមូលធនិក ប្រាក់ចំណេញគឺបានមកអំពីប្រាក់របស់ខ្លួនទាំងអស់ ទាំងមធ្យោបាយសម្រាប់បង្កើតផល ទាំងកម្មករ ពោលគឺប្រាក់ទុនទាំងមូលនេះហើយ ដែលជាអ្នកបង្កើតនូវលទ្ធផលដ៏អស្ចារ្យនេះ គឺប្រាក់ចំណេញ ។

តែតាមការវិភាគរបស់យើង ដែលបានឆ្លើយមកហើយ យើងបានឃើញយ៉ាងច្បាស់ថាប្រាក់ចំណេញទាំងនេះ គ្មានអ្វីក្រៅពីអតិលាភ ដែលមូលធនមិនស្ថិតស្ថេរ(capital variable) តែមួយភាគប៉ុណ្ណោះជាអ្នកបង្កើត ពោលគឺផ្នែកមូលធនដែលគេប្រើប្រាស់ សម្រាប់បេញឈ្នួលកម្មករនេះឯង ។

យើងអាចធ្វើការសំគាល់បានថា អត្រានៃអតិលាភតែងតែមានសម្មាមាត្រធំជាងអត្រានៃប្រាក់ចំណេញ ដោយអត្រានៃអតិលាភ គឺបានមកដោយធ្វើសមភាគរវាងអតិលាភនិងមូលធនមិនស្ថិតស្ថេរ ។ តែអត្រានៃប្រាក់ចំណេញវិញ គឺបានមកដោយសមភាគរវាងប្រាក់ចំណេញទាំងអស់និងប្រាក់ដើមទាំងអស់ (Taux de la plus-value : $\frac{\text{plus-value}}{\text{Capitalvariété}}$

taux de profit = $\frac{\text{Profit total}}{\text{Capital total}}$)

ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ អត្រានៃប្រាក់ចំណេញតែងតែផ្លាស់ប្តូរប្រែប្រួលទៅតាមការបែងភាគនៃមូលធន ។ ដើម្បីងាយយល់នូវបញ្ហានេះ សូមលើក១ឧទាហរណ៍មកបង្ហាញជូន។ ឧទាហរណ៍ដែលមានសមាសភាគ (Composition organiqne) ខុសៗគ្នា ។ ដើម្បីឲ្យងាយថែមទៀត យើងឧបមាថា តម្លៃនៃនិយតមូលធនបានស្របចូលទៅក្នុងទំនិញអស់ក្នុងរយៈមួយឆ្នាំហើយ អនិយតមូលធន មានចលនាតែមួយឆ្នាំដែរ ។ បានន័យថា ក្នុងមួយឆ្នាំថ្លៃដើមនៃទំនិញដែលគេបានបង្កើត ស្មើនឹងនិយតមូលធនបញ្ចូលគ្នា ។ គេចែកប្រាក់ដើមទាំងពីរនោះដូចតទៅនេះ

ក្នុងទី ១ : និយតមូលធនមាន ៩ ០០០៛

អនិយតមូលធនមាន ១ ០០០៛

អត្រានៃអតិលាភមាន ១០០ %

ការចាយយកអនិយតមូលធន ១ ០០០៛ បានបង្កើតនូវអតិលាភ ១ ០០០៛

ប្រសិនបើគេលក់ទំនិញតាមតម្លៃរបស់វា គេគាប់បានអត្រានៃប្រាក់

ចំណេញ : $\frac{១ ០០០}{៩ ០០០+១០០០}$ ១០ %

ក្នុងទី ២: និយតមូលធន ៤ ០០០៛

អនិយតមូលធន ១ ០០០៛

អត្រានៃអតិលាភ ១០០ %

ការលក់ទំនិញតាមថ្លៃរបស់វា បានផ្ដល់មកវិញនូវអត្រានៃប្រាក់ ចំណេញ $\frac{១ ០០០}{៤ ០០០+១០០០}$ = ២០ % យើងបានដឹងរួចមកហើយថា សមភាគរវាងនិយត: នឹងអនិយតមូលធនហៅថា សមភាគនៃមូលធន (Composition organique du capital) ក្នុងឧទាហរណ៍ទាំងពីរខាងលើ មូលធនទី ១ មានសមាសភាគ $\frac{៩០០០}{១០០០}$ = ពោលគឺ ៩ ។ ក្នុងឧទាហរណ៍ទី ២ មានសមាសភាគ $\frac{៤០០០}{១០០០}$ = ពោលគឺ ៤ ។ ដូច្នេះ មូលធនទី ១ មានសមាសភាគធំជាងមូលធនទី ២ ។ ដូច្នេះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា មូលធនណាមានសមាសភាគធំ នោះអត្រានៃប្រាក់ចំណេញនឹងមានតិចជាងគេ ។ ឧទាហរណ៍ដូចជា ក្នុងសហគ្រាសដែលបានចេញប្រាក់ ដើម្បីទិញនូវគ្រឿងប្រដាប់ដ៏ថ្លៃ ។ ជាដើម ។ តែការពិសោធន៍ បានបង្ហាញឲ្យឃើញច្បាស់ថា ការពិតវិញគឺមិនមែនដូច្នេះឡើយ ប្រសិនបើមានការប្រណាំងប្រជែងរវាងសហគ្រាសធំ ។ ។

(នៅមានត) . . .

ពត៌មានទូទៅ

ពាក្យខ្មែរប្រែពីបរទេស

ដោយគណៈកម្មការជាតិនៃការសិក្សា

ផ្នែកអក្សរ « ក »

កម្ពុជសុរិយា ឆ្នាំ ទី ៣៨ លេខ ២ ខែ កុម្ភៈ គ. ស. ១៩៦៣

—F—

56 – **Formule de promulgation** រូបមន្តនៃការប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ ៗ

des lois

57 — **Frères et sœurs germins** បងប្អូនប្រុសស្រីសហមាតាបិតា: បងប្អូនប្រុសស្រី ដែលកើតពីឪពុកមួយម្ដាយមួយរួមគ្នា ។

58 — **Frères et sœurs consanguins** បងប្អូនប្រុសស្រីសហមាតា : បងប្អូនប្រុសស្រីដែលកើតពីឪពុកមួយម្ដាយទីទៃ ។

59 — **Frères et sœurs utérins** បងប្អូន បុសស្រីសហមាតា: បងប្អូនប្រុសស្រី ដែលកើតពីម្ដាយជាមួយឪពុកទីទៃ ។

— I —

60 — **Immeubles par destination** អសង្ហារិមដោយ១ខ្ទុស: សង្ហា-រិមដែលសន្មត ជាសង្ហារិមព្រោះជាប់នឹងអសង្ហារិមនេះ ។ ១. ផលដំណាំគ្រប់យ៉ាង ដែលមិនទាន់ប្រមូលកាត់ បេះ ដកគាស់ឬដើមឈើដែលដុះ លើអសង្ហារិម ។

61 — **Immeubles par détermi-** អសង្ហារិមដោយកំណត់ច្បាប់ ឬ

nation de la loi	សង្ហារិមដែលច្បាប់ចាត់ថា ត្រូវទុកជាអសង្ហារិម ១ – នាវាដែលមានបំណុះស្មើនឹង ៩០០ហាប ឬលើសៗ ២ – ផ្ទះទឹកបំណុះដូចខាងលើ ៗ ៣ – សិទ្ធិលើវត្ថុជាអចលនៈ ៗ
62 — Immeubles par nature	អសង្ហារិមដោយធម្មជាតិ ៗ ១ – ដី អគារដែលសង់លើគ្រឹះ ឬអគារដែលសង់ពីឥដ្ឋ ៗ ល ៗ
63 — Influence des condamnations pénales sur la capacité des personnes	ឥទ្ធិពលនៃទណ្ឌកម្ម ខាងព្រហ្មទណ្ឌលើសមត្ថភាពនៃបុគ្គល ៗ
64 — Influencer (v. int.)	មានឥទ្ធិពលលើ ៗ
65 — Inhumer un cadavre	បញ្ចុះសាកសព ៗ
66 — Incinérer un cadavre	រំលាយសាកសព ៗ
67 — Intermède (n.m.)	ឆាកលំហែ ព. សិល្បៈ

— J —

68 — Jugement déclaratif d'absence : សាលក្រមប្រកាសអំពីអវត្តមាន ។

69 — Jouissance d'un droit ការអាស្រ័យសិទ្ធិ ។

70 — Jouir d'un droit អាស្រ័យសិទ្ធិ ។

71 — Juriste (n.m.) នីតិវិទូ : អ្នកចេះនីតិសាស្ត្រ ។

72 — Jurisconsulte (n.m.) អ្នកនីតិប្រឹក្សា : អ្នកជំនាញខាង-ច្បាប់ដែលមានភារៈ ជូនយោបល់បំភ្លឺបញ្ហានីតិសាស្ត្រ ។

— M —

73 — Métier (nm.) អម្រែសរបរ : ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយកម្លាំង ។ ឧ. របរកសិករ របរជាងកាត់សក់ របរជាងកាត់ដេរ ។

74 — Modalité (les) de la confection des lois របៀបនៃការតែងច្បាប់ ។

— N —

75 — Nom de famille d'une គោត្តនាមនៃបុគ្គលម្នាក់ នាមសំកប់

personne — ប្រើរួមគ្នាចំពោះសមាជិកទាំងអស់នៃគ្រួសារ ដែលជាដំណនៃជាតិកំណើត ពីបុរសទាំងឡាយ ដែលកើតពីជនត រួមម្នាក់ ។

76 — Notifier les actes juridiques — វិញ្ញត្តលិខិតតុលាការប្រាប់ឲ្យដឹងពីលិខិតតុលាការតាមផ្លូវច្បាប់ ។

77 — Notification des actes juridiques — វិញ្ញត្តលិខិតនៃតុលាការ ។

78 — Notions sommaires sur les prévues — សញ្ញាសង្ខេបចំពោះភស្តុតាង ។

— O —

79 — Offcier de police judiciaire — មន្ត្រីក្រុមនគរបាលយុត្តិធម៌ ។

80 — Officier de l'état civil — មន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន ។

81 — Origine des êtres humains — ដើមកំណើតនៃមនុស្សលោក ។

— P —

82 — Palais de justice　សាលាយុត្តិធម៌ ។

83 — Parties　ភាគី ។

84 — Plaignant　អ្នកប្តឹង ។

85 — Permis d'incinération d'un cadavre　លិខិតអនុញ្ញាតរំលាយសាកសព ។

86 — Permis d'inhumation d'un cadavre　លិខិតអនុញ្ញាតបញ្ចុះសាកសព ។

87 — Période de présomption d'absence d'une personne　សម័យនៃសន្មតការណ៍ចំពោះអវត្តមាននៃបុគ្គលម្នាក់ ។

88 — Publier les lois　ផ្សាយច្បាប់ ។

89 — Publication des lois　ការផ្សាយច្បាប់ ។

90 — Publication d'un mariage　ការផ្សាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

91 — Publier un mariage　ផ្សាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

92 — Pupille (n.m.)　បាលិតៈ អនីតិជនកំព្រា នៅក្នុងការគ្នានៃអ្នកព្យាបាល ។

93 — Perquisition domiciliaire ការឆែកឆេរលំនៅ ។

94 — Professionnellement (adv.) ដោយវិជ្ជាជីវៈ ។

95 — Prénom ou nom particulier — បកតិនាម ឬនាមខ្លួន តាមច្បាប់ខ្មែរ គឺជាពាក្យមួយម៉ាត់ ដែលត្រូវដាក់ បន្ទាប់ពីនាម ឬគោត្តនាម ដើម្បី សំគាល់ឈ្មោះផ្ទាល់ខ្លួន របស់សមាជិកនីមួយៗនៃគ្រួសារ ។

96 — Profession (n.f.) វិជ្ជាជីវៈ ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយវិជ្ជា ។

ឧ — វិជ្ជាជីវៈពេទ្យ, វិជ្ជាជីវៈស្មាក្ដី ។

— Q —

97 — Qualité de citoyen ឋានៈជាពលរដ្ឋ ។

— R —

98 — Rang de femme mariée ទីនៃភរិយា ។

99 — Réapparaître ត្រឡប់វិញ ។

100 — Réapparition de l'absent ការត្រឡប់វិញនៃអវត្តមានបុគ្គល ។

101 – Régistre des publications de mariage — បញ្ជីនៃការផ្សាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ។

102 – Résidence (n.f.) — និវាសនដ្ឋាន - ទីឋានដែលបុគ្គលម្នាក់ធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ឬអាស្រ័យនៅមួយពេល ។ ១ – អ្នកពជការម្នាក់មានលំនៅនិត្យានុកូលនៅភ្នំពេញ ហើយមាននិវាសនដ្ឋាននៃផ្សារព្រែកឡៅ នឹងក្រុងកែប ។

— S —

103 — Saynète (n.f.) — នាដកំប្លែង សិល្ប:

104 – Scène (n.f.) — នាដសិល្ប: ពនដែលលោនសំដែងរឿងភាគនៃល្ខោន ។

105 – Signification d'un jugement — ការប្រគល់នៃសាលក្រមមួយ ។

106 – Signifier un jugement — ប្រគល់សាលក្រមមួយ: ប្រាប់ឲ្យដឹងពីសាលក្រមតាមផ្លូវតុលាការ ។

107 — Sommiers judiciaires — ក្រាំងថ្កោលទោស ។

108 – Sujet d'examen ou de concours — ប្រធានវិញ្ញាសានៃការប្រឡង ឬការប្រឡងប្រជែង ។

109 – Sources du droit cambodgien — ប្រភពនៃនីតិសាស្ត្រខ្មែរ ។

110 — Sous-acquéreur — អ្នកជាវត អ្នកទិញត ។ អ្នកជាវតព្រះពុទ្ធរូប អ្នកទិញតចលនវត្ថុ ។

111 — Syndicat professionnel — សហជីពនៃវិជ្ជាជីវៈ ក្រុមជនដែលមានគោលបំណងតែម្យ៉ាង ក្នុងរឿងការពារប្រយោជន៍រួមនៃវិជ្ជាជីវៈ ។
១. សហជីពនៃវេជ្ជបណ្ឌិត សហជីពនៃស្មាក្ដី ។

112 — Système de publication des lois — បែបបទនៃការផ្សាយច្បាប់ ។

113 — Témoins — សាក្សី គសិណ ។

114 — Traité du droit civil — អភិប្រាយនៃនីតិសាស្ត្របវេណី ។

115 — Visite domiciliaire — ការពិនិត្យដល់លំនៅ ។

(នៅមានត)

រុក្ខជាតិបម្លែក

ដោយ ជួន-សៀង-ហៃ (សាលាខេត្តស្ទឹងត្រែង)

បន្ថែមចេញពីកម្ពុជសុរិយាដោយ ជួន-យ៉ុម (ទីចាត់ការគរុកោសល្យ)

១- ដើមជ័រឆ្កា: ដើមមូលរាងដើមចំប៉ាខ្ពស់ ៤ ឬ ៥ ម. ។ សំបកមានសម្បុរដូចសំបកដើមចំប៉ាដែរ ។ ឫសវាមានបីយ៉ាងគឺ ឫសរយាង ឫសចិញ្ចឹមឆាត់ និងឫសកែវ ។ ឫសកែវវែងជាងគេ វាដុះចាក់ត្រង់ជ្រៅទៅក្រោម ។ សំបកឫសមានសម្បុរដូចសំបកដើមត្របែក ។ ស្លឹកវាល្អិតៗដូចជាផ្កាចំប៉ា តែរាងមូលទ្វេ ។ ផ្កាវាស្រដៀងនឹងផ្កាកុលាប ។ ផ្លែវាមូលដូចជាផ្លែត្របែក ដែលតូចៗហើយល្អិតផងនោះ ។ គ្រាប់ផ្លែវាខ្មៅរលោងដូចគ្រាប់សណ្ដែកបាយ ។

២- ដើមជ័រឆ្កាម្យ៉ាងទៀត: គឺជាវល្លិ មូលតូចវែងមានកំពស់ប្រវែងពី ១០ម ឡើងទៅលើស្លឹកវាវែងៗដូចស្លឹកចំប៉ុដូចផ្កាទឹកដោះខ្លា ដើមវាដូចគ្នានឹងដើមចំប៉ុទាំងអស់ផ្លែវាវែងដូចគ្នា គ្រាប់វាដូចគ្នានឹងគ្រាប់ផ្លែក្លាក ។ រុក្ខជាតិនេះច្រើនដុះនៅព្រៃភ្នំតាមវាលធំ ដែលពុំសូវគេចូល ។

ស្រុកដែលមានដើមជ័រផេក់នោះ គឺស្រុកសៀងចាំង ចាងទុះ សៀមប៉ាង ណាអុង ព្រះអន្តាល់ កោះគី ឈើទាល អូរស្វាយ កោះស្រឡាយ កាំងមេម៉ាយ សៀមបូក ស្រែក្រសាំង កាំងដេសរ ខេះ កញ្ចាញគោក កាំភុន ជឡាបបរ៉ាត់ កែវដារ ប៉ុយ គិរីវង្ស ហាង១ស្វួន ហាង១ចាន ប្រដុង ដើងប្រធាត បទាំ ។

របៀបប្រើប្រាស់ៈ ស្ងោះសំបកមកកាត់ជាកង់ៗឲ្យល្អិត ៗ ឯវល្លិ៍គេកាត់ឲ្យខ្លីៗដំឲ្យទក់ ៗ យកថ្នាំដាក់ទឹកពេញស្មោរចំនួន ១ ទឹក លុះត្រាតែទឹកនោះរីងហើយចេញជ័រខាប់ចាក់ទឹកម្ដងទៀត ហើយគេយកក្បាលពស់វែកក្បាលពស់ថ្លាន់ និងផ្លែឈើមកដាក់ផ្សំឲ្យពាល់តែបានខាប់ឡើងខ្មៅ ៗ យកបន្ទះឫស្សីមកបូកដាក់ទៅក្នុងបំពង់ៗចាប់ក្តែមួយមកបង់ ៗ យកចុងកាំបិតបន្ទោះលាបជ័រនោះនៅចុងកាំបិត រួចចាក់ចំក្តៅក្តែនោះ រួចលែងវាឲ្យរត់ ៗ ក្តែនោះរត់បានចំនួន ២ម.ក៏ដួលដេកស្លាប់មួយរំពេច ៗ

កំណត់សំគាល់ : *អត្ថបទនេះ យើងសន្មតថា ទុកជាពត៌មានវិទ្យាសាស្ត្របន្ថែមមួយទៅចុះ សុំមិត្តអ្នកអានកុំស្មានថាយើងមានបំណងបង់ឲ្យសាកល្បងមើលការអនុវត្តន៍នេះ ។ យើងធ្លាប់ឮតែឈ្មោះឮរឿងគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ នៅព្រៃដែលមានគេប្រើអាវុធជ័រឆក់នេះ ។*

ទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀន

របៀបប្រើពាក្យ

ចតុរង្ស - ចតុរង្គ

ដោយ ហួត - សុខ

ពាក្យទាំងពីរនេះ បើតាមអក្ខរវេយ្យាករណ៍ឃើញថា លោកអ្នកប្រាជ្ញបានចែងថា មានន័យនិងការអានដោយឡែកពីគ្នា ៗ តាមពិតក្នុងការប្រើច្រើនតែកាន់ច្រឡំចំពោះពាក្យ « ចតុរង្គ » គឺសំដៅយកក្រឡា ៤ ជ្រុងស្មើទៅវិញ ៗ

ហេតុនេះ ដើម្បីចៀសវាងនូវការច្រឡំគប្បីចំណាំដូចតទៅ :

ក – ចតុរង្ស ត្រូវអានថា « ចៈ តុ រ៉ង » កាលបើជានាមបានសេចក្ដីថា : ក្រឡា ៤ ជ្រុងស្មើគ្នា កាលបើជាគុណនាមបានសេចក្ដីថាដែលមានជ្រុង ៤ ឬ ៤ ជ្រុង ៗ

ពាក្យដែលជាវេវចនៈ មានន័យនិងសេចក្ដីអធិប្បាយ ហើយអាចផ្លាស់ប្ដូរប្រើជាមួយនឹង ចតុរង្ស បាន គឺ: ៗ

ចតុរង្ស អានថា « ចៈ តុ រ៉ស់ »

ចត្តង្ស អានថា « ច័ត តង់ »

តាមពិតចំពោះពាក្យ ក្រឡា៤ជ្រុងស្មើ ឬ៤ជ្រុង បើចង់ប្រើជាក់ជាពាក្យបាលីឬ សំស្ក្រឹតនោះ គួរប្រើថា ចតុរ័ស្រ ដូច្នេះវិញទើបត្រូវ ព្រោះ ចតុរស្ស នេះមកពីសព្ទដើមថា (ចតុ + អំសះ) ចតុ ប្រែថា ៤, អំសៈ ប្រែថាភាគ, ចំណែក, ភាគនៃមុមឬជ្រុង ចុះ រ អាគមផ្សំ ផ្លាស់និគ្គហិតរបស់ អំ ធ្វើន រួមគ្នាទៅជា ចតុរ័ស្រ បានសេចក្ដីថា ដែលមានជ្រុង៤ ឬ ៤ជ្រុង ។

១ – ចតុរង្គ « ត្រូវអានថា ចៈ តុ រ៉ង » សំរាប់ប្រើជាបទគុណ គឺបានសេចក្ដីថា ដែលមានអង្គ ៤ ឧទាហរណ៍ ជនទ័ពមានអង្គ ៤គឺៈ

ទ័ពសេះ ១

ទ័ពដំរី ១

ទ័ពរទេះ១

ទ័ពថ្មើរជើង ១ ត្រូវជា៤ ។ ល ។

បើវែកញែកទៅតាមសព្ទដើមឃើញថា ចតុរង្គ មកពី (ចតុ + អង្គ) ផ្សំនឹង រ អាគម ។ ចតុ ប្រែថា៤, អង្គ ប្រែថា អវយវៈ, រូប, តួរូប, កាយ, ខ្លួន, ភាគ, លក្ខណៈ, ការចែកសេចក្ដីឲ្យដឹងចំនួន,

ហេតុ . . . . ។ (មិនមែនប្រែថាជ្រុងឡើយ) ។ ផ្សំគ្នាទៅបានជា ចតុរង្គ បានសេចក្ដីថាមានអង្គ ៤ គឺមានន័យផ្សេងពី ចតុរង្ស ស្រឡះ ។

ចុះហេតុអ្វីក៏ ក្រឡាចត្រង្គ មានជ្រុង៤ស្មើគ្នា ម្ដេចក៏សរសេរ ង ជើង គ ដែរ ? ។

មិនមែនដូច្នោះទេ ពាក្យថា ក្រឡា បានសេចក្ដីថា លានឬឋានរាបមានជាខណ្ឌ ៗ ។ ចត្រង្គ ដែល « អានថា ច័ត ត្រង់ » នេះ គឺក្លាយមកពីពាក្យថា ចតុរង្គ មានអង្គ ៤ នេះឯង ។ ពាក្យថា ចត្រង្គ នេះ មិនមែនសំដៅទៅក្រឡា ៤ ជ្រុងស្មើនោះទេ គឺសំដៅលើអង្គ ៤ ។ ដូចជា ចត្រង្គ ដែលជាឈ្មោះល្បែងមួយយ៉ាង ជាល្បែងសំរាប់លេងឲ្យឈ្លាសវៃក្នុងកលឧបាយរបស់អ្នកចំបាំងក្នុងសម័យបុរាណ ដែលមានកូន ៣២ សំរាប់ដើរលើក្ដារ ៤ ជ្រុង មានក្រឡា ៦៤ ដែលគេតែងតែនិយមលេងសព្វថ្ងៃនេះ ក្នុងបណ្ដាលកូនទាំង ៣២ នោះ

- មានកូន ២ ហៅថា ខុន ទុកជាស្ដេចទ្រង់រាជ្យ
- មានកូន ២ ហៅថា នាង ទុកជាព្រះអគ្គមហេសី
- មានកូន ៤ ហៅថា គោល ទុកជាសេនាបតីឬមេទ័ព

– មានកូន ៤ ហៅថា ស្រេះ ទុកជាទ័ពជើងគោក

– មានកូន ៤ ហៅថា ទូក ទុកជាទ័ពជើងទឹក

– មានកូន១៦ ហៅថា ត្រី ទុកជាសេនាពាហន

រហ៍ពលថ្មើរជើង ។

គឺគេតែងតែរៀបកូនបត្រគ្គ ជារបៀបសេនាកងទ័ពមានអង្គ ៤ គឺត្រូវមាន គោល, ស្រេះ, ទូក, ត្រី សមការពារខុន ទីនាង ។ ហេតុដូច នេះហើយ បានជាត្រូវសរសេរ ង ជើង គ ។

កំណត់ចំណាំ :

បត្រវង្ស គុ.ន. ដែលមានជ្រុង ៤, បួនជ្រុង, ក្រឡា ៤ជ្រុងស្មើ គាគ្នា ។

បត្រគ្គ គុ. ដែលមានអង្គ ៤ ។

សេចក្ដីស្នើ

អំពីពាក្យ ប្រយ័គ និង ប្រយ័ត្ន

ដោយ ហួត - សុខ

ពាក្យទាំងពីរនេះ បើតាមទម្លាប់និយមឃើញថា និយមប្រើ «ប្រយ័ត្ន» នេះ តែមួយដ៏ពិតប្រាកដ ៗ ទោះបីពាក្យនេះជាបទគុណក្ដី ជាកិរិយាសព្ទក្ដី ក៏ច្រើនតែសរសេរ «ប្រយ័ត្ន» នេះដូច្នេះដែរ ៗ តែបើអនុវត្តឲ្យស្រួលទៅតាមមូលសព្ទនៃសង្កេតនិយម និងតាមអក្ខរវេយ្យាករណ៍ ឃើញថាពាក្យទាំងពីរនេះ គួរប្រើជាពីរសណ្ឋាន កាលបើជាកិរិយាសព្ទ ឬគុណនាម ត្រូវសរសេរ «ប្រយ័គ» នេះ ៗ កាលបើជានាមត្រូវសរសេរ «ប្រយ័ត្ន» ដូចនេះ ៗ

ព្រោះតាមការវែកញែកទៅឃើញថា :

ក – ប្រយ័គ ដែលសរសេរដូច្នេះ សំរាប់ប្រើជាបទគុណ (សំ- ប្រយត: ម - បយត:) បានសេចក្ដីថា ដែលលាង, ដែលជំរះ, ដែលសំអាត, ដែលព្យាយាម, ដែលថែទាំ, ដែលប្រុងដោយមិនធ្វេសប្រហែស, ... ៗ

ឧទាហរណ៍ : មនុស្សប្រយ័ត, វេលាប្រយ័ត . . . ។

បើប្រើជាកិរិយាសព្ទ បានន័យថា លាង, ជំរះ, សំអាត, ខំប្រឹង, ប្រុងដោយមិនធ្វេសប្រហែស . . . ។

ឧទាហរណ៍ : ប្រយ័តមិនឲ្យបាត់ ប្រយ័តមាត់ក . . . ។

១ – ប្រយ័ត្ន ដែលសរសេរដូច្នេះ សំរាប់ប្រើជាបទនាម (សំ. ប្រយត្នៈ ម. បយតនះ) បានសេចក្ដីថា ការលាង, ការជំរះ, ការសំអាត, ការព្យាយាម, ការខំប្រឹង, ការប្រុងដោយមិនធ្វេសប្រហែស . . . ។

ឧទាហរណ៍ : ការប្រយ័ត្ន ឬសេចក្ដីប្រយ័ត្ន . . . ។

តែសព្វថ្ងៃយើងនិយមប្រើ « ប្រយ័ត្ន » នេះ ទៅជាកិរិយាទៅវិញ:

ឧទាហរណ៍ : ប្រយ័ត្ន មិនឲ្យធ្លាក់, ប្រយ័ត្នខ្លួន . . . ។

ហេតុនេះ ខ្ញុំសូមស្នើដល់មិត្តទាំងឡាយ ដែលឈ្លាសវៃខាងភាសាសាស្ត្រ-អក្សរសាស្ត្រ និងអក្ខរវេយ្យាករណ៍ មេត្តាជួយធ្វើវិភាគ ចំពោះពាក្យទាំងពីរនេះ តើគួរប្រើរបៀបណា ដើម្បីឲ្យត្រឹមត្រូវតាមក្បួនវេយ្យាករណ៍ ឬមួយក៏ត្រូវប្រើតែ ប្រយ័ត្ន នេះមួយដដែល ទោះពាក្យនេះជានាមក្ដី គុណនាមក្ដី ឬកិរិយាសព្ទក្ដី ។ ហេតុបាន

ជាខ្ញុំស្នើចំពោះពាក្យនេះ ដោយខ្ញុំយល់ឃើញថា ពាក្យបាលីឬសំស្ក្រឹត តាំងឡាយខ្លះដែលមាននាមហើយ មាន ន៍ - ណ៍ - អ៊ - នៅខាងចុង កាលបើក្លាយទៅគុណនាម ឬកិរិយាសព្ទ រមែងតែងតែលុប ន៍ - ណ៍ - អ៊ - ចេញ ។

ឧទាហរណ៍ :	នាម :	កិរិយាសព្ទ :
	អនុវត្តន៍	អនុវត្ត . . . . ។
	បរាបរណ៍	បរាបរ . . . ។
	បញ្ញត្តិ	បញ្ញត្ត . . . . ។

ខ្ញុំនឹងចាំទទួលនូវការរិះគន់ និងយោបល់ដ៏ប្រសើរអំពីសំណាក់អស់លោកដោយរីករាយ ។

វចនានុក្រមសំស្ក្រឹត-ខ្មែរ

ព្រះមហា ឆាំង - ខាត់ រៀបរៀង

កម្ពុជសុរិយាលេខ ៣ ខែ មីនា ៦៣

តមក

អគ្រារូណិ (អ័គ-គ្រា-រូ-ណិ) ស្ត្រី-សេចក្ដីចំរើនក្រៃលែង ។

អគ្រារោហ (អ័គ-គ្រា-រ៉ូ-ហៈ) បុ-កិរិយាឡើងក្រៃលែងឬការងើនខ្ពស់ សេចក្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ ។

អគ្រាតិ៌ (អ័គ-គ្រា-ទិង) ស្ត្រី-សេចក្ដីទុក្ខក្រៃលែង ។

អគ្រាយំ (អ័គ-គ្រា-យ៉ុំង) គុ-ដែលប្រសើរក្រៃលែង ។

អគ្រាឝ (អ័គ-គ្រា-សៈ) បុ-កិរិយាបរិភោគក្រៃលែង ។

អគ្រាឝ្ចយំ (អ័គ-គ្រា-ស្ច-យ៉ុំង) គុ-ដែលអស្ចារ្យក្រៃលែង ។

អគ្រាឝ្រមិន (អ័គ-គ្រា-ស្រៈ-ស៊ិន) គុ-ដែលមានអាស្រមក្រៃលែង ។

អគ្រាសង្គ (អ័គ-គ្រា-សង់-គៈ) បុ-កិរិយាជាប់ជំពាក់ក្រៃលែង ។

អគ្រាសទ (អ័គ-គ្រា-សទ័) ជាតុ-ទៅជិតក្រៃលែង ហោល ។
អគ្រាសន្ន គុ- ដែលនៅជិតក្រៃលែង ។

អគ្រាហិត (អ័គ-គ្រា-ហ៊ិ-តៈ) គុ-សេចក្ដីទុក្ខ គ្រោះកាច អំពើមានភ័យ ។

អគ្យុក្ដិ (អ័គ-គ្យក-ក្ដិ) ស្ត្រី-កិរិយាពោលក្រៃលែង កិរិយាពោលអួតខ្លួន ។

អត្យុគ្រ (អ័ត-ទ្យុក-គ្រៈ) គុ- ដែលក្លៀវក្លាដ៏ក្រៃលែង ។

អត្យុច្ច (អ័ត-ទ្យុច-ចៈ) គុ- ដែលខ្ពស់ក្រៃលែង ។

អត្យុច្ឆ្រយ (អ័ត-ទ្យុច-ឆ្រ-យៈ) ប៉ុ- កិរិយាឡើងក្រៃលែង កិរិយាកសាង ។

អត្យុច្ឆ្រិត (អ័ត-ទ្យុច-ឆ្រិ-តៈ) គុ-ដែលខ្ពស់ឡើងក្រៃលែងដែលប្រាថ្នា ។

អត្យុក្តដ (អ័ត-ទ្យុក-ក្តៈ-ដៈ) គុ-ដែលអស្ចារ្យក្រៃលែង ។

អត្យុក្តម្បិន (អ័ត-ទ្យុក-ក្តម័-ប៉ិន) គុ-ដែលញាប់ញ័រក្រៃលែង ។

អត្យុក្ក្រម (អ័ត-ទ្យុក-ក្រ័ម) ធាតុ- ទៅទាន់ក្រៃលែង ប្រសើរ ។

អត្យុក្ក្រាន្ត គុ-ដែលឋិតនៅឆ្ងាយ ។

អត្យុត្រេក (អ័ត-ទ្យុត-ត្រេ-កៈ) ប៉ុ-កិរិយាអួតក្រៃលែង ។

អត្យុទាត្ត (អ័ត-ទ្យុ-ទាត-តៈ) គុ-ដែលខ្ពង់ខ្ពស់ក្រៃលែង ដែលប្រសើរលើស ។

អត្យុទារ (អ័ត-ទ្យុ-ទារៈ) គុ-ដែលឧត្ដមក្រៃលែង ។ - តា ស្ត្រី ការនៃជនមានសេចក្ដីជ្រះថ្លាក្រៃលែង ។

អត្យុន្នត (អ័ត-ទ្យុន-ណៈ-តៈ) គុ-ដែលខ្ពង់ខ្ពស់ក្រៃលែង ។ - តិ ស្ត្រី - សេចក្ដីខ្ពង់ខ្ពស់ក្រៃលែង ។

នៅមានត

ការប្រឡង

ជោគជ័យនៃនិស្សិតរបស់យើង ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ១៩៦២-៦៣

ជាពតិមានដល់អ្នកអានទាំងឡាយ ទស្សនាវដ្ដី « គ្រូបង្រៀនខ្មែរ » សូមចុះជូននូវលទ្ធផលនៃការប្រឡងផ្សេងៗ ក្នុងមធ្យមសិក្សា ឧត្ដមសិក្សា និងបច្ចេកទេសសិក្សា ឆ្នាំ ១៩៦២-៦៣ លទ្ធផលដែលបានមកដោយការប្រឹងប្រែងព្យាយាមនៃយុវជនសិក្សារបស់យើង ក្នុងឆ្នាំដែលទើបនឹងកន្លងផុតទៅនេះ ។

សំគាល់– និស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានឧត្ដមសិក្សានិងបច្ចេកទេសសិក្សាច្រើនសំរេចនូវជោគជ័យដ៏ជាទីគាប់ចិត្ត ។ ឯក្នុងមធ្យមសិក្សាភាគរយនៃនិស្សិតដែលប្រឡងជាប់ នៅទុនថយនៅឡើយ ហើយគិតសរុប គឺមិនបានលើសពី ២០% នៃនិស្សិតដែលចូលទៅប្រឡង ។

១- មធ្យមសិក្សាជាតិ

សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ	ចំនួនសិស្សចុះឈ្មោះប្រឡង	ចំនួនសិស្សបានចូលទៅប្រឡង	សិស្សប្រឡងជាប់	ភាគរយ
សម័យប្រឡងលើកទី ១	១៣ ៣៩១	១២ ៣៨៤	២ ៦៥៨	២១,៥២
សម័យប្រឡងលើកទី ២	៥ ០៩១	៥ ០៩១	៧៧៩	៧៥
បូករួម			៣ ៤៣៧	១៥,២៤
មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី ១				
សម័យប្រឡងលើក ទី ១	២ ៨៩៨	២ ១៤៧	៤០០	១៨,៦៣
សម័យប្រឡងលើក ទី ២	១ ០៧៩	១ ០៧៩	១៥០	១៣,៩០
បូករួម ---			៥៥០	
មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី ២				
សម័យប្រឡងលើកទី ១	៥៦៤	៤២៥	១០១	២៣,៧៦
សម័យប្រឡងលើកទី ២	------------	------------	៧៦	
បូករួម ------	------------	------------	១៧៧	

សាលាជាតិសិល្បៈ និងមុខរបរ

សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ផ្នែកឧស្សាហកម្ម	១៣៧	១៣៧	៨៧	៦៣,៥០
មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី ១ ផ្នែកបច្ចេកទេស	៥០	៥០	២០	២០

វិទ្យាស្ថានជាតិគរុកោសល្យ

ផ្នែកគ្រូបង្រៀន	៥៩១	៥៨៨	៥៦២	៩៦,៩៣
ផ្នែកសាស្ត្រាចារ្យ	១២០	១២០	១១៤	៩៥,០០
ផ្នែកគ្រូបង្រៀនចេញពីកំពង់កន្ធួត	២៣៦	២៣០	១៦៣	៧០,៨៧

២ - ឧត្តមសិក្សា

១ – មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ

ផ្នែកអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

សម័យប្រឡងលើកទី ១	៣៩	២២	១៣	៥៩,០៩
សម័យប្រឡងលើកទី ២	២៧	២៧	៩	៣៣,៣៣
បូករួម			២២	
ផ្នែកអក្សរសាស្ត្របារាំង				
សម័យប្រឡងលើកទី ១	២៥	១៩	១០	៥២,៦៣
សម័យប្រឡងលើកទី ២	១៦	១៦	៦	៣៧,៥០
បូករួម			១៦	៣៧,៥០

វិញ្ញាបនប័ត្រឧត្តមសិក្សាខាងអារ្យធម៌អាស៊ី

សម័យប្រឡងលើកទី ១	៩	៨	៣	៣៧,៥០
សម័យប្រឡងលើកទី ២	៦	៦	២	៣៣,៣៣
បូករួម			៥	

វិញ្ញាបនប័ត្រឧត្តមសិក្សា ខាងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

សម័យប្រឡងលើកទី ១	៧	៧	៤	៤២,៨៥
សម័យប្រឡងលើកទី ២	៤	៤	១	២៥,០០
បូករួម - - -	- - - - -	- - - - -	៥	៣០,៩២

វិញ្ញាបនប័ត្រឧត្តមសិក្សាខាងសិល្បៈនិងបុរាណវត្ថុវិជ្ជា

សម័យប្រឡងលើកទី ១	៥	៥	៣	៦០,០០
សម័យប្រឡងលើកទី ២	៣	៣	១	៣៣,៣៣
បូករួម . . .	. . . .	- - - -	៤	៥០,

២– មហាវិទ្យាល័យច្បាប់

ផ្នែកសមត្ថភាពច្បាប់

ឆ្នាំទី ១	៩៧	៨៨	២២	២៥,០០
ឆ្នាំទី ២	៦៣	៦១	៣១	៥០,៨១
បូករួម - - -	- - - -	- - - -	៥៣	

ផ្នែកថ្នាក់បណ្ឌិតខាងច្បាប់

ឆ្នាំទី ១	៥៧	៥៤	៣៤	៦៦,៦៦
ឆ្នាំទី ២	៤៤	៤៤	២៧	៦១,៣១
ឆ្នាំទី ៣	១៩	១៩	១៨	៩៤,៧៣
ឆ្នាំទី ៤	២៧	២៧	២៧	១០០.០០
វិញ្ញាបនប័ត្រឧត្តមសិក្សាខាងច្បាប់សាធារណៈ	៩	៦	៥	៨៣,៣៣

៣- មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ

CES de PCB	៤៤	៣៦	២២	៦១,១១
CES de SPCN	៥	៤	១	២៥,០០
CES de MPC	១	១	១	១០០,០០
CES de électricité	៣	២	១	៥០,០០
CES de Chimie minérale	៥	៤	៣	៧៥,០០

៤ – មហាវិទ្យាល័យវិជ្ជាពេទ្យ

ផ្នែកខាងមន្ត្រីសុខាភិបាល

ឆ្នាំទី១	៥០	៤១	១៣	៣១,៦៥
ឆ្នាំទី២	២៩	២៦	១១	៤២,៣០
ឆ្នាំទី៣	--	--	១៦	
ឆ្នាំទី៤	--	--	៩	
ឆ្នាំទី៥			១៦	

ផ្នែកខាងវេជ្ជបណ្ឌិតខាងវិជ្ជាពេទ្យ

ឆ្នាំទី១	៣៧	៣៤	១១	៣២,៣៥
ឆ្នាំទី២	១៦	១៦	១៣	៨១,២៥
ឆ្នាំទី៣	--	--	៦	
ឆ្នាំទី៤	--	--	១០	
ឆ្នាំទី៥	--	--	១៥	
ឆ្នាំទី៦	១២	១២	១២	១០០,០០

វេទិកាខ្មែរ

សេចក្ដីស្នើអំពីបញ្ហាសំឡេងព្យញ្ជនៈសំយោគ

ដោយ ប៉ក់ - សាម័យ - ម៉ង់សាណា

ដើម្បីជាពតិមានដល់មិត្តអ្នកអាន ខ្ញុំសូមចុះជូនក្នុងទំព័រនេះ នូវលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវរបស់ខ្ញុំក្នុងក្បួនច្បាប់ នៃការឲ្យសំឡេងដល់ព្យញ្ជនសំយោគ ។

ក្បួនច្បាប់នេះជាមតិផ្ទាល់របស់ខ្ញុំដែលជាគ្រូបង្រៀនម្នាក់ ហើយចុះផ្សាយនេះទុកគ្រាន់តែជាការពិចារណារបស់មិត្តអ្នកអានប៉ុណ្ណោះ ។ ខ្ញុំចាំទទួលដោយសោមនស្សនូវយោបល់ ឬមតិពីមិត្ត ។

មុននឹងស្នើ ស្ដីពីព្យញ្ជនៈសំយោគ គប្បីយើងស្គាល់ថា តើអ្វីជាព្យញ្ជនៈសំយោគ ។ អក្ខរៈខ្មែរយើងមួយអង្គៗ ឬមួយសំឡេងៗ មានពីររូប គឺតួមួយ ជើងមួយ ។

ព្យញ្ជនៈសំយោគគឺជាព្យញ្ជនៈ ដែលកើតឡើងដោយការរួមសំឡេងពីរ ឬរូបពីរ គឺព្យញ្ជនៈត្រួតលើមួយ នឹងព្យញ្ជនៈជើងមួយ ។

ឧទាហរណ៍ ក + ្យ = ក្យ

ខ + ្វ = ខ្វ

ក + ្ត = ក្ត

របៀបបង្កើតព្យញ្ជនៈសំយោគមាន៤យ៉ាងគឺ៖ (១)

១ – ពួក អ ត្រួតលើពួក អ អ/អ – ឧ – ក្ក

២ – ពួក អ៊ ត្រួតលើពួក អ៊ អ៊/អ៊ – – គ្ត

៣ – ពួក អ ត្រួតលើពួក អ៊ អ/អ៊ – – ស្គ

៤ – ពួក អ៊ ត្រួតលើពួក អ អ៊/អ – – ល្អ

បើយើងសង្កេតមើលព្យញ្ជនៈទាំង៤ក្រុមនេះទៅ យើងអាចយល់ថាក្នុងក្រុមទី ១ នឹងក្រុមទី ២ ព្យញ្ជនៈត្រួតលើមានសំឡេងដូចព្យញ្ជនៈជើង ។ ដូច្នេះចំពោះការធ្វើសំឡេង ក៏គ្មានបញ្ហាអ្វីទេ ។ យើងគ្រាន់តែចាំថា (អ/អ = អ; អ៊/អ៊ = អ៊) បើ អ ត្រួតលើ អ បានសំឡេង អ ។ បើ អ៊ ត្រួតលើ អ៊ បានសំឡេង អ៊ ។

ឥឡូវនេះ សូមលើកបញ្ហាសំឡេងព្យញ្ជនៈសំយោគមកជូន ។

(១) បូរាណភាសាថា អ ជាសំឡេងឯក អ៊ ជាសំឡេង គ ។

បញ្ហានេះកើតឡើងនៅពេលដែលយើងសង្កេតមើលក្រុមទី ៣ នឹងទី ៤ នៃកំណើតរបស់ព្យញ្ជនៈសំយោគ ។ ព្យញ្ជនៈសំយោគនៃក្រុមទី ៣ នឹងទី ៤ នេះកើតឡើងដោយព្យញ្ជនៈត្រួតលើ នឹង ព្យញ្ជនៈផ្ញើជើងមានសំឡេងខុសគ្នា ។ ក្រុមទី ៣ មាន អ/អ៊ ។ តើយើងយកសំ-ឡេងព្យញ្ជនៈណាធ្វើជាគោល ។ ត្រង់នេះ សូមជូនព្យញ្ជនៈ ដែលដំរៀបជាក្បួន ជាវគ្គ ។

យើងចាំមាត់សឹងតែគ្រប់គ្នា គឺតាំងពី ក ខ រហូតដល់ ឡ អ យ៉ាងស្ទាត់ខ្លួន:

ក ខ គ ឃ ង ហៅថា វគ្គ ក

ច ឆ ជ ឈ ញ ហៅថា វគ្គ ច

....

យ រ ល វ ស ហ ឡ អ ហៅថា សេសវគ្គ

បើយើងគ្រាន់តែស្គាល់វគ្គ យើងមិនអាចនឹងរកក្បួន ដែលឲ្យសំឡេងដល់ព្យញ្ជនៈសំយោគបានឡើយ ។ យើងត្រូវស្គាល់ ហើយរៀបព្យញ្ជនៈទាំងនោះតាមសំឡេងវាទៀត ។

បើគិតពីសំឡេង យើងអាចរៀបពួកចុងវគ្គជាមួយក្រុមហើយ ដែលយើងឲ្យឈ្មោះវាថាជាពួកនាសិកៈ (nasales) ង ញ ណ ន ម ។

សល់ពីពួកបុងវគ្គ និងពួកសេសវគ្គ យើងអាចផ្ដុំយកពួកដទៃទៀតគឺពួក បិទហាន់ (occlusives) ដែលមានអក្សរ ក ខ គ ឃ ច ឆ ជ ឈ ដ ឋ ឌ ឍ ត ថ ទ ធ ប ផ ព ភ ។

របៀបម្យ៉ាងទៀត គឺចែកតាម រមាន ឬ រគ្មានសញ្ញា (~) (")

១ – ពួកខ្យល់ អ៊ គ្មានត្រីសព្ទ គឺ គ ឃ ង ជ ឈ ញ ឌ ឍ
ទ ធ ន ព ភ ម យ រ ល វ

២ – ពួកខ្យល់ អ៊ មានត្រីសព្ទ គឺ ប៊ - ស៊ - ហ៊ - អ៊

៣ – ពួកខ្យល់ អ គ្មានមូសិកទន្ត គឺ ក ខ ប ឆ ដ ឋ ណ ត ថ ប ផ
ស ហ ឡ អ

៤ – ពួកខ្យល់ អ មានមូសិកទន្ត គឺ ង៉ ញ៉ ន៉ ម៉ យ៉ រ៉ ល៉ វ៉

ការចែកជាក្រុមតាមសំឡេងតូចធំនិង តាមសញ្ញា ខាងលើនេះគ្រាន់តែជាជំនួយដល់ការយល់វិធាន នៃសំឡេងព្យញ្ជនៈសំយោគតែប៉ុណ្ណោះ ហើយដែលយើងនឹងជូនខាងក្រោមនេះ ។

ក្បួនទី ១: ក – ព្យញ្ជនៈសំយោគ ត្រូវយកតាមសំឡេងព្យញ្ជនៈត្រួតលើជាពួក បិទហាន់ ដែលមានសំឡេងតូច (អ) ទោះបីផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈផ្សេងដែលជាពួក នាសិកៈ សំឡេងធំ អ៊ ក៏ដោយ ។

១ — ព្យញ្ជនៈសំយោគត្រូវយកតាមសំឡេងតូច ព្យញ្ជនៈត្រួតលើជាពួក បិទហាន់ ដែលមានសំឡេងតូច (អ) ទោះបីផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈផ្ញើជើងដែលជាពួកសេសវគ្គ សំឡេងធំ អ៊ក៏ដោយ ។

ឧទាហរណ៍ :

ក — [អ / អ̱ = អ] ក្ង ឆ្ង ថ្ង ផ្ង ខ្ញ ផ្ញ ក្ន ខ្ន ឆ្ន ត្ន ថ្ន ផ្ន

ក្ម ខ្ម ឆ្ម ត្ម ថ្ម

ខ — [អ / អ̱ = អ] ខ្យ ក្រ ប្រ ប្រ ត្រ

ក្វ ខ្វ ឆ្វ ត្វ ថ្វ ផ្វ ខ្ល ឆ្ល ត្ល ថ្ល

ក្បួនទី ២ — ព្យញ្ជនៈសំយោគត្រូវយកតាមសំឡេងតូច (អ) នៃព្យញ្ជនៈត្រួតលើជាអក្សរ ស (សេសវគ្គ) ទោះបីផ្សំនឹង ព្យញ្ជនៈផ្ញើជើងជាពួកនាសិកៈ ឬ ពួកសេសវគ្គ សំឡេងធំ (អ៊) ក៏ដោយ ។

ឧទាហរណ៍ : [អ / អ̱ = អ] ស្ង ស្ញ ស្ន ស្ម ស្យ ស្រ ស្វ ស្ល

ក្បួនទី ៣ — ព្យញ្ជនៈសំយោគត្រូវយកតាមសំឡេងព្យញ្ជនៈផ្ញើជើងជាពួកបិទហាន់ (អ៊) ។

ឧទាហរណ៍ : [អ / អ̱ = អ៊] ឆ្គ ថ្គ ស្គ ខ្ឈ ខ្ជ ផ្ជ ស្ជ ស្ទ ខ្ទ ឆ្ទ ថ្ទ ស្ទ

សេចក្ដីសង្កេត :

១ – ពួកបិទហានតែងមានឥទ្ធិពលលើពួក នាសិកៈ និងសេសវគ្គ ។

២ – ពួកសេសវគ្គមានឥទ្ធិពលលើពួក នាសិកៈ តែប៉ុណ្ណោះ ។

៣– ពួកនាសិកៈ ត្រូវតែចាញ់ពួកដទៃទៀតទាំងអស់ ។

ពួកនាសិកៈ និងពួកសេសវគ្គ ចាញ់ពួកបិទហាន ពីព្រោះ វាអាចប្រែសំឡេងតាមគេបាន ដោយប្រើសញ្ញាមូសិកទន្ត ។

ង ងា ង៉   យ យា យ៉

ញ – ញ៉   រ – រ៉

ន – ន៉   ល – ល៉

ម – ម៉   វ – វ៉

តាមសេចក្ដីសង្កេតខាងលើនេះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា របៀបលំអានសព្ទនៃពាក្យខ្លះរមែងធ្វើទៅតាមរបៀប ឬ ក្បួនខាងលើនេះដែរ ។

ឧទាហរណ៍ : សាលា ក្រមា សាសនា

ក្រយា សារុង ស្រាវ ។ល។

វាជាអ្វី ?

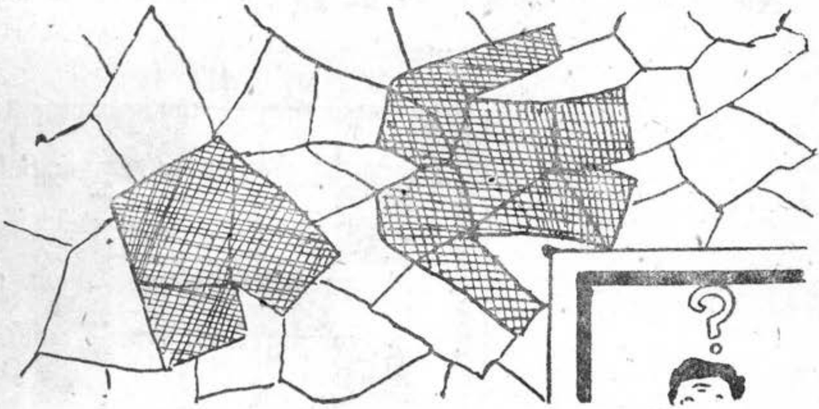

ចម្លើយ: វារកខោ នឹង អាវរបស់វា.

ដំណឹងបងក្រោយបង្អស់

បំពោះចំណោទ *ពាក្យខ្វែង* នេះយើងបាន

បុះពាក្យបម្លើយនៅទស្សនាវដ្ដីលេខ ២ ខែតុលា ១៩៦៣ ត្រង់ទំព័រ ៤៩ ហើយមានសេចក្ដីបរិយាយថា (*បម្លើយពាក្យខ្វែង*) ដែលមានបោះក្នុងទស្សនាវដ្ដីគ្រូបង្រៀនខ្មែរលេខ ១ ខែ កញ្ញា មុននេះ ។

តែផ្ទុយទៅវិញ ដោយមានការភាន់ច្រឡំ យើងក៏បានយកសំនួរនេះមកបុះ ក្នុងទស្សនាវដ្ដីលេខ ៣ ខែ វិច្ឆិកា គ. ស. ១៩៦៣ នេះវិញ ។

ហេតុនេះសូមអស់មិត្តអ្នកអានទាំងឡាយ បើបងកំសាន្តសាកល្បងនឹងពាក្យខ្វែងនេះ សូមមើលបម្លើយនៅទស្សនាវដ្ដីលេខ ២ ។

ទស្សនាវដ្ដី

មិត្តគ្រូទាំងឡាយ

ចូរមិត្តសាកល្បងកំសាន្តជាមួយ « ពាក្យខ្វែង » របស់យើងខាងក្រោមនេះ ដោយប្រើគំនិតត្រិះរិះ រកពាក្យដាក់ឲ្យទាក់ទងគ្នា នៅគ្រប់បន្ទោះ ។

ចម្លើយត្រឹមត្រូវរបស់យើង មានចុះជូនជាស្រេចហើយក្នុង ទស្សនាវដ្ដីគ្រូបង្រៀនខ្មែរលេខ ២ ខែតុលា ១៩៦៣ ។

អរគុណមិត្តដែលទាំរកជាមុន

ហត្ថលេខា: ជុំ - សួជី

គ្រូបង្រៀន

ធ្វើការនៅអធិការដ្ឋានបឋមសិក្សាព្រះវិហារ

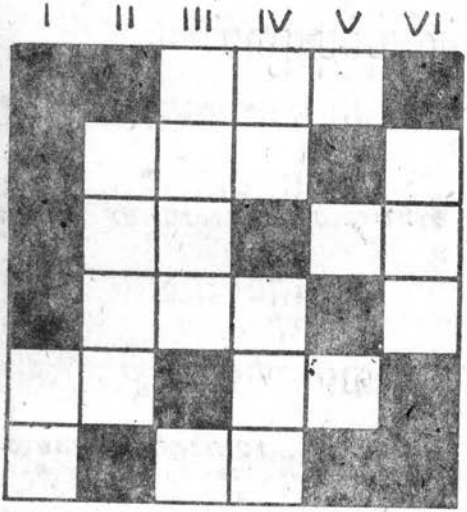

បន្ទាត់ផ្ដេក

១– អាហារការ ។

២– ប្រដាប់ធ្វើដោយខ្សែ ឬចំរៀកផ្ដៅ សម្រាប់ដាក់យកសត្វទ្វេបាទ ឬចតុប្បាទ ; បុរិសសព្វនាម ជាពាក្យទាប ឥតគួរសម ។

៣– ចំណីបញ្ចោតមច្ឆជាតិ ; ធំ ។

៤– វិជ្ជលចិត្ត ឬក្មួចបំណាន់ ; បុត្រទី ២៧ នៃគ្រួសារដែលមាន
បុត្រ ៣៣ នាក់ ។

៥– ឈ្មោះប្រទេសមួយនៅខាងលិចប្រទេសសៀម ; ថ្វាយឬជូន ។

៦– កាច់តាឲ្យវែង ; លាបចូកព្រលាំងដើរឲ្យជិតសាច់ " ទូក " ។

បន្ទាត់សំយុងចុះក្រោម

I– ពោលពាក្យមិនពិត ។

II– បើថែម " ទនា " ខាងក្រោយ បានសេចក្ដីថា គ្រេកអរតាម
ឬទទួលតំណ ។

III– ឈ្មោះប្រាសាទថ្មបុរាណមួយ ; លើកដាក់លើបង្អើះ ; ។

IV– កិរិយាធ្វើឲ្យមានខ្យល់ នឹងផ្លិត ; ឈ្មោះសំពត់សូត្រមួយយ៉ាង
មានរមែជាក្បាច់ ។

V– របង់បោះពាំងក្នុងទឹក ការពារសត្វទឹកដែលសាហាវ កុំឲ្យចូល
បាន ; កូនទី ២៩ ក្នុងបណ្ដាកូន ៣៣ ។

VI– គ្រឿងបរិភោគចំណែកកាយ ។

ដំណឹងសៀវភៅ

ចេញថ្មី

យើងរៀនលេខ នេះជាឈ្មោះសៀវភៅសិក្សាមួយ ដែលក្រុមគរុកោសល្យទើបនឹងរៀបបំរួច ។ សៀវភៅនេះនឹងមកដល់ដៃលោកគ្រូ - អ្នកគ្រូនឹងដៃសិស្សតូចៗរបស់យើងក្នុងពេលដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ ។ សៀវភៅយើងរៀនលេខនេះបានបង្ហាញខ្លួនដល់លោកអ្នកខ្លះ ម្ដងរួចហើយកាលនៅជាសំណៅនៅឡើយ ។

មរណភាព

យើងទើបនឹងបានទទួលដំណឹងដោយសេចក្តីសោកស្តាយ និងក្រៀមក្រំជាទីបំផុត នូវមរណភាពនៃ:–

–លោក ឈួន-អ៊ុម អត្តលេខ ២៤៤ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងដើមខ្សែថ្នាក់លេខ ១ ធ្វើការនៅសាលា ជីពូ ស្វាយរៀង បានអនិច្ចកម្មកាលពីថ្ងៃទី ២៩-៦-៦៣ ។

–លោក គង់-សារ៉ាំង អត្តលេខ ៤៧៩៣ គ្រូបង្ហាត់វិជ្ជាខ្មែរថ្នាក់លេខ ៥ ធ្វើការនៅសាលា ជ្ញូរ ព្រៃវែង បានអនិច្ចកម្មកាលពីថ្ងៃទី ៥-៧-៦៣ ។

–លោក មៀក-ប៊ូ អត្តលេខ ១៨៤៩ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ២ ធ្វើការនៅសាលារស្មីសោភ័ណ កណ្តាល បានអនិច្ចកម្មកាលពីថ្ងៃទី ៦-៧-៦៣ ។

–លោក ចន្ទ-ជន អត្តលេខ ៣០២៦ គ្រូបឋមសិក្សាជាន់ដំបូងថ្នាក់លេខ ៣ ធ្វើការនៅសាលា តាគល់ កំពង់ឆ្នាំង បានអនិច្ចកម្មកាលពីថ្ងៃទី ២០-៧-៦៣ ។

ក្រុមទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀនខ្មែរសូមសំដែងសេចក្តីសោកស្តាយជាទីបំផុតហើយចូលកាន់មរណសញ្ញាជាមួយគ្រួសារនៃសពទាំងនេះផង ។

(ក្រុមទស្សនាវដ្តីគ្រូបង្រៀនខ្មែរ)

Imp. RASMEY
TIRAGE 18.500 e
Dépôt Légal: 3e trim
1963